questionem curiositate mo
ueamus. Scire enim quado
optet solui tribulationes
pmittentis est eas aduen
te. illatas autem ad omn
ferre gratiarum actione.
me est bone mentis opus
Sz sfiet omnia bona sequ
tur. Vt igitur hec consequa
mur et pbabiliores hic et
clariores illic fiamus. de
quodcuq; supuenit. equo
animo sustineamus. gratias
agentes et qui sup omnis scit
magis id. quod nobis ex
pediat. et hmi qui genue
rit vehementius nos dilige
ti. et ad singula quecq; di
crimia. has vtiq; cogi
tationes in nobis ipsis can
tantes tristitia compmur
glorifiemus autem in om
nibus deum pro nobis cuncta
facientem. nobisq; omnia p
ludentem. Sic enim facile
et eas que virtuti opponunt
expellemus insidias et inuin
cibiles consequemur coro
nas. hec crisostomus. ii. ord.

Domine ihu xpe lumen
claritatis eterne illu
mina oculos meos ne
quando obdormiam
in morte ale ut p tua gra
tiam illuminatus. omnia que
agenda sunt videam et p
eande adiutus. ad implen
dum que video qualesta
ac inde tua beneficia enar
rem ad tui gloriam et alio
rum utilitatem. Aperi etiam dne
os meum mutum petra mea p
infusionem gtie relaxando
et linguam meam ad tua pre
conia soluendo. ut loque

di gratia precepta meipsum ac
cusem. te deum laude pnim
edificem et predicem veri
tatem. Amen. De missione apl'orum
ad pdicandum cum prate curationum li. c.m

Postq euangelice
legislatione per
ipm predicatione
et desiptam eiusde
legis confirmatio
ne p miraculorum
operatione mutuo
sequenter. pmit predicte le
gis pmulgatio p discipulo
rum missione. Vbi crisostomus. Atten
de autem optimitate missionis
Postquam enim viderunt mor
tuos suscitantem mare mere
pantem et cetera hmoi et suf
ficienter virtutis eius demo
strationem sustepe ut p verbum
et opa tua cos emittit. Unde
et glosa. Non ab initio mi
sit illos. sed postq viderunt
paluticos curatos et mortuos
suscitatos. Quia ergo multi
tudo sequebant. tum ppter
predicatione audiendam.
tum ppter infirmitatum cu
ratione habenda. Ibesq; aute
ita paup erat q nec domi
cilium vbi caput reclinaret
habebat. et ideo turbe seque
tes eum fessi et vexati sub
dio sup terram iacebant
Ipter quod videns mititu cle
mencie turbas ad se cogit
gatas. Iustera misericordie
expandens circa ipas miseri
tus et compassus est eis:
quia erant vexati labore
corpali et etiam spuali stili
cet corpm et pecor et ab
iecte iacentes sicut oues pas

torem qui eos dirigere no habe
tes. In quo pontifices indeco
rendi sunt qui magis lupi
qm pastores erant. Unde je
remias. Pedatio gregis et
ouium atq; turbat pastor
culpa et vitio magistrorum
est. Sacerdotes enim et doc
tores illius temporis intenti
quarere non parabant de
bito modo eorum doctrine. sede
rant sicut lupi rapaces spo
liantes ipsum bonis tempo
ralibus et per malum exemplum
revocantes a spiritualibus. Ihe
sus vero tamquam pastor bo
nus pascebat eos continue
verbo doctrine sue spiritualiter
et aliqn etiam temporali sub
sidio corporaliter. Sicut adu
hunc fit et hodie proh dolor
multi qui pastores dicuntur
ea que lupor sunt facere et
ostendere non verentur. No
solum enim non emendant
subditos. sed et per negligen
tias et mala exemplia nocent
eorum. Ipsi enim vicium collec
tes decimarum et confiscato
res rerum temporalium non ma
gistores heresum et emenda
tores vitiorum et ideo tot et
tante heresis et sentes vitio
rum orto ecclie iam pullulat
et crescit q̃ vix eradicari
et exterminari possit. Pe
dato ergo ouium et negligen
cia pastorum fiunt octaso mu
tendi apostolos ad predicandu
plo et sanandu infirmos
ut non esset vere q̃ turbe
currerent post ihesu tanto
labore. Et quamvis primo a
postolis et postmodum ipsorum
discipulis cui eos mutet et
precepta quedam dns dedit
tamen q̃ fere omnia et hys
et illis et non solum ipsis sed
et eorum successoribus et im
itatoribus collectime indet
ideo in sequentibus simul
cidme congruen ponuntur.
Considerans itaq; ihesus
pedatione ouium et negli
gentia pastorum poterat di
cere discipulis suis. messis
quidem multa id e multi
tudo parata ad hoc q̃ p
fidem colligatur et in hor
reu reponatur. Unde et
alibi dicit. Leuate oculos
vestros et videte regiones
quia albe sunt ad messem.
Operarii autem pauci id
est doctores et predicato
res veri respectu tante multi
tudinis conuertende. quia
adhuc nondum predicauerant
dni discipuli. Messis
est turba credentium in qua
nunc sunt grana cum palleis
quia nunc sunt boni cum ma
lis. sed in futura messe
separabuntur. Dicit enim vnum
messis collectio hominum ad fi
dem. alio modo collectio
fidelium ad retributionem
Operarii sunt in ecclia qui
querunt opus non oni
dno non honorem animas no
dominas prodesse no pre
esse. Pauci aut sunt operarii
sed multi conductiui pau
ci operarii. sed multi mer
cenarii pauci operarii salu
tem animarum querentes. sed
multi questuarii lucrum
temporale sectantes. Et ro
rogandus est dns ut opa
nos multiplicet et mite

eos qua et si sint qui bona
audiunt desunt tamen q̃
dicant ¶ Rogate ergo dnm
messis scilicet me q̃ sdm
q̃ deus sum dns messis
et mittat operarios in messe
suam. id est predicatores
ad erudiendu ppm. quia
nullo sit aptus ad pdica
tionem verbi diuini n̄
p̄ gratiam dei. et ab eo missi
mediate uel mediate. Ore
optima et necessaria oratio
quam cotidie debemus facere
deo ut mittat inquit non
ut ipi se ingerant sicut fu
res et latrones facitis et
in messem suam id e in sa
lutem animarum ad hoc enim
mittitur. sed multi quer-
tur falcem sua in messem
alienam scilicet in tempora
lia ad que non dirigunt.
¶ Dominus incite ipsum
et tamen rogari vult et
hoc ppter rogantiu excita
da caritate et augendum
meritu quatenus fideles su
non solu de operatione. se
d etiam de affectu et vo
luntate remunerentur. Ex q̃
patet q̃ licet deus velit ali
quid facere vult tamen q̃ ipsi
pro hoc a iustis eum orari
¶ Et conuocatis duodecim
discipulis dedit eis potestatem
eiciendi spus immundos ab
obsessis et curandi omnem
languorem corporis et infir
mitate inquit. hic quidem
dns fecit potestatiue. sed
discipuli fecerunt in eius no
mine. id est inuocatione et
virtute. Vnde beda. Clemen
tissimus et clemens dns no in
uidet seruis atq̃ discipulis
virtutes suas. et sicut ipse cura
uerat omnes languore et omnem
infirmitatem. apostolis q̃ suis
dedit potestatem ut curarent
omnes languore et omnem in
firmitate ¶ Sed multa distan
tia est inter habere et tribuere do
nare et accipere. Iste q̃dam agit
potestate agit. ille q̃ fecit in
becillitate sua et virtute dni
confitentur dicentes in nomine
ihu surge et ambula. per be
da ¶ Q̃ istud minus apostolos duo
denarii qui componunt ex
denario et binario. sicut
q̃ apli et eorum successores
debent preceptis implere de
calogu legis et duo precepta
caritatis ¶ et imposuit illos binos
in signum caritatis que reci
pitur in pdicatoribus. et ut
haberent mutuo solatium so
cietatis qua adhuc erant
infirmi. q̃ autem erant
perfecti scilicet post preceptio
nem spus sti. misit eos sim
plices sine omnes sine solos
quia tunc erant simplices solo
dati. Christi mpi illos predica
re regnum dei. id e euangelium
quod promittit regnum dei. et
docet qualiter ad hoc itur
et pueniatur quia p penite
ciam. uel predicate id est
in sua predicatione penitentibus
penitentiam regnum dei. et sanare
infirmos corporalit et spiritua
liter. hoc etiam cotidie
fiat predicatoribus euangelii
si fiat quod in se est. quia
dat eis potestatem eiciendi de
mones spualiter ¶ et cordibus
homi et sanandi languores

vnor. Instruxit eos dnus
aplos quo pgerent et quid
facerent quo vterent et a q
abstinerent a quibus cauere
rent et a quibus non timerent
Fecit itaq; ex precedentibus
et sequentibus pt colligi no
nisi virtuosi et mites pau
pes et expediti stabiles et
impigri et benigni no ma
lis cupidi nec cupidi de
bent predicare regnum dei.
Vnde ergo duodecim principi
eis eis et dixit In viam gen
tium scilicet que ad gentes du
cit ne abieritis Vbi phibuit
eis ne irent ad predicandu
gentibus extra terra pro
missionis. et in ciuitates sa
maritanorum ne intraueritis
quia samaritani licet essent
in terra pmissionis tamen
erant ptim gentiles et ptim
iudei. quia receperunt libros
moysi. et cum hoc seruierunt
ydolis Ideo aute apli fuerit
phibiti predicare predicis ge
tibus. quia usq; ad passio
nem xpi non erat magnu
tempus et quemes erat ut
eius aduentus primo denu
ciaret iudeis quibus principa
liter erat missus et ideo re
pus quod erat usq; ad passi
onem xpi futurus erat ne
cessariu ad manifestandu iu
deis p aplos xpi aduentu
Et hoc e quod subdit. sed po
cius ite ad oues domus israhel
que perierunt ppter ydola
tria primi et legis prauica
tione Non ergo negatur quado
aliqui iuui sint ad gentes
sed pocius et primo ad iudeos

ne iudei haberet excusa
tionem et causa no reci
piendi dmm et euangeliu
quia ad gentes mittit aplos
dicentes se qui prius erat
esse rei rectores Vnde post
resurrectione astensuris
in celu dixit eis. euntes i
mundu vniuersum pdicate
euangeliu omni creature
Vbi ihero. Non est contra
rius locus iste et precepto
quo postea dicit euntes
docete omnes gentes qua
hoc ante resurrectionem
illud post resurrectionem
preceptu est Et oportebat
prius adiuentu xpi nu
tiare iudeis ne iustam
haberent excusationem
dicentes ideo dmm se re
recisse. quia ad gentes
et samaritanos aplos mi
sit Vnde et Gregorius
Redemptor mundi prius soli
iudee voluit et postmodu
cuctis gentibus predicari
vt diuy illa vocata cons
ti reuerent. predicatores
sancti ad conuersione gen
tium p ordine venerunt
quatinus redemptor mu
di predicatione a principio re
pulsa gentiles apostolos. qui
p exterraneos quesierunt
hec gregorius Cristice in
viam gentium non e abe
undum. id est modo viue
di eorum non e tenedus. et
in ciuitates samaritanorum
p quas significatur quetici
ta hereticorum non e mitta
p consensum. sicut en sa
maritanus partim tenebat

ne inde haberet occa-
tionem et causa no pre-
pendi dnm et euange-
lia ad gentes mittere
dicentes se qui prius
esse ret reiectos. Inde
resurrectione astensa
in celu dnoit eis. euan-
gelium omni crea-
turae. Ubi Hero. Non est con-
ruus locus iste e pro-
quo postea dicit. euan-
docete omnes gentes.
hoc ante resurrectionem
illud post resurrectionem
preceptu est. Et oppo-
prius adiuentu Ioh.
ciare indeus ne inde
haberent excusationem
dicentes ideo dnm
recesse. quia ad gentes
et samaritanos abi-
erat. Unde et Chrisost.
Redemptor mr pus
inde voluit e pri-
cipis gentibus pre-
dicatione ad Iudeos
pulsa gentiles pfec-
h eccleiancos quiere-
dec gregor. Christus
primu gentiu non e
undum. id est modo
di eos non e tondu
in ciuitates samarit.
p quas signitur quia
ta heretico non e
p consensum. sicut e
martirib. primu t

Ve-
tus testimentu et ptem
negabant sic heretici ptem
confitent fidem dpi et
partem negant. Inde
ostendit forma docendi
cum dicit. Euntes aute
pdicate dicentes quia ap
pinquauit regnu celo-
rum. Quasi dicit. Predicate. et
pre est ut aplat iama reg
ni celestis scilicet mea pas
sione quod regnu an dpi
aduentu erat longe. quia
nullus poterat ad illud
puenire. Hoc regnu diu
sinode nominatur. aliqn
regnu dei a regnate. aliqn
autem regnu celo a sub
ditis angelis et sanctis q
celi dicunt. Item et pre
est ut ipo celo regnet
in hominibus sbi subditis
in fide et obedientibus. vel
appinquauit regnu celo
id est dps qui est dator
regni celo. Si predicatore
ignitu. regni celo. incepit
iohannes et dpus et dis
cipuli eius. Et quia doc
trina non e efficaco nisi
assit pbatio. sequitur
modus quemet ad pbandu
veritatem huius doctrine
scilicet opa facta virtute di
uina. cum dicit. Infirmos
corpe uel mente curate
mortuos corpe uel aia
suscitate. lepi bos leprosos
maculis in corpe uel aia
mundate. demones ab obses
sis et cmnd a pcoribus
eicite. Hic posuit quatuor
genera miraculo ad pre
dicatoris confirmatione
Procedit aute ordo sdm
misteriu. quia infirmi in

sunt. qui temptationib con
fenuit. mortui sut qui opan
tur et digna mortis opera
faciut. lepi os sut qui con
sueudine se et alios inficiut
demoniati sut qui cotemptiut
Hec aute ideo dns concessit
ut ipa miraculoru opatio fi
dem sermonis eoru faceret
Unde iheo. Ne hominibus ru
sticanis et absq eloquio venus
tate indoctis et illiteratis pol
licetibus regna celoru nemo
credet dat potestem miracu
la faciendi ut magnitudi
nem promissoru prebat mag
nitudo signoru. Unde et gyro
aduncta sut aute pdicato
ribus suis miracula ut fide
verbis daret virtus ostensa
et nona faceret qui nond
pdicaret. Et iterum. Hec aut
signa in eccle ne
cessaria fuerut ut cum fides
crescet credentiu miraculis
erat nutrienda. Et crisosto.
Postea aute steterut. pere
grinacio fidei vbiq plantata
Si aute et postea facta sut
pauca et rara fuerut. De
inde excludes ab eis cupidi
tatem. subiungit. Gratis et
sine precio accepistis potestem
miracula faciendi gratia
predicandi. et misteriu sa
cramenta dispensandi et do
na alia a deo vobis collata.
gratis et sine precio. date
alios eodem modo quo acce
pistis ne desinat esse gra
sed mentes indeat ne vilescat
inestimabile diu preciosi
le reputet. Quasi dicat sdm
Hieronimu. Ego magi. et
dns. absq precio hec tribu

ergo et vos sine pmio date. Un
de et exposito. Ne videatur
eorum beneficium. superbia eorum
premunt dicens. gratis acce
pistis. et ab amore pecunie
eos mundos parat. dicens
gratis date. Et iterum cum
dicat. Nichil vos de vro
largium sustipietis. neque
enim merede hoc accepistis
~~ita igitur alius date. neque enim
e condignum~~ neque laborates. mea e gratia. gratis
enim accepistis. ita igitur alius
date. neque enim est condignum pre
cium eorum invenire hec exposito
hoc audiant pmoniam. hoc
audiant illi qui spualia ven
de' uel eme' non formidant
Pro spualibus enim actibus
ut pro administratione sacramen
torum et predicatione vel miracu
lorum operatione et consilibus
non debet aliquid quasi pre
cium accipi. quia non e pcium
eorum dignum invenire. Deinde
ab omni eos liberat sollici
tudine. ut paratione omnes
tribuat verbo dei. et tota
sollicitudo eorum congregata
invertur ad predicatione
euangelii. dicens. Nichil tu
leritis in via cuites ad pre
dicandum. scilicet neque aurum
neque argentum. neque pecuniam
aliquam in zonis et bursis
vestris. ad pundendum scilicet
vobis in via de necessariis.
neque sacculum neque peram. id
e repositorium cibor. ad por
tandum in via. neque pane
quis magis videtur necessa
rius inter alia et multum
cibaria delicata. Neque duas
tunicas. id est vestes supflu
as habeatis quoniam
sit necessaria pro vna re
putatur. Neque calciamenta
scilicet integra. et apli sm
dalis vtebant. neque vir
gam. que scilicet itinerans
prebet auxilium cum on
dum habet auxilium cu ba
culi vel alterius rei qui
presidum. Sed si plibet
virgam et quedam alia
que videntur necessaria
quid de equis et equorum
faleris uel ceteris super
fluis. Vbi omnis cupiditas
et auaritie occasio et solli
citudo spualium tollitur ad
supfluum amputat. et so
la necessaria concedit. ut
Demum expedit. via et
fugit timor. crescit secu
ritas. Vnde non immerito po
eta iuuenalis ait. Camera
bit pauius coram latrone
viator. Hoc ergo totum dicit
ad excludendum a pdica
tore verbi diuum sollici
tudinem spualium temporalia
enim in sui acquisitione mo
lestant animum et adhuc plu
rimum sui possessione turbat
eum quia tam sunt quasi
membra ipsi habent incor
porata et ideo magis tra
hunt animum hominis ad mor
dinatam dilectionem sui
Et quia hoc suffocat per
dum dei ideo non debet esse
in pdicatoribus euangelii
Igitur ut dicit gregorius tanta
predicatori debet in deo ce
fiducia. ut pnitis vite sup
ius quius non pude

tamen sibi hos non defuturos
certissime stat ne diu meis
eius occupatur ad tempo
lia mundi alius prudeat et
ru. Et sdm greg. Nazan
zenu. hoc summa e ut a
deo virtuosa existant. q
non mundi propter. vite mu
di. qm propter eos verbu
euangelicum predicat. Vn
et sdm crisostom. hoc erat
eis dns precipit ut p habitu
onderent quantu a diui
tiarum desiderio distrahant
Et sdm theophilu. ut vide
tes eos predicare paup
tatem atque cessant cum
apli michil habent. Ita
ante exprimere prohibuit
possessionem temporalium
quia sic optebat in prim
itiua ecclesia ut ostende
ret omnia gubnari dispe
satione diuina et osten
deret virtus fidei coti
crotes homi. qui cui pe
derud uel fortuna credeb
bant agi omnia et hoc ad
huc competit apliis in
aplos successoribus. Zu
dam tamen fuit qui p tati
non pauptati succedere
voluit. cum ty non p tati
sed pauptati regnu celo
sit promissum. Tres ergo
sunt rones quare hoc pre
cepit. Prima ne sint qua
si tupidi et amburosi:
Secda ne sint solliciti qua
si pupillaniones. tertia
ut virtute meteritis oste
deret qm michil eis deest
Si queritur an aliq ad
hoc obligent. dicendu

q consiliu est non preceptu
Sed certe non auderet a
liquid vtile et sanctu consi
lii regis repellere in facie e
quatomag illud dedit qd
magis consilii angelus. Et
quicqd huic consilio fidu
cialiter adhereret. non dubiu
qm deus sufficiente sibi pru
deret. Et in mssi fue
rut apli ad predicandu euan
gelio et plusione alequa
necessario sicut diuinitus
eis iniecta pruiu qd michil eis
defuit qm vero relaxatum
fuit illud prude sibi de neces
sariis in via passi sut penu
rias multas postea. hoc aut
fecit deus ad dandu fiducia
pauperibus predicatoribus ad
exercendu constanter pre
dicandi officiu. Vbi nota
pulchrium de duobus religio
sis exemplu vltra mare ad
terram sanctu p fris exem
plu. Cum en vltra mare
et redeundo citra mare ad
huc inter ignotos essent. ff
in deo solo spem habebant
et michil de necessariis eis
deficiebat. Cum aut pueis
sent ad dulce natale solum
dicit vnus nr eos ad alter
vodo periculo euasimus
quia iam in terra nra et
inter notos sumus. Et cu si
poneret spem in homine
incepeiet in necessariis de
fitere et maiore passi sut
penuriam qm ante. Et qd
quodamodo inuitos et expe
ditos ad predicandu disci
pulos dns inserat. seuer

.Nō.

Nota

Nō.

tatem precepti in sequeti sma-
tempatur dicens Dignus e
em operarius id e predicator-
qui operatur opus dei ad pri
litatem dei proximi cibo suo
id est necessarius ad vitam
quia in cibo intelligit[2] etia
vestimentu et domicilu sp
quibus decent[2] non vivit ge
nus humanu Quasi diceret
Cantio accipite quantu in
victu et vestitu vobis necessa
est Unde et apostolus replicat
Sic mandauit dominus his qui euan
gelio annuntiant de euange
lio vivere Et iterū habentes
victu et vestitu his contenti
simus Hinc est qd diaconus
predicat a presbitero quasi
missus a dno ad predicandu
euangelium cum subdiacono
fert pulmuar quo liber iuste
tatis quia alij debent pre
dicatorem sustentare Dignus
est em operarius mercede sua
non solum eterna que debet[2]
in patria ad remunerationem
sed etiam temporali que debet[2]
in vita ad sustentationem scilicet
quemadmodum victu et vestitu
et domicilio Hic est duplex
honor quo dignus sit qui bn
preest Nam sdm gregorium
duplices predicatoris hic mere
at et in celo percipit[2] quia vni
uo opera due mercedes de
bentur Una in vita que nos
in labore sustentat Alia in
patria que nos in resurrec
tione remunerat Si ego qui
non operatur nec laborat
non manducet nec mercede
exigat Sicut quare precepit eis
nihil ferre quia omne debet[2]

eis pro labore De iure
naturali est et diuino ac
etiam humano ut illis qui
seruiunt contulti in spiritua
libus scilicet in diuino culto
et doctrina prudeant[2] a
corporalibus in temporalibus ne
cessaria Non ergo prohibuit
eis necessaria ad sustentati
onem huius vite sed ut de
monstraret hoc eis deben
ab illis quibus predicarent
Nec omnino et simpliciter
precepit eis illa sed magis
ad renocandu eos affec
ab mordmuto amore tem
porali ut non quererent sup
flua sed eis sufficeret ne
cessaria que eis no defu
ra dns ordinauit dando
eis potestatem sumendi ea
ab his quibus euangeli
zabant et carnalia me
terent qui spiritalia semi
nauit Nec tamen inobedi
entes sunt qui de suo iure
cedunt Unde Augustinus
Apparet autem hoc non ita
precepisse dnm tamquam
euangelizare vnicē aliunde
non debeant qm eis pre
bentibus quibus annuntiat
euangelium alioqui con
hoc preceptu fecisset apls
qui victu de manuum sua
laboribus tranigebat ne
cuiq grauis esset sed po
testatem dedisse apostolis
qua sumerent sibi isti de
beri Cum em a dno ali
quid imperatur nisi fiat
inobedientie culpa est
Cum autem ptas dat[2] licet
cuiq non vti et tamquam
de iure suo cedere Nec

gustinus. Et notandum quod
ipsum quod matheus et lucas
non calceamenta neque ba
culum portare prohibet. quod
ostendit perfectissimum esse
marcus vero iubet baculum
tu assume et sandalis
calceatis. quod dum e per
missum. Unde et illud de
duabus tunicis non portan
dis exponit hieronimus
non ad luxuriam sed quia una
tunica dicit vestimentum
necessarium. sed a superfluum
ne alio vestiri aliud nos
futuros timore suorum
sed si non propter timore
multorum propter ostenta
tionem. In quo reprehendit
qui pricas vestium et ar
dus implent. et qui equos
mutatorios vestimentorum o
nerant. Unde et Augustinus.
Hoc de duabus tunicis
intelligendum est ne quisquam
eorum preter eam quam de
set indutus. aliam portan
dam putaret. sollicitus
ne opus esset. tum ex illa
parte posset accipere. In
matheo etiam et in mar
co virga accipiat equore
In matheo enim accipitur
methaphorice ut sit sens.
neque virgam id e nec mi
nimas res. vel non inten
mini subsidio temporali
sicut corpus induitur ba
culo sicut: intuti. in marco
autem ubi dicit. nisi virgam
tantum. accipitur. ad litteram
p quam tu intelligit. partes
accipiendi sumptus quia
vi potuerunt. vel non

vi. sicut quod voluerunt
doctores hebreorum in signum
doctrine virgam in manu
portabant. quia apud iu
deos consuetum erat pudere
eos de victu a populo. quem
docebat ideo populus voluit
quod hoc eis pro alia puisoe
sufficiet. quod hoc enim ostende
batur quod opus populus cui
dicabant. pudere eos debe
bat. Igitur non prohibet dns ne
cessitatem. sed superfluitatem
et prohibet euangelium anu
ciantibus minam curam et
sollicitudinem de temporalibus
ne velint portare ultra ne
cessaria aliud timentes quod sibi
deficiat. Item ut sub quadra
festinatione ad predicandum
pgere debeant ostendatur
ad uxor. Et nemnem p via
salutaueritis. Non simplicit
salutationem prohibuit. sed cu
mora et consabulatione hac
fieri noluit ne occasione sa
lutationis impedirentur a cur
su predicatoris. quo minus
cito salutem predicaret au
ditoribus. vel prohibuit ne sa
lutaret. scilicet ex curiosita
te. sicut quidem facunt qui
non ex studio salute optandi
salutant conspicuerunt. sed
non prohibuit hoc fieri ex cari
tate. et ad consolandum ac
studio optandi salute. Ubi
ostenditur quanta diligentia
et festinatione predicator. ver
bi dei debet officium sibi
iunctum exercere. quia no
debet ab officio humoris propter
familiaritate ei aliquo re
tardari. Et ideo predicator-

[illegible] debent [illegible]
q.o pter metu frigoris pre
dicationis et similiter. illi
debent plangere tempus q
pter metum spualia exercitia
ad cor statim pmeria Ite
cum eis apiens domos de
necessario cibo secut eos co
fidere dicens In quacumq
autem ciuitatem aut castel
lum id est quecumq loca ma
iora vel minora intraueritis.
interrogate quis in ea dig
nus sit. id est fidelis et bone
fame. et non suspectus ipe
vel totus eius ne infamia
sustinentis fama et dignit
as pdicatoris maculetur
et cor pdicatio et doctrina
detur petur. ac tamquam sus
pecta impediat. Vbi ibidem
Hestimono vtimur et pe
sumam eligendus e hospes
ne eius infamia predicato
ledatur. Ergo multomagis
deuis eligendus e. dignus
Item hoc dicit ut sciat hospes
se magis gram accipe qm
dare Et in quacumq domu
intraueritis causa hospitandi
in eadem manete. no sine
honesta causa inde egredido
nec curiose et inutiliter dis
currendo donec egredaris
transitu i stituet alibi ad p
dicandu Non est tamen inel
ligendu q per hoc velut
exclude causas honestas
egredi ut ad docendum
vel aliquid huiusmodi faciendu
cum pter hoc intraueritis
ciuitatem uel castellu. sed
p hoc vult distrahis vagos
exclude qui non debent
esse in predicatoe sed ma
gis cessante necessitate
egredi. debet vacare
contemplationi. ut ibi hau
riat quod postea ipso ef
fundat Item hortatur
eos ad temperantia dicens.
edentes et bibentes que
apud illos fit. id e no
quaerentes nec quesi facen
tes extra domu delica
ta. et superflua. que apud
illos non fit. sed mandu
cate que vobis sponte
apponuntur. et offeruntur
ab illis. quantus modica
fit et villa. non quaerentes
lauriora vel plura. etia
si apud illos fiat talia
et certe quanto pauriori
bus et vilioribus vtuntur
tanto amplius implent
quod hic dicit. Dignu
e ut ibi maneant. et ab
eis consequatur terrena
quibus offerunt celestia
Dignus est enim operarius
mercede sua non solu
eterna in patria ad remu
neratoem. sed etia tem
porali in via ad susteta
tione Item iubet ne de
domo ad domu quaerat
vaga facultate demigrare
et hospitem pter lauria
habenda non mutet que
etiam ex hoc infamare
possent. Inde iubet hoc
deo studio crysostomi. ne
leues et vagabundi dis
cursores videant et gu
los quibus non sufficit
minus hospitis victus ne
cessarius et ne ytempne

et meritorum pau. ostendat
videtur sufficienter ut
mirari. Duo ergo hic
mandat. primo de eleemosina
hospitij. secundo de mysterio
salutatione electi. nec dubitet
hic quis licere peccatori
alicui mutare hospitium id
est alius commodius mayo
ut non gravet hospitem
sed dum tamen ad duc
hos deducat et honestos
sed philos. et sic mutatio
hospitij habet rationem tri
plicis. phia et potestatis licentiae
quae in homodo sap debet
pare in peccatore. alia
suspicio stultorum. quia
homines consuevere no
vos hospites latius pre
iare. tertia destinatio
fame hospitis quia si di
mittetur videtur indignus
Item iubet ut ex benedic
tione mereant domum di
cens. Intrantes autem in
domum salutate eam id est
scilicet homines habitantes
in ea ut sit laeta relatio si
licet antecedens p contingere
et relativum pro contentis
dicentes. pax huic domui
id est familiae ut qui cibum
et necessaria recipiunt sa
lutem et pacis beneficia
largiantur. quia predicator
debet habitatoribus in domo
quam intrat pacem offer
re et optare. sed etiam ei
quod dpr quod e enadgelio
vere pacis predicare. et
eos ad pacem internam
et fraternam inducere ut sa
lutem habitatum bonis ver
bis et exemplis prestare

Non solum optare

ut appareat eos legatos sum
si p hoc quod est vera
pax et salus omn. ab hoc so
lus vitatus apl. scilicet christus
propius ecclie sponsus licet
in principio missae salutate
pplm et dicere pax vobis.
pax pectoris. pax temporis
tandem pax eternitatis. sit
ergo mutuus cum optatione
salutis salus cum optatione
pacis. et hec duo sint optanda
hospitibus. salus in amicitia
malorum. pax in adeptione
bonorum. salus contra pen
culum damnationis pax quia
in ad domini reconciliationem
Cum autem modum intrandi et
salutandi dnus dedit ut ex
hoc ostendat ad quid permit
patem scilicet fatere bella sedue
doctores non de mutis sed
de salute animarum loqui debe
Et si fuerit domus illa digna
recipiendi pacem oblatam
id est si fuerit eius familia ad
vitam eternam predestinata
et ibi fuerit filius pacis id
est amator vel obseruator
vel heres pacis. ad pacem
eternam ordinatus veniet
et requiescet super illa pax
pria a vobis mutata et eis
optata. quia oratio pri et
predicatio habebit ibi effectum
recipientes pacifice vram
doctrinam et sequentur ea
que ducunt ad pacem eternam
Si autem non fuerit digna
id est ad vitam eternam no
ordinata et nullius doctri
nam vram receperit et se
cutus fuerit vos tamen
non eritis sine fructu nec

quam merito pro quod pro
pra id est mercede et merces
optate paris ad vos pertinet
tetur. Nam vobis a deo re
compensabitur et quatenus no
habeat quatenus ad vos et
fertur. Vos tamen habebitis
mercedem inde apud deum
a quo pro laboribus vestris operis
reddetur vobis premium.
Et quicunque non receperint
vos hospitio necessaria vo
bis ministrando. neque audie
rint sermones vestros. vestris
monitis obtemperando exeun
tes de domo vel civitate il
la. excutite pulverem pedum
vestrorum in testimonium illius si
gnum scilicet triplex. quia iudei signa querunt et nos
sicut iudeorum tripicus et signa
tinus vestris operibus. Primum ut
dicit Hieronymus in testimonium
laboris sui. scilicet quia messis
erat civitatem et predica
tio ad illos pervenit. Et ex
cutite ergo pulverem id est mi
nima terrenis et laboris q
pro illis sustinuistis expo
rte et eis est ostaplo maior
damnatio. Et secundum signum
est quia pulvis in pedibus
signum est laboris. Excussio
pulveris mutilatio significat
laboris. mutilia enim excuti
solent et abici. Et tertio
ergo pulverem ostendunt
quia multum laborauerunt
et ideo irrecuperabiles erunt
nec iuste damnabuntur
qui palatio sibi oblata reci
pere noluerunt. Et tertium signum
est ut ostenderet se ab
eis nichil terrenum querere
nec etiam minimum de terrenis
operibus attrahere ut nec etia
pulverem de terra sua sibi
paterent adhere cum in
correcti fuerint et evange
lium spernerent. Ergo nichil
primitiva nec etiam necessaria
attrahitur ab incorrectis
et a contemptoribus evan
gelii et indignis. Vel ex
cutite pulverem pedum id
est levia pera quae solent
ex talibus accidere etiam
hominibus pfectis. Moraliter
pedes habent exeundi si
gnum excussionis triplex
appetitus id est humane lau
dis. Habent ergo in pre
dicatoribus et prelatis pri
mum multiplicitas victus
curiositas. temptatio cu
piditas. vestium superfluitas
instabilitas et malorum co
municabilitas. Et ne levis
culpa videatur apostolos no
recipere subdit. Amen dico
vobis. tolerabilius erit
terre Sodomorum et go
morreorum in die iudicii
quam illi civitati id est hab
itatoribus illius civitatis
que sperent vos et sinos
vestros. Minus rato secundum
Hieronymum quia illis non
fuit predicatum huic autem
cum predicatum est non re
cepit evangelium. et secundum
Albanum. quia illi solum
legem naturae transgressi
sunt. sed isti etiam legem
scriptam et dictam ipsius
et apostolorum. Non sic comparatio
hic. quatenus ad primum
carnale. quo sodomite
et gomorrei peccabant sed
ad primum inhospitale quo isti magis peccabant. quia

de illis dicit q' externo manu
non porrigebant sed isti ta
tos post auditam veritate
repellebat · et non e dubiu
p' grauius peccu e negaa
re victu sentientibus spua
lia quibus tenent homines
de ulte naturali diuino et
humano qm manu non por
rigere externo simpliter spi
ritualia non sentientibus.
Cum enim multu datu est
multu quiret ab eo Unde
beda Quodcumque et si in
hospitales fuerint inter ce
teta caruit aeq flagi
cia nulli tamen apud eos
tales hospites quales apli
cepti sunt · et loth quide
aspectu et auditu iustus
erat · non tamen ibi aliq'
docuisse aut signa fecisse
phibetur Ubi et hieronimus
Specialiter tamen sodo
mae et gomorreo men
tionem facit · ut p hoc de
monstret · quia illa peccata
sit deo magis odibilia
hue fuit contra naturam
pro quibus deletus e mu
dus aqua diluuio et qua
tuor ciuitates subuerse
et mundus corrisie dicit
sis malis affligis Unde
idem hieronimus Videns
dns hoc peccatu in carne
pene deperit nrai-nai
quia natura quia assup
tus erat corruperat
Quia enim mundicia ta
lem sumam immundiciam
maxime abhominatur · et
sustinere non pt Unde
etiam dicit Augustinus Cum
quite faciendo quod malu
est etiam mala consuetudo
se implicant · ut ipsa consue
tudo mali non esse videat vi
dere · quia malu est fuit
defendere malos factores
suos nasutus cum repre
hendunt mirantur ut sodomi
te quondam dicerent loth
reprehendenti nequissima
voluptatem habuisse cum
non leges dare Sancta en
ibi nephande turpitudinis
consuetudo erat ut ia nec
cia esset iustitia · et phibitor
pocius reprehendentis qm fior
hec augt Cum gravitet
autem hoc peccatu deo pum
ent testatur mare mortuu
sue diaboli et vere mortuu
quia mi meu recepit et dia
boli quia instinctu eius qua
tuor ciuitates igne sulphu
reo concremate in illud sub
merse sunt Unde et maledicta
lediciu etiam appellat semp
fumans et tenebrosu deva
poribus quasi sit miserim ca
lumq Est autem vltra seri
cho non longe positu diui
dens indeam et arabiam
et habet in latitudine septe
ceuras Et licet quinq ciui
tates fuerint destructe ipse
hoc peccatu tamen due notant
tantu · quia maiores et finno
siores erant in multitudine
ipsi et tui pueudine peccati

Domine ihu xpe qui dis
cipulos tuos ad predi
candu mittes dedisti eis po
testatem curandi ac prepta
venendi et quicsandi · dirige
pedes meos in viam pacis

et da mihi salutare tuum
et cor mundum. et ut habeam in
opibus tuis fiducia in moribus
dispensandis et in omnibus
tribulationibus tuis et amorem
confitendi in me omnia vi
cia. meque domus tuus mere
tur et cetera restaura
ut ea que discipulis tuis
prepisti pro modulo meo
merear mutuari et cum eis
eterna gloria de tua mi
sericordia munerari. Amen.

De patientia in adversis
habenda Capitulum

Et quia omne sol
licitudine discipu
lorum abiecit et eos
sub specie ostensionis
armauit ac ferros quosdam o
patus est et secit ab omnibus
huius vite negotiis eos esse tutos
et ab omni temporalium solli
citudine liberatos. nec pos
prospera dicit esse illa que
debent eis contingere mala
ad prelianda contra mundum
et diabolum eos paratos
et ad pacem contra aduersa
tolerandum instruere. quia ut
dicit seneca tuus dolor e
remedium patientie. Et hec
precipue discipulis erat ne
cessaria. quia cum ut dicit gregorius
totum predicatores suscipiunt
mala inferre non debent sed
tolerare. ut [illegible] sua mean
cuncta [illegible]
tuget. et [illegible]
[illegible] aflictionibus [illegible]
ratus [illegible]. [illegible] ita
[illegible] ad predicatorum officium

ecce ego dico vobis et non ego sed
qui vos elegi. vos docu
ego dico omnipotens qui
vos armauit. lege cui ne
mo resistere valet. ego mit
qui dicit sum missus mu
to vos homines electos
doctores instructos in
uites armatos. medices
peritos sicut oues id e
simplices et innocentes p
arma vos non defenden
tes ut caute doctrine alios
instruatis. exemplo ma
sancte conuersationis actua
hatis. pro eis etiam cor
pora exponatis in me
dio luporum id e scribarum
et phariseorum et alio
rum crudelium persecutorum et
detractorum qui dicuntur
lupi propter rapacitatem
crudelitatem et dissolutudi
nem. Unde dicit. Sicut
manducetis nos crudeles
ad placendum eis. parce
ciam et innocentia custo
dite. Non vos defendat
quia oues estis. sed quia ille
qui lupi sunt qui abiecit be
nator. est dominus. qui p agnos
sine oues capit et deu
cit lupos. p patientia
vincit potentia. Et bene
dicit in medio luporum ut
patientia sit quasi contra
ad omnem iniuria cura
dantem. Item in medio
p eorum omni conversione
ut propter omnium sinceritatem
in fide et in opere plura
licite in erroribus. Et
hec virtus maxime fit

Vnde. ꝑ ut dicit Ambrosius
omnis plagia mammuthi
aggressa parit victoria Di
cit autem ecce ego mitto vos
ut qui mittentis ptas con
sideratis periculi magni
tudo non timeat. Inde
Crisostomus ¶ Nec igit horri
etur consolatio. mittetis
inquit. deceptis hoc ante ora
posuit dicens. ecce ego mit
to vos ¶ Sufficit hoc ad co
firmandu. et nullu for-mi
dandu supnumeratu. In
des auctoritate. Videbis po
testate. Videbis virtute meo
pugnabilem. Hec Crisostomus
Inquit dns discipulos s
cut oues inter lupos sed
heu hodie multi christiani sui
inter suos sicut lupi inter
oues ¶ Estote ergo prude
tes sicut serpentes. cont
stirbas astutia et falla
tiam. scilicet ad intelligen
das et cauendas fraudes
et insidias. et simplices
sicut columbe contra ty
ranos crudelitate et ma
liciam scilicet ad sustine
das et ignoscendas lesio
nes et iniurias ¶ Prude
cia est necessaria in pca
uendis malis simplicitas
in faciendis bonis ¶ Qua
si dicit ¶ Sicut serpentes
tesdiu corporis. pro ca
pite periculo exponitur. et
capitis in quo vita e to
to corpe circulando cus
toditur. et letale vulnus
excludit ita et vos totu
corpis periculo caput
vestru id e me ac fide

et ideo integre et incorrupte
seruate et custodite et sicut
columbe sine felle et cum
mitudine malicie sint et nulli
malu facitis. ita et vos in no
cencia custodiendo malu
inferre uel referre alios no
lite. ut p prudentia malum
deuitetis et p simplicitate
nulli malu faciatis ¶ Notest
etiam prudentia serpentis
considerari in tribus. Veterem
enim pellem ad artu forame
deponit corpus pro capite
exponit et cui frigide nature
solem diligit pellis depo
sito ptinet ad incipientes
qui deponere debent sdm p
tinam conuersatione veterem
hominem cu actibus suis ¶ Cor
poris expositio pro capite
ad pfectos ptinet qui p
mente defendenda que est
caput hominis totu hominem
morti tradunt ¶ Solis dilectio
ptinet ad pfectos qui insistunt
diuine contemplationi quia
et illuminatiu et inflammat
¶ Nec enim serpens ppter duo di
ligit solem. ppter calore quo
natura vigorat. et ppter lucem
qua illuminatur. quia cu senescit
amittit visum. sed ad solis radios
solis directe oculos opponens
recipit eum ¶ In hys tribus
voluit nos dns assimilari pru
dentie serpentis. sed non in de
nenata complexione. non in longi
ue ptitione. non in amfibia
tuosa deambulatione ¶ Omnis
simplicitas columbina debet
esse in tribus. scilicet cognitio
nis in iudicando habet enim
blandos oculos et dulcem
aspectum affectionis in di

ligendo · figit eum in · more
ad genis suu. Vnde et fre
quentat osculum intentio
nis in operando · respet
eum super fluenta aquarum
ut a rapturis insidias caue
at per umbram et sedm re
migiu · bene adiungit pru
dencie simplicitate · qua
simplicitas absq; prudencia
facile decipi pt · et prude
tia periculosa e ad decipie
dum nisi simplicitate tem
petur. Vnde patet q astu
tia vulpina vitiuplabilis
e et similit nuditas boui
na · sed medium ~~incedendu~~ e
tenendu · et medio modo
e incedendu. Vnde et gre
gorius. Vtraq; uetio in amo
nitione commouet ut sim
plicitatem colube astucia ser
pentis instruat et tu sus
serpentis astucia columbe
simplicitas temperet. Vn
de etiam crisostomus. Estote
ergo prudentes sicut ser
pentes ad intelligendas frau
des. Estote simplices sicut
columbe ad ignosendas
iniurias. Nolo vos esse
semp quasi columbas · ne
per simplicitate iniuriam
per seductione in laqueu
incidatis. Nolo vos esse
semp sicut serpentes · ne
eo dente contra alique ve
nena fundatis · sed sedm ipsis
et personas iniuriis et moribus
Et vt breuiter dicam estote
prudentes sicut serpentes ut
bene malu intelligatis et
caueatis · Estote simplices
sicut columbe · ut non faciat

ullum malu qua intelligit
malum laudabile e · facere
autem vituperabile. Nec
qui intelligit malu ille
facit malu · sed qui facit
malu. Ver crisostomus. Et
subiungit aperiendo quos
lupos dixerit. Cauete au
ab hominibus · scilicet lupis
deterioribus id est ab hom
persuasionibus · qui quem
fraudulent vos decipe
et violenter pueite. Vbi
se exponendo dns decla
rat · q lupos non bruta
sed homines dixerit. Vnde
crisostomus. Ita dixit dic
dic vobis ab hominibus
quasi a quibusda pesti
bus malis · et sup omnia
mala malis ostendere vo
lens · quia pre omnibus ma
lis homo e pessimu ma
lu. Nam si bestie cu com
pare volueris · peiorem
inuenies eum bestia
em quamuis sit crudelis
tamen quia irrationalis
est determinatur ab hoie
crudelitas eius. Homo aut
crudelis cu sit et rationa
lis non facile euadetur
crudelitas eius. Si com
paueris homines serpen
peiorem inuenies eum.
Ipse serpens et si malitia
habet tamen et hois habet
timorem. Ideo siquidem
potuerit mordet · si autem
non potuerit fugit ho
mo aute malitia habet
serpentis · et timore no
habet sicut serpes. Ideo
qnd non habet temp

latet sicut serpens. si autem tempus inuenerit nri nuc
sicut bestia. Adhuc autem homis bestia si quide nri
rata fuerit stulte. si autem irritata non fuerit in sile
cio transit. Homo autem et non irritatus insanit
et magis sup illos insanit a quibus non fuerit irri
tatus. Et ut breuit' dicam vnaquaeq; bestia. vnu et
ptiu malu habet. homo autem omnia mala habet
in se. Demq; homo malo
pelor est qm ipe drabolo
Drabolus enim si viderit
homei iustum. non est
ausus ad eu accede'. Ho
aute malus quanus dem
sem videri non solu no
illum timet sed adhuc
magis contemnit. Non
en diabolus prestat hon
virtute. sed homo diabo
lo. Arma ergo diaboli ho
e malus. Sicut em homo
sine armis non pt aliqd
fare contra hoste sic et
diabolus sine homine
non valet contra sanctos
Et uter virtus diaboli.
homines mali sut. Nec en
potest aliquod malu semi
nare in mudo nisi p suos
ministros quia sanctis
non inuenit locu. Hec en
tostos. Vnde et augustis
Ti dopianus es ipe mu
dus inimicus e absq pri
uatis inimicis. Non em
est nobis colluctatio adus
carnem et sanguine sed
aduersus principes et
potestes et spualia nequitie

id e aduersus diabolu et an
gelos eius. quia et qm patiu
mur homines importunos.
ille instigat ille instamat
ille tamqua vasa sua mo
uet. Attendamus ergo duos
hostes. quem videmus. et que
non videmus. hominem videm.
diabolu non videmus. horem
diligamus. diabolu caueamus
Pro homine orem. contra
diabolum orem. Hec aug.
Vnde etiam legitur in vita
sancti columbani abbatis
qm cum ipe p opaci saltus
inter delua ambularet et
libru humeris ferres. de sp
turis sacris secu disputaret
subito cogitatio in mentem
fruit. quid eligeret melius
in homi iniurias incide'. an
ferarum seuiciam sustinere
Cumq; vigeret cogitatione
illata seuicitas crebro fron
tem signo crucis armans
atq; orans intra se aut me
lius esse ferocitate bestiarum
absq; aliceno pcio. qm hom
rabiem sustine' cu dampno
animi. Cumq; vigeret cogi
tatione illa seuicitas. Vnde
interrogatus quida a phis
quare horribilis homo gra
uior ei esset qm quodlibet
pondus. Caliter eis respon
disse fertur. Homo miquit
horribilis pondus e solus
animi. alia vero pondera
animi et corpis sut. Vnde
seneca. Quid e homine
timidissimu. Alter homo.
Cauete igitur ab hominibus
vos malicose et impdiose ad
petiu ti alie intentibus. ne

vos decipiant ne vos seducat
ne vos blandicijs et persuasio
nibus. ne vos minis et flagel
lis a veritate deuiare faciat
Tradent enim vos primo in co
ciliis id e in locis priuatis
vbi conuenietes conspiratur
quas rationabiliter operent
vos ibidem conuenendo uel
prohibendo ne predicetis in no
mine meo. et deinde incor
rectos flagellabit vos in sy
nagogis suis id e publicis co
uentibus et congregationibus
Vbi conuenient sub specie ciu
usdam iustitie et sanctitatis
et tandem ad ingratius id e
principes synagoge siluet
pontifices. et ad reges id e
ad maiores principes et
preides id e principes in
feriores siluet romanos du
centum siluet violenter no
mansuete ut siluet id emp
prem ad mortem qd non
licebat iudeis quia et ant
subditi romanis. propter me id
e confessione nominis mei
ecce optimum titulus et hones
tissima causa patiendi sic
ut dicit beda. Seruo iustitia
cui deus est causa Vnde et
crisostomus Non enim pna cas
tigatio est propter vpin pati. sed
non ut punitos et nocitos
patiebantur. Et hoc in testi
mu illis siluet iudeis. de co
pueritate et gentibus de cau
correctione illis ad accusa
tione. et gentibus ad conuic
tionem et correctione. in
testimonium quippe salutaris
eis. et in testimonium damp
nationis reproborum. quia cum
illos et prohibitos sceratis testimo
Vnde crisostomus Ante reges et
preides stabitis in testimo
nium illis et gentibus. ut dum
apti accusantur. dum re
spondent in quibusq pto
tens opi veritas producet
iudeos. presidia demonstrat
et gentibus ad salute re
deuntibus pietatis mysteria
reuelatur Et iterum chris
quippe iusto. bonis in ad
iutorium e malis in testimo
ut inde puersi sine excu
satione pereant Vnde et
exemplum capiunt ut vi
uant. hec crisostomus futuris
ergo aduersis ut persecu
tionis ledant a deo pdis
quia tot tetribus aduer
discipuli tu bai poterat
subiugit contra terrores
consolatione dicens Cum
autem induxerint et tradent
vos ad iudices adducendo
oppositiones contra vos
machinando ut me neget
nolite cogitare. et sollicit
esse vos pre sollicitudine
admirando quale autem
quo ide de modo preferendi
ad formam. aut quid ide
de modo inuenendi quo
ad materia respondentis
mites ogratibus. vel loqua
mini dicere volentibus
dabitur enim vobis siluet
a pre luminis in illa hora
siluet ad respondendum
oportuna. quid loquam
id est sapientia in mente
et eloquiecium in ore Ro
confidatis de sua vrd et
eloquencia sed de diuina
prudencia quia spus st
docebit vos tue sine pme
ditatione vrd quid loqui
oporteat Non enim vos

estis qui loquimini · id est non
ex solo meipsorum vero proceduc
verba vita · sed ex spiritus
gratia · spiritus enim pris
vi est qui loquitur in vobis
ut in organis · quia sicut
organa emittit modula
tionem ad motu tempe
rantis · sic homo quod p
dicator loquitur ad volu
tatem pris inspiratis · Ho
hoc autem ut dicit crisos
ad ypocratem eos dignitate
redibunt qui stituet dei
spiritum loquti · Unde gre
gorius · ac si membris suis
infirmatibus dicat · Nolite
timere · vos ad certamen
accedetis · sed ego prelior
vos verba editis · sed ego
sum qui loquor · Hinc
paulus ait · An experimen
tum queritis eius qui in
me loquitur christus · Secun
ergo ibant quotidie duce
bantur · Securus est enim
ad pretium vadit qui tali
bus armis et sub tali pre
cipe pugnat · securus ad
conflictum pgit · qui tali plo
cutore causam suam defen
dit · Unde tristos · Cum
autem tradent vos nolite
sollicti esse quo aut quid
loquamini · ayca est · Ex cau
sa · Deus humano consilio
non indiget · ideo vos in
tantumodo personas prestate
et ego vobis semper illum
sollicitus ee · ante iudicium
non e ypocratis res sed de
speratio de deo · Finite
ergo ut in causa sua deus
loquatur · pro vobis qui
constitui interrogatis ag

nosci · Non enim est impossibi
le ut rex qui mittit suos
mittit ad bellum prestet illis
arma adiciens hostem · Cui
ergo sollicitis e · quid loquatur
in sua sapiencia speratque
prima causa iuste · Nam in
persecutionibus virtus dei no
requirit nisi presentem fidem
Unde et hieronimus · Cum ge
nitor domini ducimur ad iu
dices voluntate tantum mam
pro vopo debemus offerre
Ceterum ipse vopus qui in no
bis habitat loquitur pro se
et spiritus sancti in respondendo
gratia ministrabitur · Licet hero
Per hoc tamen non intendit
excludere meditatione respo
dendi et priam prudendi sibi
de responsione · si tempus
et sciencie facultas assit · sed
primitus securitas sic ista de
ficiant · Quod frequenter
contingebat in primitiua ec
clesia · quia tunc sepe fide
les illitterati et simplices subi
to trahebantur ad iudices
et deus prudit illis · Unde
non debent preter hoc con
turbari si ista deficiant · ex
hominibus de deo considerabo
spiritus sanctus non deficit in ne
cessitate cum non possit aliter
occurrere · et iterum quia in tu
casu sufficit ad salute con
fitei constanter in generali
fidem quod pt fare quili
bet vpriamus quatenus simp
simplex · Et patet ex predictis
ly non loquitur · hic de verbis
predicatoris · debet enim predi
cator verbi diuini prouida
re qualiter debeat verbis

dei ponere. aliter tempus tacere
debet, si negligere de hoc co
gitare. dum tamen de hoc
tempus opportunum possit
habere. Nec prohibet domini
prouisionem in diendis. sed
ordinatu et minima sollicitudi
nem p multitudinis facile e
em veritatem dicere que sine
ordinatu prouidet ut recipi
atur. vbicq; Et ne in auxilio
amicorum confidant subiun
git granioribus persecutione
que est ab amicis. q; sedm
gregorium plus in nobis
ea tormenta seuiunt que ab
illis patimur de quibus pre
sumebamus. quia cu dapno
corporis mala nos cruciant
amissa caritatis. Vnde aut
Tradet autem frater fratrem
pater filium et filius patrem
in mortem. scilicet infidelis
fidelem. quia ut ait Ieron
non est inter eos illius fidius
affectus. quo; diuersa fi
des est. Vnde crisostomus
Vnus sperat in patronis
nemo in amicis aut parenti
bus. cum etiam frater fratrem
tradat in mortem pater fi
lium et filius patrem. Vide
quale tuum intendat persecu
tionis ordo debet ut nec filium
parcat natura Et hominodo
tamen tua patronorum aut
amicorum fidem integra que
ras cum videris amicitia illorum
prius fraternitatis et patri
nitatis ee extinctam Et en
amicitia in ipa natura de
fiecet quo inuenient extra
naturam. hec crisostomus.
Et eritis odio omnibus hominibus

humana sapientibus scilicet
amatoribus mundi. qui
inimici sunt dei. homo en
hic magis dicit vitium qm
natura. quia multum re
pugnat amor dei et mun
di. distant enim plus qm
celum et terra. Quasi
dicat. Eritis odio non
solum inimicis sed etiam
amicis. non solum extra
neis sed etiam propinquis
scilicet parentibus et fratribus
Sequentes enim vptu fre
quenter fit odiosi alis
etiam carnalibus amicis
Et subdit propter nomen
meum quod addit propter
complutione eorum. quia
detestabile est propter amor
nomis dni esse odiosi
q; eum habeant odio pro
nomen vpi. causa e scili
cet patienter persecutiones
sustinendi. et ad hoc magis
nos sequitur premium. quia
non martirem facit pena
sed causa. Et ne in tribu
lationibus deficiat consol
atur eos subiungens Qui
autem perseuerauerit usq;
in finem scilicet in gratia
perseuerando non simulate
sed cum cadendo. Vel sedm se
hmqud Et in precepto fidei
non deseruerit et in persecu
tionibus non defecerit hic
saluus erit. quia finis
non pugna coronat, no
em ceperisse sed perfecisse in
tuitus est. In quibus non mo
dicum dat consolationem
inter persecutiones et in
tolerancia tribulationum

quia non inchoantibus sed
perseuerantibus conferitur
premium. non enim coronabi-
tur nisi qui legitime
certauerit. Hoc significa
tur in signo thau. quod
est ultima littera quod est
saluandi significatiua. Dicit
autem hic in signum distre
ctionis singulariter et
paucitatis. Vnde crisost.
Ita incipe multos et
timere paucos. semper in
principio delectatio in
fine probatio. Cura bone
fidei est exitus bonus. qui
non incipit aliquid bonum
gloriosum est sed finire
quod propter deum eternum
est. sicut deus eternus est
Cum ergo conuersus fuer
ad deum et ceperis deo ser-
uire et opa iustitie facere
nec aliquando acta tua
preterita recordes sed fine
tuum cogita. quia preteri
tos operum bonorum consi
deratio negligentiam uel
iactantiam operantis. consi
deratio autem finis timorem
Vnde et bernardus. Perse
uerantia est vigor virtutum
consumatio virtutum nutrit
ad meritum. mediatrix ad
premium soror patientie
constantie filia amica pa
cis. amicitiae nodus vna
mitatis vinculum sanc
titatis propugnaculum dol
le perseuerantia. nec obse
quium habet mercedem nec
beneficium gratiam. nec for-
titudo laudem. Denique
non qui incepit sed qui
perseuerauerit saluus erit

hec bernardus. Et nota quod du
plex est perseuerantia. Vna est con
tinuatio in bonis operibus. hec
non est in precepto. alia perseue
rantia voluntatis in proposito bene
agendi et hec est in precepto
Et quia apostoli adhuc erant
infirmi nondum virtute ex
alto induti docet eos tamquam
timentes fugere ut plurimum pos
sent prodesse dicens Cum
autem persecuti vos in ci
uitate vna fugite in aliam
ut amplius nomen vestrum
diuulgetur et vita predica
tio audiatur. et ut vire in
firmitati prouideat et hosti
bus pereuntur. Vnde crisost.
Quia dns in temptationibus
infirmitate humane nature
si quis vos inquit persecuti
fuerit in ciuitate ista fugi
te in alteram. Non enim con
tempnio timidos nec elugo
tantum fortes. quia non vir-
tutem homo deus considerat
sed voluntatem. Nam ille qui
fugit et si seruatute virtute
quidem dissimilis est voluntate autem equalis est. Ita
sicut iste ideo passus est ne
se magis videatur amare
quam deum ita et ille ideo fugit
ne victus in doloribus the
saurum opiamentis amittat
hoc autem mandat non ut
qui steterint pereat sed ut qui
fugerint non pereat. Infir-
mitati humane consulit no
fidei promptioris virtute
excludit. Dicimus autem ad so
latione fugientium opiamen
quam stare quidem fortis fi
dei est. magne autem humilitatis
fugere hec crisostomus. Vnde

et hemigius Sicut i. epistl
perseverandi in persecutionibus
specialiter ad apostolos pertinet et
ad eorum successores vinos fortes. sic licentia fugiendi satis
convenit infirmis in fide quibus condescendit piissimus magister. ne si se vltro ad martirium obtulissent fortassis
posset in tormentis negare
Licitum enim erat fugere quam negare Sed quadam fugiendo
perfecte fidei constantiam in se
non ostenderent tamen magis meriti erant. qui omnia
pro deo parati erant desse fugiendo Nisi autem illis
licentiam fugiendi dedisset
dicere et eos aliquis alienos esse
a gracia regni celestis. hec se
mingius Deinde sciendum quod persecutio aliqui est personalis ita quod
quis quaeritur ad mortem
non quia fidelis principaliter sed propter odium personae
determinate. et tunc est semper
fugiendum sicut paulus quaerebat ad mortem in damasco
quod patet ex hoc quia alii
fideles permitebantur ibi pacifice habitare. sed quaerebat solum paulum interficere ideo
dimissus a fratribus per murum
fugit persecutionem personale
non timendo persecutionem
sed potius declinando ut multum desset Iste non est impiorum
fugere secundum dictamen recte
rationis ad tempus salubrius
ut salutem fugiens ad maiorem fructum Aliqui autem non
solum est persecutio personae sed
etiam fidei et iustitiae. et tunc
si homo perpiat peccabiliter
quod ex fuga sua sequatur

constantiam

Nota persecutio qui est fugiendum

desinsio fidei et depressio
iustitiae fuga est mala et
peccatum mortale Si autem
non apparet hoc peccatum
sed magis contrarium ut
pote quia ex fuga tali pe
lalibi fidei virtutis ecclie
ex remansione aut non
haberetur ipsi octipo in
mistrio ecclie et occulta
tio articulorum fidei ab ob
stinatis infidelibus tunc
est fugiendum et alibi pfi
ciendum Quia enim pm uno
loco profitere debet ad a
liud transire Unde August
faciant ergo sicut dominus
precepit vel permisit sicut
ipse fugit in egipto fugiat
omnino de ciuitate in ciu
tatem qui eorum quasi spe
cialiter a persecutoribus que
ritur ut ab aliis qui no
ita requiruntur non de
sertatur ecclia. sed pbeant
tibaria conservus. quos
aliter vinc non posse no
nerui Cum autem omnes
e epos. clericos et lay
cos e commune punitu
m qui alius indigent no
desertant ab hiis quibus
indigent Aut igit ad loca
omnes transeunt. aut qui
habent necessitate sustine
ndi non relinquant ab eis
p quos illorum ecclistica
supplenda est necessitas
ut vel puer viuat vel
pauperes sufferant quod
eos pateri familias volet
pati Hec aug Sed ne di
cerent nussisti ne ad geres
remus. quid ergo faciem

si omes ciuitates uidee ciu-
tuemq et nos abiecerimus
hoc prouenit huic timore
remouendo dicens Amen
dico vobis non consumabit
ciuitates israhel p durado
scilicet ibi aduentu ihu fide
xpi donec veniat filius
hominis resumendo scilicet
a mortuis. Et denuciato
aduentu xpi ab apostolis
p ciuitates uidee immediate
passus e xpus et a mortuis
resurges apparuit discipulis
Vnde rabanus Credidit q
non ante p ditationibus suis
ad fidem p ducent ciuita
tes israhel. qm resurrectio
dni fuit ypetrata et toto
orbe terrarum predicandi
euangelii p tas concessa
Vel si intelligat de aduentu
xpi ad iudicium tunc intelligen
da e consumatio p diuersos
ms apl p totu orbem
quantu ad conuersionis effec
tum. quia xpus dispersis
sue filii israhel secundum pre
destinatione. licet enim
predicatio apl disturre
tur per totu orbem tempe
ribus. quia in omnem ter-
ram exiuit sonus eorum
effectus conuersionis fidelium
quatum ad eos qui generali
ter conuertendi sunt ad fi
dem habebit plenarie effec
tum ante mundi finem. Vnde
dicit amen dico vobis non
consumabitis id e exple
bitis ciuitates israhel fu
giendo uel fidem predica
do. et ad fidem conuertendo
donec veniat filius hominis
scilicet ad resurrectionem
generalem in gloria pris non
em conuertent con fidem
israhel donec ipse fine mu
di. Vnde crisostomus Et quasi
dicentibus eis qmodo possu
fugere. gravior est enim fuga
longa qm pelor mors con
solans eos ipsa dns ait. Non
consumabitis ciuitates israhel
donec veniat filius hominis
Ex de apls hoc tamen intel
ligitur. dem non predicit in
tellectus. cum multo ante de
functi sint apli qm xpus
aduenerit Sed omnia que
ad aplos loquitur. etiam ad
illos loqui videt qui post
modu p illos fuerant cre
dituri usq ad eviterni mundi
xpi enim duodecim erat ca
pita totius xpianitatis future
Et que admodu quod in os
mysteris p tota corpis membra
diffunditur. sic et apls quod
dicebatur ad totam plenitu
dinem xpiani corpis pertine
bat Celebat enim dns ex no
tica eius tot occupatio a fue
rat ciuitates. ita ut pene oes
totius orbis terre ciuitates
israhelitice dicerent. hec ci
rostomus Demde post osten
sam magnitudine tribula
tionis imminentis. hortatur
discipulos ad eius tolerantia
et consolatur eos suo exem
plo et predic a minori sic
Si in magro. in dno. in pa
tre familias blasphemasti in
secerunt. et inuias meleat pri
causa fecerunt et ipse patiet
et interpide sustinuit multo
plus fiet in ipis qui sunt
ut discipuli. serui et fami

he. et ipi similiter debet pa
cienter sustinere. Unde dicit
Non e discipulus sup magis
trum. neq; seruus sup dmm
suu. intelligendu est donec
et quandiu fuerit discipulo
et seruus. non e in quan
sup magrm et dmm sed in
honore natura. uel non est
discipulus id e non debet
esse sup magrm nec seruus
debet esse velle sup ra dmm
suu contra ea et quasi pote
tior a magro et dno sub o
pando. Quasi dicat. Ho
dedignem tolerare vos se
ru et discipuli. quod ego to
lero uel tolerabo dns et ma
gister. quia dns sum fures
quod volo. et magr doces
quod vrile sto. ideo exem
pla vos doceant. ad me respi
cite quod in me fiei videtis
hoc in vobis ne formidetis
Qui me offende et psequi
non timent. vos quoq; offen
dere et psequi non timebitis
Unde chrisostomus. Nuc incipit
eos consolari in passionibus
eorum futuris sub exemplo
Naturalis e res si pro deo
iniuria patimur. ab alicubis
indignis nostrm et dolemus
Si vero audiemus aliquam
pclaram psonam que plu
passa est refrigeramus et in
statio indignatoris me lae
tatur. Dicimus enim si vn ille
qui clarior e qm ego passus
est tulit. plane ego iniuriam
mee non debeo sentire dolo
rem. Quanto magis conso
labantur discipuli in pas
sionibus suis. ad discipulo
essent et seruu. recordan
tes vpm dnm et magrm
talia aut maiora pssu
hec cristo. Et ideo debet
dnm non solu patienter
sed etiam gaudent sequi
quia ut dicit Gregorius ma
lus miles est qui imperato
rem gemens sequitur. et
subiugat. Qui sicut discipulo
id est sufficere debet. ut sit
seruus magr eius et seruo
ut sit seruus dns eius. mu
nus sustinere et vindicta
non quierit. mala recipi
ens et beneficia conferens
uel sufficere debet ei si no
plus conculcetur et con
temnat. Usque autem
erit si sit seruus magr et
dns eius ipm in suis im
tando operibus q; perfecto
discipulo est imitatio et
assistatio magri. Unde
beda. Si magr no suas
vult vindicare iniurias
qui deus est. sed ipos ma
lult in seruitoribus pacie
rendo imitatores esse
nitore. eadem
ncte est discipli qui pun
hominis sui ut regulam
perfectioris sequant. Hec
beda. Hoc autem dictum
dominum in proposito e verum
vbi de se loquit qui e ma
gister et dns vnimo pr
omn. se em dicit magrm
et dnm. apostolos aute
et eorum imitatores usq; ad
finem seculi dicit discipu

lum et seruum huius magistri
et domum ministro eius ha
mara profecto. Unde augu
stinus. Christiane religio
nis est militia que colit
Non autem dicit hoc dns
de alio. si enim magis in
doctus fuerit non sufficit
discipulo ignoratia ma
gistri. et si dns miser fuit
non sufficit seruo miseria
dni. Vel sicut crisostomus
non sicut ea que taro con
tingunt. sed ab amplioribus. et ab his que sunt
in pluribus sustinet hui
us sermone. Et addit Si
patrem familias id est me
qui gratis nam gero solli
citudinem. patris habens
autem. beelzebub vocaue
runt. id est me operari in
beelzebub dixerunt. quanto magis domesticos eius
sibi vos in hoc etiam
diffamabunt. Si enim apti
facerent miracula virtu
te demonis sepe dixerunt
iudei et gentiles ut patet
multiplicat ergo apto. lege
dis. Non ergo bonum contris
tari debent. si forte ab a
liquibus pritulis hominis
sine culpa detrahatur. est
quia ad consolationem
iam qua dicit beatus ad
ducit dignatus est dicens
Si patrem familias beel
zebub vocauerunt quanto
magis domesticos eius.
Cum enim plurimum quis ad
bonos fortasse amplius
laudant quam debet. et
ideo ne esset elatio de laude

fabricata. permittit omnipotens
deus malos in obtrectatione
prorupere. ut si qua culpa ab
ore laudantium in corde bo
nos nasciturum. per obtrectationem
malos ad penitentiam reuo
centur. Sed inter verba lau
dantium et vituperantium ad
mentem semper tenere debe
et si in ea non fuerunt bonum
quod de nobis dicit. magna
letitia in nobis generari
debet. et si in ea non fuerunt
malum quod de nobis dicit
in magnam letitia profuere
debemus. Unde gregorius In
omne quod de nobis dicit
semper tacti ad mentem recur
re debemus inter iorem testem
et iudicem querere. Quid enim
prodest si omnes laudent eum
conscientia accusat. Aut quod
poterit obesse si omnes nos
derogent. et sola nos conscie
cia defendat. Unde et catho
Cum te quis laudat iudex
tuus esse inemeto. quid alius
de te. qm tu tibi credere noli.
Sed ut dicit gregorius Cui
non amat gliam non sentit
contumeliam. Et de vituriis
alius et iniuriis similiter iudicab
Valde autem periculosum est
homines in prosperis qua laudari
qua oportet eum valde forte
in deo esse. quia mde non eleua
retur nitus in corde. Ut etiam
consulunt oratius. quales
commendes aspice ne mox in
curiam tibi alienas peccata
pudorem. Igitur libro glie
id amplectimur. si dno mo
in passione conditionibus
adequamur. Cum enim in

ugne tribulationis pena pugnat.
ideo sicut tuo capiti ecclesie
dum fluctibus passionum deg
exposuit sic et corpori eius
scilicet ecclesiam suam usque in
finem seculi ad probationem
et purgationem tribulat. Dum
tit Aspera enim ac dumosa et sen
tibus plena et horrida e vi
tium via. Qui prophete. sic
phete. sic apostoli. sic martires
sic confessores. sic virgines
et quotquot placuerunt deo
per multas tribulationes tran
sierunt fideles. sic etiam ora
dum membra electa usque ad
diem iudicii patiantur. Dn
aug. Nullus seruus dni sine
tribulatione est. Si quidem no
habere persecutores nondum
cepisti esse christianus. Et sub
iungit dns concludendo. Re
ergo domestici et imitato
res mei timuerunt eos si
cut persecutores. horres fra
giles et peccatores nec eos
blasphemias uel sentencias. ob
mittendo fidei veritate ppter
persecutionis timorem. sed fer
te patienter iniurias ppter dei
amorem. Ad tolerandu igit
patienter aduersa multum
iuuat si quisq; pro se
passum cogitat. Unde aug.
Noli esse pusillanimis. si em
pleno corde intuitus fuerit
quid pro te xpus passus
fuerit nec tu pusillanimitate
deficies. sed magnanimitate
et tu. quidq; aduersi acide
rit tolerabis. insup et gaude
bis. quia fuerunt in ali
qua similitudine passionum
regis tui. Et iterum. Si ille
qui verissime diuerat ecce
venit princeps mundi huius
et in me michil inuenit
dutus est pater meus
beelzebub nsanus. tu de
dignaris serue audire p
meritis tuis quod dns
audiuit multis meritis
suis. Ille venit ut prebet
tibi exemplum quasi gra
hoc fecerit. si tu non pa
tis. Quare em ille audi
uit nisi ut cum audires
tu non deficeres. Et tu
audis et deficis. Frustra
ergo ille audiuit nomen
pter se. sed pter audiuit
Ideo em prior ille sus
tinuit ut nos sustinemus iste
regnum. Et si ille qui non
habebat quod sibi obiice
batur. quanto magis nos
qui et si non habemus pec
catum quod nobis obiici
iniuriam habemus tamen
alterum quod digne in
nobis flagellatur. Nestio
quis furem te dicat et no
es fur. audis obprobriu
non tu sic non es fur. ut
non sis aliquid quod deo
displiceat. Et iterum. Dms
quisq; considerans constan
tiam si mundi amator es
mutetur. fiat amator dei
ne sit antedpus. Si quis
ei diuerit q; antedpus
sit nasciturus. mutiam si
bi factam putat. Dicit
ei xpus patiens esto si
falsum audisti gaude me
tu. quia et ego ab antecp
falsa audio. Si aute ve
ludisti conuersam constan
tiam. et si audisti timet
esse plus timet. Aug.

Unde et gregorius ¶ ut il
lata conuicia bene tolerã
cum in secreto mentis ad
mala ppetrata pertimis
leue quippe videbitur q in
iuria pertimiur dum in
actione ma conspiritur
q penis est quod mem.
hec gregorius. ¶ Demde dns
hortatur discipulos ad to
lerantiam ex considerato
diuum iudicij in quo ora
manifestabuntur q bona
et mala omn erunt omnibus
manifesta tale enim erit
iudicium q omnibus vide
bitur iustum. qd non pos
set esse nisi merita et de
merita viderent ab om
nibus manifeste. Unde dicit
Nihil enim est optum in
pnti tempe quantu ad
opatu que occultant ex
industria quod non reue
letur in iudicio futuro
et nihil est occultum nisi
quantu ad cogitata q
occultant ex ipsa natura
quod tunc non statuitur q
non solum opa sed etiam
cordis secreta que soli
deo sunt nota tunc erunt
nobis manifesta. ¶ Qua
si dicat sdm seram. Ne
lite timere pressuram
seuiciam. et blasphemam
tui rabiem. nec eis emu
lemini simulatores. q
demet dies iudicij. in
quo et vra virtus et ea
nequicia omnibus demo
strabit et cuilibet sdm
opa sua tam interiora
qm exteriora reddetur.

qua tue patiencia martiri
premiabit. et nequicia pse
cutor punietur. Nolite er
go euangelium dei erubescere
sed tota intentione verbo o
peram date fixa mente
retinentes illum extreme
retributionis diem. quo illumi
nabit deus abscondita tenebrarum
et manifestabit cogitationes
cordium tunc enim et vobis a deo
laus. et aduersariis veritatis
pena manet eterna ¶ Omni
debatio huius manifestationis
debet dare magnam audacia
in veritatis predicatione
et predicatores hone ad
predicandum veritate secure
noter quod subditur ¶ Quod
dico vobis stilicet modo ex
istentibus in tenebris stilicet
timoris id est dum adhuc
in timore carnali estis di
cite et predicate lumine id
est in fiducia securitatis
quod et fecerunt accepto spu
sancto et quod in aure au
ditis id e solo auditu pri
uatis. predicate ope completo
existentes sup tecta id est
corpa vestra que sunt alta
domicilia. Vel quod dico
vobis in tenebris. dicite lu
mine id est quod auditis
in mysterio et emigmate. pre
dicate apertius et manifeste
et quod in aure auditis p
dicate sup tecta id e quod
vos erudiui in paulo inde
loco audacter dicite in toto
mundo. Vel quod dico vobis
in tenebris id e in locis pri
uatis. dicite in lumine. id e

in locis publicis et conuiuiis
quia apli postea in palam
pto predicauerunt ea que
eorum a xpo didicerunt
et quod in aure auditis id
in secreto soli predicate sup
tecta id est publice coram
omnibus nulli abstondentes
verbum quasi quis stet sup
tectum et clamet in publico
Et loquit stans modi in pa
lestina vbi dom non habet
tecta cacuminata sed plana
et ibi solebant sermones fieri
ad populum inferius in ter
ra posita Considera hic
quia discipuli dni expo
nuntur persecutionibus nos autem
in pace pigritamur. pter qd
vera digni non sumus. Unde
crisost. Cuo vtique erimus
digni in pace mollitie et
pigritantes. Nullo denique
bellante occidimur. nullo pse
quente dissoluimur. In pace
saluari nisi. et neque hoc
possumus Cue igitur no
bis vera Non flagella no
cartceres non principes no
synagoge non aliud aliquid
tatum minet sed et contra
rium vniuersum Nos regna
mus. etenim reges pij sunt
et honores multi sui xpi
anis. et neque ita supamus
Si igitur fieret preliu ecclie
sarum et persecutio. exorgutur
quanta esset deinde quanta
obprobria Et valde dete
ter Cum enim in palestra nul
lus excitatur. qualiter in
agone erit clarus Sta
igitur aduersus passiones

fer similiter dolores qui
sunt mentis ut et eos qui
sunt corporis sustineas Ete
nim beatus Job si bene
esset exercitatus ante ago
nes non vtique ita clarus
in agonibus effulsisset nisi
meditatus fuisset extra
omnem tristitiam esse dno
isset. vtique aliquid primo
ribus autem ad dimicandum stetit
certamina. Hanc igitur for
titudinem. hanc mansuetu
dinem et nos zelus illius
qui ante legem et gratiam
fuit ut eternus tu eo pos
simus communicare tabernaculis hec crisostomus

Omnipotens ihu xpe cle
mentissime qui disci
pulos tuos ad preliandum
contra mundum et diabo
lum. sicut oues inter lu
pos misisti et eis consol
atione in tolerancia tri
bulationum prestitisti co
fir ma fragilitate mea
et michi contra mundi pen
tula et diaboli insidias
custodi me ab hostibus
meis visibilibus et insi
bilibus et da michi pa
cienciam in aduersis et tri
bulationibus ut te meum
creatorem semper sentiam
meum defensorem et in
omni vita semper a te de
fensus. post hanc ad te
pueniam a cunctis om
nibus absolutus Amen

De non timendo mortem
et confitendo xpm Ca
liii.

Postq̃ dns exclusus est discipulis timore persecutionu et infamie seu maledictionis. consequenter auferit eis timorem mortis corporalis que est vltimum omnium terribilium in hoc mundo et finis. Et ut aut crisostom. Non permittit eis eripi ab morte sed permittit mori. maiora largiens q̃m si non fecisset hoc patiebatur eum contemptim mortem maius est q̃m eripere a morte. Euacuat autem dns timorem mortis sex rationibus. quem sic ponitur. Prima est ex consideratione humane imbecilitatis. quia homines non possunt ledere nisi in minimis scilicet in corpore et sic Iesus persecutus in magnis scilicet in anima. Unde aut. Dico autem specialiter vobis amicis meis qui michi certum cupitis qui debetis alius esse exemplum fortitudinis. Nolite timere eos qui occidunt corpus id est homines in corpore tantum. et ad tempus nam ante non possunt occidere quin deus eam corpori reddat et ipsum corpus resuscitet. Vnde crisostom. Nolite timere eos qui occidunt corpus ne forte propter timore mortis non liberaturis in lumine quod audistis in tenebris hec fideliter predicetis omnibus quod in aure soli audistis. Et sicut ergo ex dns verbis ostenditur. non solu ille est proditor veritatis qui transgrediens veritate palam pro veritate mendacia loquitur. sed etia ille qui non libere pnuntiat veritatem quam libere nunciare oportet. aut no libere veritatem defendit. qua libe defende conuenit. proditore veritatis. Non solu ille transgressor est veritatis qui palam denegat veritate. sed etia ille qui ppter timore eorum qui possunt occidere corpus tacet veritatem. Et quid dico quia ppter timorem mortis tacent homines veritatem, ppter inserui ventrem et ppter spem vani honoris tacent homines veritatem. Sed forte dicis. Si taceo veritate ante aduersarios nudum consentio mendacio eorum. Dic michi. Si princeps aliquis romani imperatoris videns ciuitate romanam ab hostibus expugnari cum posset libere defendere negligentem nunquid videbitur tradidisse quam potuisset liberare si voluisset. Sic et tu vides veritatem dei ab impiis expugnari cum possis eam defendere si loqui voluisses. tacens expugnasti per hoc ipsum quia eam passus es expugnari. Et si ppter timorem eorum qui occidunt corpus tacere veritatem impietas est. quo non sit impietas maior. tacere veritate ppter inserui ventrem et spem vani ho

¶ magis aut nec ipsam diuinomen

nonis · melioremus facere gra
ciam patris et honoris qui gra
ciam veritatis dei Et nolite
timere eos qui occidunt corpus
qui corpus et si ab impiis occi
sum non fuerit propter deum
a serpente post modicum morietur
propter naturam Ergo occisis se
cundum corpus ab impiis m
chil poduntur insi mortis dila
tionem Qi ergo verum est quod
solum cadit de arbore sine pre
cepto dei et quia nudati dati
sit nobis dies ad vitam · cre
dere debemus quod nec morimur
ante diem nec transire possumus
diem Tamen ponatur quis et
ante diem moriatur qui mo
ritur propter deum · Si ergo et
gratis post modicum moriturus
sumus nulla dei causa proposita
quare non ante modicum
in causa dei cum gloria
moriamur ut fiat voluntas eius
proposita causa dei quod aliqui
est necessarium nulla proposita
causa dei ut offeramus deo
pro munere · quod aliqui red
dituri sumus pro debito Ecce
si mutuo acceperis ut puta
bouem aut equum aut asinum
nonne assidue opus tuum opa
ris in eum Dies enim apud
te Hodie aut cras tollendus
est a me quia non e meus
Et in corpe corruptibili na
tus quare non ad utilitate
anime tue uteris corpali
corpe tuo stiens quia post
modicum tollendus est a te
quia non est tuus Ecce est
ista inspiectia mea · odite
quod nostrum est et amate
quod nostrum non est Etude
quod seruare non possumus
et refuge quod metere nu

habebimus Nolite timere eos
qui occidunt corpus Quid
est timor mortis Non do
lor exeundi de corpe · sed
desperatio vite post mortem
id est timet mortem qui
non putat se viue post mor
tem · Pius sine Ecce propter
homines grauia dolore
patiuntur in infirmitate
et non moriuntur et fre
quenter modicum tedium ha
bent et moriuntur et tamen
magis contenti sunt grauia
dolorem pati et non mori
Videes ergo quia non dolor
sed mors ipsa timetur Et
iterum Cum male conscie
tie est semper pusillanimis
ac timidus est hec cri
sostomus Vnde et seneca
Mundum non facit am
ici reprehensibilis vite
conscia mala hec seneca
Sit ergo tibi singularis
et superexcessiua fiducia
in domino ex eius promissis
et verbis in omni periculo
et dubio et in bri mo
ria · cor meum ineffabiliter
assecurat · ita quod si omnia
castra demonum et tota
synagoga pecantium ac
tota caterua mundanorum
sapientum et principum
te obsideant · habeas oes
pro fumo volatili et
pro stupa et pro spuma
gratili et inani Et si in
principio temptationis
fortis fueris postea in
imis vinci poteris · Vnde
crisostomus Omnis opatio
inimici talis est In primis
gratius et fere mobilis

bilis est impetus eius et
si quis forti animo resti
terit eu. secundo uideret
eum misericorde et qua
to plus repetussus fuerit
magis frigescit. Vnde pu
to in persecutionibus vpria
nis si in primis qui comp
hendunt non denegauerint
timet terrori. nullis pote
rit postea vinci dolori
bus. quia diabolus no
tantu habet in se virtut
qm terroris. hec crisostom
Secunda ratio e ex
consideratione diuine po
tentie quia deus potest
potestate ordinaria no
ab alio delegata uel prima
a et animam et corpus per
dere. quod plus e qm cor
pus occidere. Vnde dicit
Sed potius eu timete
qui pt animam et corpus
perdere in gehenna que
est mors aie eterna. ana
mi em omipotentis nul
lus pt effugere neq; viuere
neq; desperare. Vnde i
ecclesiastico Deum timete
mandata eius obserua
hoc id e ad hoc e omis
homo Nullum siquide
sume plus perdit. sed
perdere dicit qui no salvat
sicut induratur cor pha
raonis. id est non emol
liuit sed induratu primisit
pt autem dicit Gregorius
magna securitas e nihil
timere preter deum et stul
tus timor est. quo plus
timetur humana indig
natio qm diuina. Nam
ut sapiens dicit qui ti

met hominem cito corruet. qui
sperat in dno sublevabitur
Sed proh dolor hodie a
multis timetur offensa
hominis qm dei. et magis
dampnat corpus qm anime
Iustu est em ut timeamus ne ti
meamus qui timere nolumus
timenda. Vnde crisostomus
Quia em que oportet no
timemus pter hoc que non
oportet formidamus. Innoc
igitur mundi expulso. per
iste dno timore gehenne
donec illu caritas foras
mittat. primitiue casto timore
id est reuerentia sincerime
deo exhibenda. Vt em dicit
idem crisostomus. In natura crea
uit deus timere carnalia
mala. ut p timore carnalium
magis timeamus spiritualia
Et sciendu q multiplex
e timor. siluet humanus mun
dana naturalis seruilis in
nialis filialis sulo castus
Duo primi sunt vitia. duo
vltimi sunt virtutes. duo
medii. nec vitia nec virtu
tes. humanus timor e ille q
quis a bono declinat ad ma
lum ut vitet corporale pen
tulu. Sicut petrus. qui ne
mortem incurret vitam
negauit. immemor eius qd
admonuerat a magro Nolite
timere eos qui corpus oc
cidunt animam autem non possunt
occidere Mundanus timor
est ille quo quis a bono de
clinat ad malu ut vitet
temporale incommodu sue
dampnu. Sicut herodes
qui ne regnu perderet innocentes occidit. illic trepi

dans timore. vbi no erat timor
Naturalis timor est ille q
quilibet homo naturaliter
horret penam et timet no
cumentu nature. Sicut ?
ipe opus de quo legitur
q cepit ihesus pauere et tedere
contristari et mestus esse.
Seruilis timor est ille
quo quis timet peccare ppt
gehennam et non amore
iustitie. sed formidine pe
ne. cohibet manu sed non
am a peto. Et de tali tmo
re legitur. timor non est
in caritate. sed pfecta cari
tas foris mittit timorem
Mercenalis timor e ille quo
quis timet gehenna et cu
hoc dei offensam ut declina
t a malo ptim amore
iustitie. et ptim formidine
pene. De hoc timore legit
Initium sapiencie timor dni
intellectus bonus omnibus
facientibus eum laudem ipsi
timores sunt imperfecti quia
pfecta caritas foras mittit
timorem. Sed filialis siue
castus timor est ille quo
quis amore boni et virtu
tum suiipsius pure timet
offendere deum et ab eo se
parari. ut declinat a malo
tantu amore iustitie Iste
timor est pfectus et non
expellitur p caritatem
imo augetur secm augmen
tum caritatis Et de isto ti
more legitur Timor dni
stus permanes in seculu iste
prohibet ergo dns ne timoe
humano uel mundano et ppt
corpale periculu uel tem
pale comodum de virtute
ad vitiu declinem. De
timore seruili et filiali
seu casto spaliter sic dicit
aug. Est timor seruilis
et est timor castus Est
timor ne patiatur pena.
est aliud timor ne amit
tas iustitiam Timor ille
ne patiatur pena seru
est Non e magnu time
penam sed magnu est
est amare iustitiam Eam
deus innocentia probat
qua homo non metuens
ne fit innocens. sed amo
re iustitie Nam qui timo
re non peccat quamuis no
nocere cu vult nocere
sibi tamen plurimu no
cet et abstinet ab inquo
ope sola tame reus est
voluntate Et iterum ma
ter putat vitorem se
esse peccati qui pene timo
re non peccat. quia et si
non impletur foris re
gotiu male cupiditur
ipa tamen mala cupidi
tas intus est hostis Na
quantu in ipo est mal
det non esse iustitia pu
mentem peccati Timentes
iustitie e qui pene timoe
non peccat antecus aut
erit si ex amore no pec
cauerit. Mandatu dei
si timore potius fit pe
ne. qm amore iustitie
seruiliter fit. et non libe
raliter et ideo nec fit.
Non enim bonu fit nisi e
qui non de caritate pecc
Nemo minus fatit bo
eciam si bonu est quod

facit quia nichil prodest sine
timore vbi non est spiritus
caritatis hec aug. Vnde
et crisost. Qui in timore
seruit deo penam quide
euadit mercedem autem
iustice non habet. et iniu
stus fecit bonum pt timore
Vnde etiam dicit poeta
oratius. oderunt peccare
boni virtutis amore. ode
runt peccare mali formidine
pene Vnde dicit et seneca
Non potest virtute bene esse
tutum quod est timidum for
mido Tertia ratio est
eo conpdcatione diuine p
uidentie. quia prudentia
dei ordinat vita et mors
sanctorum quia et in moralibus
malis timendum sive viuat
sive moriant Vnde dicit
Nonne duo passeres asse
veneunt id est vendunt
et veneo venis habet seu
passum sub voce actiua
et tamen vnus eorum illius
tuum sint viui preti
et valoris non cadet sup
terram et in laqueum ide
non morietur sine pre
vro id est sine dei patris
prudencia in qua sunt
omnia Quasi dicit No
lite timere morte et mori
non potestis sine nutu et
voluntate dei patris. quod
liquet in minoribus Ecce enim
passeres qui viui et vilis
sue in auibus et minimi
pretii sine dei voluntate.
vel permissione non possunt
mori. quanto magis vos qui
pluris estis. hoc est apud
deum maioris dignitatis
et pretii. quia rationales

ac empti pcio magno et re
empti sangine dni no non
enim sine ordinatione dei Non
enim e proprio valore infimorum
passeres ad vnum spm Et ita pa
tet ratio sdm appreciabilitatem
tem potest formam sdm eter
nitatem. et est sensus sdm se
ipsum Qui pitura sine dei
prudencia non pereunt vos
qui eterni estis timere no de
betis q absq dei prouidencia
viuatis vbi crisostomus Qui
ergo passeres in voluntate dei
positi sunt non in potate homi
quos deus ad vsum hominum
fecit magis vos non estis in
potate homi. sed in voluntate
homi. dei quos deus ad sua
gloriam fecit Qui passer euentu
nec moritur nec cadit pter
hoc ipm. quia opus est dei
quanto magis iustus homo no
est in euentu positus q vna
go dei est. sed duci a deo tra
ditus morti aut a deo abea
tus euadit Qui in passeribus
nichil sine ratione agitur
quorum duorum precium vnus
e asse quanto magis in vobis
sine deo nichil agit quorum pre
tium est sanguis meus Qui sit
habetur passeres quo habedi
sunt filii deique non debetis
timere homines. quia no est
in vobis illorum ptas. sed dei
Non enim quando voluit impij
nec possunt nocere sanctis dei
sed qui deus illis nocendi tpe
concesserit ut prudeat sanctis
suis corona Quae est ergo
sapia illu non timere qui dat
potestatem. sed illu timere
qui arripit Qui ergo non es
traditus. sine causa times
et si traditus es. sine causa
times Deo enim liberante

quanto

homo tibi nocere non potest
Deo autem tradente homo
tibi parcere non pt. et si vult
Vestes quo pilatus volebat
dimittere vpm. Sed non po
tuit quia deus eu tradebat
hec chrysost. Vnde dicit et
Seneca vn bonus quicqd
illi accidit. equo animo susti
nebit. sciet em id accidisse
lege diuina quia vniuersa
ca procedunt. Christice sdm
hilariu duo passeres scilicet
corpus et aia immo pcio
venduntur cum pro minima
detractione diabolo traduntur
Quarta ratio est ex co
sideratione resurrectionis fu
ture. que solli ptinet ad ho
minem. quia deus habet
prudentia de minoribus sci
licet de capillis que sunt
extra partes extremas. et
de superfluo hominis. ut cum
corpe in debito mo redeat
ergo non est timendu de a
lis maioribus. s pter deu
morti tradantur. Vnde di
cit. Vestri aute et capilli ca
pitis omes mati sut apud
deu. et in dei pnscientia. et
redibut quantu sufficit ad
ornatu corpis in resurrec
tione futuri. et longe mag
corpus et ptes corporis ecia
si a bestiis comesta fuerint
quatum sufficit ad debita
substantia in resurrectione
redibut. Quasi diret non
ne timueritis. quia in ple
nitudine resurgetis. Vnde
glosa. Vt taceam de tota
massa corpis. ecia minime
pticule future resurrecti
bm seruantur. Meditatio

humis resurrectionis multu
facit ad tolerantia marti
rii quia p resurrectione
redibut in electis non so
lum illa que sut de necs
sitate humane nature. sed
eciam ea que facunt ad de
corem. cumsimodi sut ca
pilli. Non ergo in oz cor
poris casum ptimescamus
sed omem curam in eam
apud deu quem nec ca
pillus peribit. pticamus.
Secundu hieronimu.
non dicit saluator. q ca
pilli omes saluandi sut
sed numerati. vbi sciencia
dei demonstratur. non
eiusdem nim conservatio
quod immensa dei erga ho
mines ostendit prudencia
et ineffabilem affectum
significat. quia mchil
nisi oz deu latreat. Non g
artu computatoris. sed fiu
lutate cognitionis sut a deo
omia numerata. quia cum
cognita sut omia. mata
sut omia. Bene eciam
numerata dicuntur. que seruat
quia illa que volumus ser
uare numamus. Vnde capilli
mati sut ut seruent ad
resurrectione gloriosam
sicut pecunia numatur ut
seruetur. Christice sdm
remigiu. Christus caput
est. inde pdeunt capilli si
licet omes unsti. qui pul
chre mati dicuntur. qua
norma sanctorum scripta sut
in celis. Et sdm cyrillu
caput hominis est intellec
capilli vero minutissime
cogitationes que pdeunt
deo et distinguentur. Tu.

no Et bene per capillos intelligunt cogitationes. sicut enim capilli capiti. sic cogitationes cordi adherent. et omnes iste mente sunt et bene remunerentur et male puniantur. Omnia ecclesia opera sive bona sive mala deo manifesta sunt et nota. ut ista remunerent. illa puniant. Deinde concludendo subiungit Nolite ergo timere. scilicet mortem quia multis passeribus melioris estis vos. scilicet quo ad statum naturae. quia rationales et spiritus quo ad statum gratiae quia per adoptionem filii quo ad statum filiorum. quia et ad beatificandi. et plurimis ac maioris reputationis estis apud deum quia ad vnionem eius facti. quod non competit creaturae irrationali Tertia ratio est ex consideratione beatae retributionis quia omnis qui confitebitur me et fide mea coram hominibus scilicet malis non timendo eos apud quos confessio dei est odiosa. sed non est magnum confiteri coram bonis. confitebor et ego eum quia et vita aeterna dignum coram patre meo rege summo qui est in celis aeternae beatitudinis. ut adhibet. ut recipiat. ut se misceat. Tertia ergo dupliciter confitebitur. id est simul corde ore et opere fatebitur. non recusans mori pro eo et in confessione nominis dei ac mandatis eius usque ad mortem fideliter firmiter perseverans. confitebitur. et dicitur eum in domino iudico coram patre suo pro eo attestatur ac ipso effectu remunerationem testimonium adiuvet dicens venite benedicti patris mei percipite regnum Non solum enim martires. sed et confessores deum confitentur. Inde enim dicunt Quem olim venerandi confessores et doctores doctrinis sacris ac operibus iustis confessi sunt coram hominibus nunc confitetur eos coram patre suo et sanctis angelis eius. Quanto autem melior est deus homine tanto melior est confessio eius confessione hominis Quarta ratio est ex consideratione futurae damnationis quia qui coram hominibus vbi debet prodesse confessio nominis mei negaverit me. non audiens me confiteri et veritatem euangelii negabo et ego eum coram patre meo tamquam indignum consequi gloriam in celo Tertia ergo hic deum negaverit corde. non credendo in eum. vel ore. quia non solum corde credere est necessarium ad salutem. sed etiam confitere ore pro loco et tempore casu occurrente vel opere. quia preceptis non obedit. et per ore confitetur. factis tamen negat. nunc deinde negabit in tempore scilicet extremae necessitatis. quando dicet Ite maledicti in ignem aeternum. Vnde crisostomus omnem rem possibilem quantum ad naturam carnalem mandaverat mihi et penam proponit et premium ut modo timore pene. modo desiderio premii mentis aut adhibetur Sed primus dicit premium postea

penam · quia misericors deus
paratior est ad remunerandum
quam ad punendum. Ignis
ut ait Augustinus. Anima que
polluitur omnipotens · tri-
que innatur omnipotens
et sic vilescit omnis mundus
sue princeps sue terrenus
quia mundus secundum eundem
Augustinum periculosior e blan-
dienti quam molestus et mag
castigandus cum allicit se di-
ligi quam cum admonet corpus
et contemnit. In Sabbato
Domine ihu xpe da mi
ut sic omnes cupiditates
terrenas et delectationes
vinosas despiciam
et nichil pro tuo nomine in
terris pati timeam · sed tuum
nomen et tua passio sit cor-
di meo semper instribanturque
ut palmam victoriam coro-
nam adversa et prospera
aia mea habere meretur
et sic te confitear corde ore
et opere coram hominibus in
terris quia secundum gratiam tu-
tum confitentis me coram
patre tuo in celis. Vbi de tua
pietate et misericordia cum
sanctis et electis tuis me
reat perpetue gaudia · te bo-
ne ihesu hic confitentibus
repromissa amen. De impe-
dimentis perfectionis et seque
le vpi. Sinquagesimo quarto da.
Si quia dns ihesus
valde nos dilexit
et ita etiam diligi
vult a nobis ideo
vehementiam amor
quem expetit ostendens · co
sequenter subiungit dicens
Ignem veniens
est fervore spiritus sancti
ac caritatem dei et proximi
per incarnationem vnire
in terram id e in hos
mines ad consumptionem
peccatorum · et inuocationem
laude · et quid volo nisi
ut mediante spiritatorio
diuine inspirationis uel
humane predicationis uel
secrete meditationis arte
datur id e ardeat et augu
mentetur · quia caritas
meretur augeri et auta
mentari per fidem · Vnde ego
Ignis quippe in terram
mittitur cum per ardorem
sancti spiritus afflata ter-
rena mens a carnalibus
suis desideriis concremat
Eiusmodi autem a primati
amore · malum quod fecit
plangit et sic terra ardet
cum attrahitur se consci-
entia · cor peccatoris in do-
lore penitentie concremat
Vnde et beda Ignis quippe
dicit spiritus sancti fervore
qui secreta cordis illuminat
cotinuis motibus ad pu-
nia pulsat · vina concupis-
cencie carnalis quasi spi-
nas tribulos quoque combuit · au-
rea domice domus vasa
planando meliorat · et lig-
na fenum stipulamque co
sumit · et qui ob hoc solu
de sinu patris egressus et ho
in mundum ut homines
a terrenis cupiditatibus
ad celestia desideria pue
cendam · quid volo aliud
quam ut hiemis incendium

bar cuctas mundi plagas
illustret. huic flamma deuo
cionis. usque in finem seculi
fideliu semp angestat in cor
de neq; vllo infideliu uel
fluctuli extinguatur meus
ui uel flatu hec beda. Vnde
etiam hugo de sancto vic
tore. homines gratie sunt
im qui p aspiratione spiu
sancti sunt illuminati ut bo
nu. quod faciendu est agno
scant et inflamati ut
diligant et corroborati
ut perficiat hec hugo. Si
ergo te a vicius purgauerit
accendes in te ignem dni
amoris. s dulcedinem
diuini amoris in te ipse
gustaueris de dulcedine
temporali non curabis. Et
subdit tempus impositionis
istius ignis quia no perfi
ciu eius impio donec ipe
passus fuerit. Vnde dicit
Baptismo autem habeo
prius baptisari id e sedin
bedam. sanguinis ipsi tim
tione prius habeo profudi
et sic corda credentiu spi
ritus igne inflamare id
est dicere. antequam meto
pnitu dabo me crucifige
dum. Vnde dicit. Ro erat
spus datus quia ihesus
nondum fuerat p resurrec
tionem et passionis meto
riam glorificatus. Cuna
em passio xpi qua ex mag
na caritate pro nobis susti
nuit est maxim caritatis
mentium. ideo dicit se pius
baptismo baptisandu. bap
tismu hic appellans effu
sione et tinctura siu sangu
nis in sua passione benedica
ex quo baptisimi et alia
sacramenta ecclie habent effi
cacia. Cuap dicit. Pt ignis
iste accendatur quo a meis
omna terrena deprimantur
respone. Pri sanguis pfudi
habeo ut baptisatus in sangu
ne meo alios baptisem in eo
ut eos magis in meu acten
dam amorem. Nichil enim est
quod ita excitet et accendat nos
ad diligendu deum sicut ipse pas
sus est pro nobis et in sanguine
suo lauit nos a peccatis nris
Pt autem dicit Ambrosius tu
ta est dni dignatio ut infun
dende nobis deuotionis. et co
sumande pfectionis in nobis
et maturande pro nobis pas
sionis studiu sibi messe testatur
Vnde sequitur. Et quo coactor
uel angor et contristor usque
dum pficiatur per passione
meus baptismus et hominu
salus id e quanto desiderio
affectio ordem meam et pas
sionem pro salute gnis humani
complenda. Cuap diceret
multu. Per hoc ergo intel
ligitur magnu desiderium ei
pficiendi iam salutem per
iam passionem. Vnde dicit
Desiderio desideraui hoc
pascha manducare vobiscu
ut michi vnitem p dilectionem
Vnde ambrosius. Cum enim
in se michil habuit quod do
leret nostris tamen angebat
erumpnis et tempe mortis
mestitiam ptendebat qua
non ex metu mortis sic sed
ex mora nre redemptionis
assumpteat. Pt aut dicit be
da. Cho post baptisma sic
passionis post ignis spiritu
alis adueniu terra sit arsura
declarat subdens. Nolite

arbitrari id est falso iudicio ra
tionis opinari. quia venire
mittere id est pecuniare vel co
firmare pacem in terram
id est concordiam prauae col
ligationis siue carnalis af
fectionis. Non venit pacem mi
tere talem mittere ipse guer
ram constituit et hominem
inimicum dei facit. sed gladium
id est separationem et persecu
tionem eius que pacem inducit
et homines deo coniungit. Ve
nit enim separare filium aduersus
patrem suum et filia aduer
sus matrem suam. et nurus
aduersus socrum suam. id est
secundum glosam. venit priuatos
carnis affectus extinguere
quibus ita iniuste diligunt
ut deo minus seruant uel
penitus a dei seruitio se auer
tant. Unde loquit[ur] hic de se
paratione spiritali scilicet ab a
more animae inordinato
non de corporali qui est sine
contumelia creatoris et of
fensa. Et inimici hominis qui si
cut sic separatus est ab alius
vel fide uel religione et mo
ribus sunt domestici eius
qui etiam ante separationem
et si carnaliter diligit. ty
piritualiter odit. dum cur
sum vite spiritalis impedit
Deinde ostendit modum quo
venit separare hominem ab
amicis. et ponit primum im
pedimentum perfectionis et seque
le dicit. quod est inordinatus
amor. propinquorum dicens. Qui
amat patrem aut matrem
vel filium aut filiam plus quam
me. quod fit multipliciter
cum propter eos ad fidem no
venit uel acceptam dimittit

uel mortale committit uel
status sui periculo se expo
nit non est me dignus. me si
licet in mundo habere hospi
tem. in iudicio testem. in re
gno remunerator. Secundum
enim aug[ustinum] pector etiam no
est dignus pane quo refici
tuam dicit et dicit. Ne
venit separare homines a pie
uel amicis non quia pa
trem diligat et in parentes
pietatem seruet. sed ne pa
triam pietate sue salutis di
uine religioni ac pietatis
cultui anteponat et ubi
patri uel matri non pe
ruad honor aut pietas
in offensa dei. et iactura
spiritualis salutis. tunc odium
in suos. pietas est in deum
et fraterna relinquit pater
et mater quia pferendus e
creature creator. Caritas
enim est sic ordinata quia ho
debet deum diligere super
omnia etiam sup seipsum
et ideo pro nullius qua
tuumque proximi amici
tia debet retardari quin
prosequatur ea que pertinet
ad honorem dei. Sub deo
et propter deum quisque amat
est amandus. Inde hero
nimus hic ordo in dilig
affectu necessarius est
Prima post deum patrem
ama matre ama filios
si aut necessitas venit ut
amor parentum ac filio
amori dei comparatur
et non possit utrique seruari
etiam bonum in suos pie
tas in deum est. Cura hoc
primum impedimentum se
quendi dominum nota hic

te exemplu Cum enim quu
dam amore ymmoderatu
detentus p hoc a sequela
dni esset impeditus qua
dam vice volens apponere
remedium convocavit eos
ad convivium et inter epulas
rogavit vnum ex illis que
magis sibi fidelem credebat
preter ceteros. ut si eum di
ligeret digitum suum immu
pro eo in ignem mitteret
Sed ille penam timens
hoc facere renuit nec fide
qua simulaverat ei exhi
buit Et deinde ceteris or
dine per ordinem similiter
requisitis. idem q in pri
mo etiam reppit in eis.
Tunc prostratum suum apres
omnibus dixit. q ob solu
amorem eius hactenus
a sequela dni retardatus
esset. sed quia fidem in
eis non invenit. amplius
retardari nollet. et quia
ipsi minimum membrum cor
poris noluerunt pro eo
ad horam exponere igni
transitorio. nec ipse totum
corpus et animam pro eis
exponere vellet igni ipse
tuo et naledicens omnibus
illis recessit ab eis Dem
de subiungit de non diligendo
corpe ipsio plus quam
oportet. et ponit sedm in
pedimentu quod est amor
carnalis voluptatis di
cens. Et qui non accipit
crucem suam cotidie et
sequitur me. non est me
dignus. quia nec meo
consilio per gracia. nec
meo solacio p familiare
presciam. nec meo convivio p
gluam Vt enim dicit bernar
dus. delicata est divina co
solatio. et non datur admit
tentibus aliena Cruce aut
accipimus. cum pter fide
oportet martyrium sustinemus
passione dni p sanguinis effu
sione imitando aut cum
penitencie onus assumimus
concupiscas carnis per eius
afflictione reprimendo aut
cum proximis compatimur
necessitatem illius. nam p
compassione putando In
cruce enim omnia tormentorum
genera designant. Unde
cruxa cruciatu dicit et cru
ciari dicitur. quy quolibet
modo affligitur Et cotidie
ac semp crucem portare de
bemus ut amorem dni osten
damus et semp nos dnm
amare doceamus Non sit
adversa timenda non pros
pera et carnalia desideria
sectanda. ut crux dni ferat
que necessario in hac vita
est ferenda Unde augustinus
Crux dni non tantum illa
dicitur que tempe passionis
lignum affictione constitutum
sed et illa que toctius vite
curriculo ciudad disciplinar
virtutibus coaptatur Tota
enim vita xpiani horis si sedm
euangelium vivat. crux atq
martyrium est. Ubi crucifixus
Crucem suam tollit qui pater
est ad omne periculu pter
deum si necesse fuit usq ad
mortem magis quam relinquere
dnm Ille talis et si misericor
dia dei euadit. tamen quatu
ad prostratum suum cotidie cru

ciatur. Ideo et si michi tale pas
sus fuerit. tamen me tedeth
hetriper. Voluntas enim apud
deum remuneratur non opus.
quia voluntas ex arbitrio mo
vetur opus autem per dei gra
tiam coronatur. Hec augustin
Et quia crucis acceptio posset
fieri sinistra intentione. Idcirco
additum est. et sequitur me
non mundum propter vitam cupidi
tatis. non carnem propter vita
voluptatis. non honores propter fa
norem et gloriam vanitatis
Dominum enim non sequitur
licet crucem ferre videatur
qui non propter dei laudem
et eternam intentionem. sed
propter manem gloria. vel te
porale lucrum aut commodum
imitatur dum passione seu
afflictione carnem. seu proximo
cum naliter compatitur. ut
culpe eius faueat. uel etiam
qui in angaria ut rota sonum
crucem portat. Unde deo
ut dicit crisostomus precepta ho
que iniuste onerosa videbantur
ponit et utilitate eorum maxi
mam. dicens Qui inuenit
animam suam scilicet hanc pre
sentem vitam. que caruit
ab alia existente in corpore
et querit eam salua facere
scilicet pecunia dum et nome
eius negando. uel ab amore
eius cadendo. uel quodcunque
opus iustitie deserendo. uel etiam carnis desideria per
tendo. uel alias verbo aut
ope dei postponendo quin vita
presentem temporaliter amittendo
potest eam ~~carnaliter~~ eternaliter
quia potest vitam eterna in
venietur. Qui hanc presentem
vitam et lucrum ac eius de
lectationes et voluptates
ad hoc desiderat. ut semp
iuenire possit ista quam
seruare cupit perdet et
animam suam eterne dam
nationi preparat. Et qui
perdiderit temporalem animam
suam id est vitam hanc
mortalem et paratus est
perdere eam ad mortem
temporalem. eam pro xpo
exponendo. et omnia xpo
amore postponendo. et
ideo sequitur propter me
scilicet diligendo in corde. confitendo in ore
imitando in opere. non
propter se ut latrones ut
propter fauorem humanum
ut superbi vane gloriantes
non propter temporalem mer
cedem ut cupidi terrena
sectantes inuenient eam
in futuro saluam. quia
inuenient et accipient p
transitoria eterna. Unde
Augustinus. Quisquis propter
deum hanc vita que
nunc corpus vnusquisque
ex alia. temporaliter mor
talis constat. libenter de
spexerit. in futuro cade
corpus non solum anime
vitam eternam et immor
talem recipiet. hec augustinus
Animam ergo in hoc lo
co pro vita poni possunt
quia omnis vita nostra
in alia est. Alia quippe
dicitur in quantum corpus
animat sicut vnusquisque
spiritus dum spirat. mens
in quantum recolit seu me
minit. animus dum vult

rato dum rectum iudicat.
sensus dum sentit. memo
ria dum recordat. volun
tas dum consentit. hec no
mina diuersa sunt anime
nec propter ale pluralitate
sed propter effectuum multi
tudine. Vnde aug. ria
ex eo ducta est q̃ animet
corpus ad viuendum hoc
e viuificet. Spiritus est ipsa
anima pro spiritali natura
vel pro eo q̃ spirat in cor
pe. Spiritus ad substantiam
dicitur aut ad viuificatio
nem. Eadem e substantia
sed propietas diuersa. Nam
mens et idem spiritus ad septm
dicitur spiritus. ad corpus aut
hec aug. Spiritus q̃ qui e
substantia mte ale si des
ceritur ea que sunt corpo
ra hns poterit totu bonu
eius. quia totu bonu spiritus
me ale est in auertendo
se a carne. et abstrahendo
se a desideriis cupiscen
tie. sicut vincit passiones
et virtute perficitur. et co
templatio coniungitur su
prio et depuratur et mun
datur ut sit honestati sub
iectum et diuine sapiencie
speculu. Cum ergo diam
d est vitam primam aut
designata inuenit et amittit
inordinate in ea carnalit
viue cupiendo. Vnde et di
uitatis homo potest ea in
futuro res enim perditur
que finem debitum non co
sequitur. sicut medicina p
ditur q̃ per eam sanitas
non acquiritur. et eodem
modo vita presens. que fi
naliter ad consecutione
vite eterne ordinatur recte
poterit. q̃ per ipsam ad et
nam vitam non peruenitur
quod illi contingit qui in
ordinate ipsam diligit. et
econtrario qui poterit vita
primam propter bonum negligendo
talis enim dicit posse non
sedm veritatem. sed tatum
sedm homi opinione. inuenit
eam accipiendo pro tran
sitoria eternam. Non debet
ergo homo retrahi a bono
propter dulcedinem primi vite
que est breuis et transitoria
et ad merendum eternam vita
ordinata. finis enim melior
est hiis que sunt ad finem
non sunt nisi propter finis
assecutione. ideo de ipsis no
cibatur nisi q̃ finis habeat
propter quod non e curandu
de vita primi sed de assecu
tione vite eterne. Vnde cn
sosto. Melius e pro tempe
mori et in perpetuu viuere
q̃m pro tempe viuere et in
perpetuu mori. Si ille p nos
mortuus est qui mori non
poterat nisi voluisset quanto
magis nos pro eo mori de
bemus qui et si nolumus mor
tales sumus. Si dns pro ser
uo mortuus est et hoc sine
premio. iustius e ut seruus
pro dno moriat et hoc cu
premio. Vnde et aug. Non
habebat ille quare moriretur
et mortuus e. Tu habes qua
re. et non dedignaris. Dig
nare equo aut pati per me
ritum tuum quod ille pati
dignatus est ut te a sempi
terna morte liberaret. Cum
predictu sedm impedimentu

nota hic pro edificatione e exe
plum Nam cum quidam mo
nachus denotione motus
vitam austeram duceret et
et paretes hoc cognito ad
eum venientes rpm sup hoc
arguerent. tale eis dedit
responsum cordi et meone
i deondendu Canta et ta
lia audiu et legi de vita
eterna q non cito quatu
mchi constet. et quid expe
dam pro ea Ad ante dicit
matheus de non amare
prem et hymo plus qm
dpm hoc refert lucas de
odire dicens Si quis veni
ad me id est vult venire p
fidem credendo uel statum
p frioms assumendo. et no
bdit patrem suu et matre
et vxorem et filios et fres
et sorores adhuc aut et anam
suam id est analitatem et
vitam analem seu corpale
eam contemnendo pter deu
paratus si opus fuerit pro
fide exponere. et elegens
detridi potius qm in deum
peccare. eumq non acqui
estendo deperdere carnali
bus. non pt meus ee disci
pulus. quod valde dampno
sum est quia ipa est veri
tas et vera docet. Non q
prmquos naturam odiamo
sed ea quibus nobis in itme
dei obstitit. et nos impediu
ne ad dpm fide et caritate
accedamus. Nullus em odio
e habendus. etiam si sit ma
lus. Unde boetius. Apud
sapientes nullus prorsus
odio locus relinquit. nam

bonos quos mst stultissimo
oderit. malos vero odyss
ratione carere. nam si vitl
corporis languor. ita vi
osities quidam e quasi mo
bilis amor. cum egros
corpe mime dignos odio
sed potius misericordie iudi
temus. multo magis non
insequendi sed miserendi
sit quos languores or
langhore atrocior urget
mpi obtuas. Licet doctus
Unde excludit hic affec
carnalis stituet amor in
ordinatus parentu et co
iunctos. et hoc e vnudim
pedimentu supra sdm ma
theu etiam dm quod ob
est sequela dpi et pote
tibus venire ad rpm. ubi
ambrosius Item si pter
te dns sue renuciaut
matre dicens que e mate
mea. aut qui fratres mei
cur tu dno tuo cupias
anteferri Sed neq igno
rare naturam neq seruire
nature dns iubet sed ut
indulgere nature ut ve
nerari auctorem nec a
deo parentu amore dess
tas. Unde et gregorius
Quisquis iam eterna
concupiscit in eam quam
aggreditur causa dei ex
patrem. extra matre. ex
vxorem. ex filios. extra
cognatos. extra semet
ipm fieri debet. ut co se
vius cognoscat deu. quo
in eius causa neminem
recognoscit Amandi ergo
sunt proximi impedia
tantas omnibus et pmis

et extraneis nec tamen
pro eadem caritate a dei
amore flectendi fideles
quos comparant² p̃ximis
p caritatem et tamen de
bia dei non exorbitent
p compassionem ¶ Secdm
impedimentum etia sdm
matheu supra positu est
amor carnalis voluptat
et hoc tangit² sdm lucam
cum subditur Et qui non
bajulat crucem suam et
venit post me · non potest
meus esse discipulus Ha
ut aut christo profectus
vpi discipulus est q̃ ora
mala patitur aut pati
paratus est ꝓter vpm
De hys duobus impedi
mentis iam supra dtm
est lacius ¶ Similiter etiam
habes infra ante dm tras
figuratione sed non est
idem ¶ Tertium impedi
mentum est inconsiderata
lenitas mentis qua quis
impedit² a perseuerantia
vite assumpte · dum scon
siderate aggredit² viam
quam non pt pfecte · vnde
huic qui aggredit² viam
pfectionis necessaria est
districtio · ut consideret p
habeat illud quod ad hoc
requiritur · quod est forti
tudo animi ad relinque
dum omnia et sustinendu
aduersa pro deo · ne ꝓt
indistrictione repliat ab
incepto ¶ Et hoc ostendit
p similitudine de volente
edificare turrim · id est

agm ed pfectione euangelica
et vite sublimitate · per qua
vpi sumus discipli ¶ Qui
ergo vpi discipulq esse et
dni desiderat · sedeat prius
et computet id e deliberas
consideret · s habeat suptus
requisitos et necessarios ad
pficiendu · s discipulos vita
tenere · patieciam habere
laborem sustine · et simul cu
eis turrim cu eis virtutu
edificare · contra hostes pug
nare et cetera que sequnt²
agere valeat ¶ Magna em
terrm edificare incipit q
mundi honores diuicias et
dignitates contemnes ora
relinquit · et apl̃orꝫ vitam
ac monachorꝫ conversatio
nem pmittit ¶ Sed iste prius
computare debet · qm̃ ardua
et laboriosam viam aggre
diatur · et qm̃ magnu et
difficile opus agere incipiat ·
quia sdm gregoriu · Omne
quod agimꝰ preuenire pe
studiu considerationis debeꝰ
¶ Sedens igitur id e a vita
veteri · et a tumultibus mundi
et passionu quietatus et qui
estens · computet et diligenter
disternat et ꝛogandu · esse
substanciu temporalem · et cor
la diuiditibꝰ auertendu
et adiuu contra seculi ad
uersa parandum ¶ Debet
etiam cogitare p habeat supꝰ
spiritales virtutu et bona
operu · sumptus em tempo
les pocius spergendi sunt
qm̃ congregandi · p habeat
in quam ad pficiendu opus

mentum id est [illegible] tem
paciam et obediam et perse
ranciam que coperunt te
nere et custodire valeat
sine quibus hoc edificium
perfici non potest. Cumptus
quidem sit ea que debes
deo tibi et proximo. Edifi
cans ergo spualiter. consi
dera si pie sobrie et iuste
vixeris. Ne postea qui po
suerit fundamentum. quod co
stitit in observancia manda
torum et non potuerit perfirere
a bono proposito declinando
et in edificio bone operacionis
deficiendo. irrisionem pa
ciatur ab inimicis scilicet
malignis spiritibus mis
bonis operibus semp insidia
tibus. et ex nostris defecti
bus gratulantibus et omnes
qui viderint eum deficere
incipiant illudere ei. aut ho
minis in vita. aut demones
in morte aut dns in iudicio
et etiam sancti qui sup eum
irridebunt. dicentes. quia hic
homo cepit edificare iter
perfectionis assumendo et no
potuit consumare in incep
to perseverando. Sed quid
ei cepisse prodest. si salvus
non erit. Non enim qui ce
perit. sed qui perseveraverit
hic salvus erit. Quar-
tum impedimentum est con
fidencia stulte securitatis
dum quis confidit in secur
tate sua vel in merito
quibus violenter credit
celeste regnum optime et ex
meritis saluari iuste. Sed
quia non pt. cum nullus
meritis suis ad gtiam p
tingere possit nisi secun
iudicis sentencia tempet
p misericordia necesse e
ut pinctens legatione
lacrimarum et opum bonar
roget ea que pacis sui
et ad pacem animae ptinet
in conspectu eius eius ors
homo imperfectus e et nul
lus iustus. Et hoc osten
dit p similitudine de re
ge volente gerere bellu
aduersus alium regem
qui eu non posit cu de
cem milibus occurrere
venienti eu viginti mil
bus querit pacem. Et ro
a rege pacem querit mul
to magis nos infirmos cu
deo pacem habe congruit
hic quippe accipitur re
quicq vult aggredi sta
tu perfectionis. quia debet
bene regere operationes et
cogitationes suas omnes q
sensus suos interiores et
exteriores et habet gerere
bellu ad rapiendu
sibi celeste regnum qua
regnum celorum vim pati
et violenti rapiunt illud
Etiam quasi domitere
bellu cu deo est aliquem
confidere se ex meritis
iuste ab eo saluari. Sed qua
si cum decem milibus de
bere venit qui offert opera
et observancias decem man
datorum que exterius gesse
Deus vero celestis duplic
cem observanciam exigit
ab eo scilicet mandatorum
et consiliorum. quia prima
non sufficiunt ad perfectionis
statum acquirendum.

sed ut sit deus iste qua
si enim duplo exercitu con-
sumpsum venit. et nos
tuo non solo ope paratos
simul be ope et cogitatione
discutit nec quia multo
plura se pro nobis sustinu
isse allegabit. expectamus
ergo ad eum nobis placan
dum legationem afferendo
ei non observantia consilio
nec offerendo munera la
cima orationum et bonorum
operum. Sicut ergo premedita
tio est necessaria ad cave
dam insidiam ita ratione
ita est necessaria ad impe
trandam indutiam misericor-
diam. Unde hec similitudo
eadem est que et superior. nil
enim aliud his verbis
admonemur nisi ut vltra
vires in as nos non extendamus
Sed iutum impedimentum
est amor substancie tempa
lis que multum impedit
perfectionem et dum sepe
lam. Unde subiungit infe
rens ex similitudinibus
premissis. Sic ergo omnis
ex vobis qui non renunciat
omnibus que possidet non
potest meus esse discipu
lus. Quia non potest esse
seruire deo simul et mu
do. Preterea ut qui prosper
voluit deus cultores suos
omnibus renunciare ut exclu
sa mundi cupiditate diui
na in eis caritas possit
augeri et perfici. Unde du
gistrum. Diste non diligere
mundum. ut discas diligere
deum. Iunde ut implearis
auerte ut conuertaris. Di
lectio ergo temporalium non

possessio hic reprehenditur. Sic
ut dicit Augustinus. Ne dar
nat deus diuicias. Unde mere
mur celum. sed cor. apostolu
quod eas non expedit sed
secundum. Unde abraham legit
multas possessiones habuisse
et tamen fuit perfectus. Ne dic
ei dis relinque omnia. sed
ambula coram me scilicet
perfecte me amando. et sis esto
perfectus. Sed quia difficile
est diuicias habere in archa
per possessionem et non in
anima per amorem. ideo co
suluit dis iuuenem diuiti di
cens. Si vis perfectus esse. ua
de et vende omnia que habes
et da pauperibus et veni sequere
me. Vbi ictum conclusione
sedm glosam ostenditur.
Si edificare turrim fare sum
ptum patem. nichil aliud
est. quam esse discipulum dum
parare dero sumptus mente
legationem. nichil aliud est
quam renunciare omnibus et in
fert ex predictis similitu
dinibus quod sicut non potest
edificare qui non computat
sumptus. nec secum certare
vere. qui non pensat legationem
sic omnis ex vobis
qui non renunciat omnibus
que possidet non potest meus
esse discipulus. Ubi omnia
sunt non solum temporalia. sed
et amor proximorum et ipsa
anima. quibus omnibus deus
quasi debet ut renuncietur
temporalibus et carnalibus
proximorum affectibus et animabus
ti me. ut etiam ipsam animam
vitam scilicet patrem pro deo
et proximo si opus fuerit
ponamus. Unde dicit omnibus
ut minus quam debet

esse renuntiatio · scilicet quo
ad sua · quo ad suos et quo
ad se · sedm q dem est abra
he egredere de terra tua
et cetera Unde quidam ait
Christe tuos · tua te · gratis
accepimus a te · Ergo meos
mea · me · meritis mis eripis
a me · Istud quod dictu est
abrahe pt expom de religi
oso · cui loquitur · deus dicens
egredere de terra p votu
paupitatis · qua sicut lutu
uel pulus adhereres · fruitgat
et impedit ambulantes · si
terrena cupiditas post dimi
ne volentes Et de cognati
one tua quantu ad votum
castitatis · in cognatione enim
tangitur carnalitas q multu
impedit castitate Et de domo
patris tui quantu ad votum
obedientie · quia monachus
debet esse in religione sine
patre · sine mre · sine genea
logia · Ista tria significata sue
runt per munera magorum ·
per aurum voti paupitatis ·
per mirra castitatis · p thus
devote obedientie et humili
tatis Et dem in terra qua
monstrauero tibi spualeter ·
non dedero · quia adhuc qm
diu sumus in hac vita · non
datur terra padisi · sed osten
dit · Et nota q sedm beda
distat inter renuntiare omn
bus et relinquere omnia · pau
corum enim scilicet pfectorum
est relinquere omnia · hoc e
omnia temporalia · et cura mun
di postpone · et solus eternis
inhiare · cuctorum aut fidelium
est renuntiare omnibus · hoc
est sic gere terrena et tem
porale mundi sui · ut tamen
per ea non teneamur a
mundo · sed tota mente ten
dant ad celestia Unde re
nuntiare omnibus conuenit
eis · qui licite mundum
vtutur · relinquere vero ord
pfectorum e · ut apostolorum et
ebr segnatim omnibus
ergo renuntiat qui quan
uis aliqua possideat ord
tamen si rite sit p xpi
nomine amittere no time
at Nam ipi quasq apla
et vestimenta · et calcamen
ta qualiacuq habebant
quibus tamen iam renu
ciauerant · qm si necesse
esset ea simul cum ipsa ma
dere non timebant ha
bentes igitur victu et qui
bus tegamur · hmi contenti
simus · hoc enim ut ait ber
naydus · est pfectio euan
gelica · Et sedm hoc comp
deta q duplex est disci
pulatus xpi · vnus est
meritatis et sic in ecclesia
ecclesia · omnes discipuli
discipuli qui sunt discipuli
xpi tam · Alius est supero
gationis · quo quis xpm
sequitur in temporibus eius
gelicis primo discipula
tui necessarium est renun
ciare omnibus quantu ad
affectu ne quis ita affectet
ad bona temporalia ut pos
ponat eterna · et ambire
temporalia superatus o dme
pucipso creatura diligat
sup creatore · Secundo aut
discipulatu necessarium
est omnia relinquere · ad

solum quatu ad affectu sed
etiam quantu ad rem in ef
fectu. sicut apl' oma rele
querunt per voluntariam
paupertatem. Non ergo oes
tenent' oma relinquere
quatum ad effectu. ms p
fecti qui voto paupertat sui
astricti. omes vero tenent
renuntiare omnibus quatu
ad affectu ne plus affinet
ad ista qm ad deum. Simi
liter relinquendi sut pare
tes et pximi quatu sdm carne
et amici sdm seculu. quia
aliter non potest quis esse
xpi discipulus. Et hoc quan
tum ad primu discipulatu
intelligendu est sic q ho
mo pximos et amicos
non amet ms in ordine
ad honorem dei. et ideo si
instigent ad aliqd quod sit
contra divinu honore. tu
sit odiendi et relinquendi.
Sed quatu ad secundu dis
cipulatu realit relinquendi
sunt. quantu ad omne
temporalem mundum. etia
m licitus. ms quantu cedit
ad honorem dei. Tertio
relinquendu e corpus pri
et vita corpalis. quod sig
nificat divis per animam. sdm
primu sensu. cum aut. adhuc
ante et iniam sua. Ubi ve
dem est supra. una accipit
pro vita naturali prout ha
bituatur corpori et detrah
in eo et sic sdm augi. ana
duplicitet e odienda. uno
modo ut homo morte pro
xpo non timeat ut eu xpo
in perpetuu vivat. Alio modo
ut quis vite detractionem
respiat ut voluptate se
cutur in regno dei inerat

Et primus horum e necessariu
si velimus esse discipuli xpi
quantu ad primu discipulatu
Nam primo discipulatu ne
cessariu est ut quis in causa
fidei interrogatus et exactus
non pro xpo non timeat
sdm gratiam animi quatu
ad primu. et ut detractionibus
corpalibus ad peccandu mul
tiplicatis arguescat quatu ad
sdm. Secundo autem discipula
tui necessariu est ut quis
etiam non exactus eu de fide
agitur. ad morte se offerat.
et hoc quantu ad primu. Tu
sus quatu ad sdm huius dis
ciplatui conuenit ut quis no
solu non frangatur detra
hone carnali. sed ut etiam
corpus non nutriat ppter vo
luptate. sed ppter solam natue
necessitatem nec ppt se. sed ppt
honorem dei ut ex hoc
deo ex pedicus seruiatur. ita
q homo ymaginet quasi deu
sedeat in mente. expetendo
corpis necessaria tamqua
sui mancipii. et sic quicquid
homo de cibo uel potu sumit
per hoc intendit non solum
sue uentati subuenire. sed etia
deo principaliter ministrare
et ppmate pro sui maiori pn
sustentatione. Similit est intel
ligendu de quolibet commodo
corpali. Et hanc relinque
da est ana ppria. accipiendo
pro nobilitate in are qualis
est voluntas. et sdm hoc i ppo
sito relinque anam mente
aliud qm voluntatem ppria
relinquere. et eam diuine vo
luntati conformare. Et quod co
tingit dupliciter sdm duplice
discipulatu. Uno mo quatu
ad dina precepta quibus ho
non velit aliqualiter contra

ire. et hoc est necessarium primo
discipulatui. Aliomodo quan
tum ad queuis diuina bene
placita. quibus homo voluc
tatem suam inquantum sit et pt
per omnia conformat. Sta q
amnus quasi sly et omni exte
riorum oblitus se totum in diuina
voluntatem transformet. nuū
illud verbum dni. qui vult ve
nire post me abneget semet
ipm. Vbi dicit Basilius q
abnegatio sui ipsi. et totalis
sui oblitus. et recessus a pri
ui voluntatibus. Et istorum
relinquere aliam primam reni
tentiam stadio discipulatus. Et
nota q hec omnia predicta
propter dom relinquenda co
prehenduntur in professione
religiosorum. etiam hoc modo
et aliter cpm supra. Nam re
lictio rerum exterior. ac etia
propinquorum et amicorum. comp
henditur in voto paupertatis
voluntarie. relictio vite car
nalis et delitiorum corporalis
intelligitur in voto castitat
relictio propie voluntatis intel
ligitur in voto obedientie.

Domine ihu xpe splendor
patrie glie. mitte in me
ignem et feruorem spis sti
ut accendatur et augeat ac
perficiatur in me caritas dei
et proximi. Da michi affec
tionem carnalis germinat
et amorem corporalis delec
tationis omnino relinquere
teq super omnia diligere ac
pro sideratione et discreti
onem in omnibus agendis
habere et nuquam in seruitu
te mea id meritorum mea
confidere. sed legationem
laboriosam et bonam ope

semper ad te mitte paratq
a te petere et reportare.
Da etiam michi ut om
nibus renuntiem ex affectu
et omnia relinquam in effectu
ut sit tuus veris sim dis
cipulus. Amen. De compo
latione discipulorum inter omnia
preceptorum. Capitulum xlvm ac

Omnia vero dns separat
discipulos ab omni
bus et temporalibus
bonis. dat eis p
consolatione alios
qui eos caritative suscipiant
et ipsis domos suas aperi
ant. ac necessaria ministra
bunt vice propter spem retri
butionis eterne. Dicens. Qui
recipit vos corporaliter me
recipit spiritualiter. et q me
recipit. recipit eum qui me
misit. Similiter alibi habet
vbi dicit. Qui accipit s
quem misero. me accipit
qui autem me accipit. accipit
eum qui me misit. Similiter
inquit vos membra mea
estis. et ego in vobis sum
qui recipit vos me recipit
Similiter. aut si ego sum
omnis sumus. et ego sum in
patre et pater in me est
qui me recipit in membris
meis recipit eum qui me
misit. siliet patre et per
consequens beata recipit
spm sanctum qui eu pre
et filio per gratiam inha
bitat recipientis mente
Vnde manifeste est quia
et patrem et filium. totam
trinitatem recipit. qui de
nuntiu venerat. et recipit
qui vero dei ministro in

facit deo omnipotenti et t
mtari mscrabili iuria
facit Et certe hoc magn
est pmiu q tu recpiedo
horem efficiaris totius
trimtatis habitaculum
Et per hoc hortat eos
qui dstipulos et nutritos
suos recpiunt ostendes
magnitudine premii qua
habebitur Vnde crysto
Gerpm posuit in eis.
ut ad susteptione eorp dei
vniuersi pbm puocaret
sibi imputans acceptu qd
eis foret datu hec crysos
Sed studeant predicato
res et dstipli dni ut se
tales exhibeant q ceteri
bonorp operp eorp exem
plo puocati beneficia
tantat libencius eis im
pendant Vnde dum qui
dam in predicando excla
matione non modicam
faceret de hoc q cariteis
et affectus homi multoru
ad deum et ad sanctos eius
defecisset et q vnus suam
martham in nudo iam
non inuenire que tot ut
olim sibi obsequia faceret
post completa sermone.
quedam deuota matrona
rpm adiuit eius quasi substo
mechando dixit. O frater
si martha mea ut olim in
uenire suu vpm vtiq vps
nic quoq sicut olim inue
niret suam martham. mite
dens q si quidam de pdi
catoribus essent sicut debe
rent adhuc essent qui eis
tum omi deuotione subue
nirent Et ut in sustpiedis

istorum hominum presertim credentium vpm se suscipere arbitret
adiuuat Et ecce recipit pphe
tam non simpliciter sed in
nomine pphete. et iustu non
simpliciter sed in nomine
iusti. ~~et iustu non simpliciter~~
id est ex affectu carnis sed
pter consanguinitate uel affi
nitatem. aut qua amicus
e seu compatriota uel huiusmodi
net pter lucru uel comodu
temporale quia sic no recipit
eum pure in dei uel pphete
seu iusti nomine. sed q dei
minister est. ac vpm fidem pphe
tat et nuciat uel iustitie
opa facit. mercede pphete
vel iusti a deo accipiet cuius
pheta nutritus ille est qui
hunc iustificat. Recipitur
enim quis duplicit vel intuitu
doctrine. sic dicit pheta
vel intuitu bone vite sic di
cit iustum. Merito pphecie
et iustitie mercedem accipiet
qui in ratione pphecie et iusti
tiam diligit. ut omnibus
hominibus ex affectu seruat
in quibus pphetiam uel iusti
tiam esse cognouerit. Nam
quasi opatros in pphecia
et in opibus iustitie sibi co
stituit. dum sua largitate
eos sustentat ne pter mopnu
deficiat Et cum eis spiritalia
dona habentibus temporalia
subsidia tribuit in ipis spiri
tualibus domus eius collaborat
et cooperator existit. et id cuio
cum illis apud deum premia
habebit. et pticeps meriti eorp
erit. Similiter qui sacerdo
tes pro vpi nomine. et quia

sacerdotes sunt. Venearur et
recipit. mercedem sacerdoci
habebit. Eandem itaq; mer-
cedem habebit recipiens de
receptione. quam ypheta de
ypheta. et iustus de iustitia
et sacerdotes de sacerdocio
et potest esse equalitas quan-
tu ad mercedem substantiale
si ex equali operetur caritate. Ubi enim postes ypheta
doctores intelligunt. iusti at
omnes xpiani ypheta ergo
nomine. Voluit ostende oes
predicatores xpi. iusti aut
nomine. omnes homines xpiani
mundi in nomine ypheta id e
quasi ypheta xpi. in no
mine iusti id e quasi iustus
xpi seruus. Qnate aut mer-
cedem habet ille qui sustinet
ypter deum pegri. in antiqua
et fiunt ambo equales. et
ille qui laborat ypter deum
et iste qui ypter deum labo
rantem refrigerat. Et puta
sustepisti sacerdotem. sacer-
dotis habes mercedem. Qui
cepisti laicum iustum. iusti lai
ci habes mercedem hec ci
postomus. Si ergo omnibus
sufficit. omni petenti et in
digenti sine personarum elec
tione tribue. des naturae
uel gratiae. iniquitatem culpae
Si non omnibus sufficit des
tantum gratiae nuda illud
depudet elemosinam tuam
tua. donec iustum inuenias
tamen si opus fuerit paste
fame morietur. aliquid
si non panem occidisti. et
idem scriptum. ne quis pos
set se per paupertate excu
sare. ac causari et dicere

pauperes meretur et ipsa hos
pitalis esse non potest. hac
excusatione leuissimo p
cepto deleuit dicens. et qui
cumq; potum dederit non
duo aliud. sum non plu
ribus. ego in minimis meis
non solum maioribus.
calidam. non lagenam aq
non vinum. frigide no cali
de. in nomine discipuli
id est intuitu isto. quia e
discipulus meus. et fide
lis demeriens fidem xpia
nam. amen dico vobis id
est fideliter et certitudi
liter. pimeto. non pdet
mercedem qua ex bono
affectu poculum meruit
qm ex actu. quia et actu
meruit et affectu. Non
tantum inquit de maiori
obsequio sed de minimo
quoq; mercede sustinet
quicumq; in nomine disci
puli vobis seruierit. ha
laute de aqua frigida di
cit ut nemo causet expu
sando se per inopiam fo
lem aut. aque calide me
m calida et pauperis
penuria et ligno. octa
no queretur. Et ideo qui
non habet unde aqua cale
faciat. saltem frigidam
det pro deo petenti. Cui
libet ergo quilibet cumq;
paup potest aliqua pe
tatis opera facere quia pt
aque frigide potu dare
in lymis eni que dantur
ypter xpm non tantum
pensatur quantitas dom
quod datur. quantum pen
satur. quantitas bone vo
luntatis ex qua datur

1 ypter deum pegrinantem mercedem habet et iste qui

non quatum des. sed ex
quanto. attendit deus. Ve
rum quidem attendit.
sed potius hoc qm illud
Unde crysostomus. Mere ustq
ndex qui em et pro ver
bo ocioso constituit pena.
ustum erat ut pro aqua
frigida daret mercedem
frigidam aqua ideo dixit
ut nec calefaciendi impe
dat laborem. Non em quia
aliquid est quod dat. ideo
habet mercedem. sed quia
magnus est pter quem dat
Quod em si aliquid am
plius voluit dare et no
potuit. nudquid ustu e
ut sdm modicum opus am
gustetur larga voluntas
amplius est ergo ut opus
extendatur sdm volun
tatem qm larga volum
tas angustetur sdm opus
Quo ergo omnes pauperes
volentes bene fare con
fortat ita nolentes bn
fare mercenabiles reddit
Cum em aque frigide
mercedem constituit. pu
to q et sne ope inde vo
luntati reddet mercedem
hec crysostomus. Et nota q
duplicem recipiendos dif
ferencia ponit. siliet
prhetam et iustu et mim
mum distinguit. In prheta
progatiua doctrine. in
iusto progatiua vite. in
mimo distinto progatiua
superogationis. Secdm glo
sam em mimus sut qui
nil penitus in hoc mundo
habent. et ideo indues eum
dno erut. Ultimo autem
loquit de receptione disci

quia hoc principalius

pulorum intendebat. quasi ex
premissis concludit sic. Maior
est mutatio discipli ad ma
strum. qm prhete uel iusti
sed illorum receptio remunera
bitur a dno. ergo multo
plus discipulorum dni receptio
magno ergo affectu recipi
endi sut discipuli prt dnm
qui tam minima beneficia
non euanuit a mercede Ea
em que fiunt dni fideliub
reputat sibi fieri dnum.
et hoc tam in factis malis
sicut ibi Saule saule. q
me persequeris. ad e fideles
meos qm eciam in bonis
sicut hic patet ex premissis
quia dicit se esse receptum
in discipulis suis. Unde be
neditus in regula. Omnes
supiuenientes hospites tam
hospitis suscipiant. qt ipse di
turus est. Hospes fui et suc
cepistis me. Omnibus ven
entibus sunt discedentibus
hospitibus inclinato capite.
dnum in eis adoretur. qui
et suscipiatur. Pauper et
peregrinus. mandome suscepto
primi cura solicite exhibe
atur. quia in ipsis magis
dnum suscipitur. Infirmor
cura ante omna et super
omnia adhibenda e. ut sicut
reuera dno. ita eis seruiat
quia ipse dicit. Infirmus
fui et visitastis me. Et qd
fecistis uni de his minimis
meis mihi fecistis. Hic be
nedictus igitur ut dicit
crysostomus. Caueamus ne p nos
duri in hospitum receptione
fuerimus. post hanc vita
nobis hospitia sanctorum
denegentur. Deinde ad eo

mendandu obediam · subue
get Cum vos audit me au
dit · et qui vos spernit me
spernit · qui autem me spernit
in vobis · spernit eum qui me
misit scilicet patrem · quia ego
et pater unum sumus hoc
addit saluator ad ostendendu
q̃ doctrina discipulorum eius
est deuote et reuerenter au
diendi saltem propter reuere
tiam ipius dei · tuius pri
cipaliter est hec doctrina Cum
enim vopus in discipulis · pr
vero in filio · et filius in pre
est · non potest unus homo
pari sine alio uel contempni
Igitur in audiendo uel spernendo
euangelii predicatores
res · stiat se quisq̃ non viles
personas quas libet audire ut
spernere · sed ipm dnm saluatorem et sui patrem in dis
cipulo enim magr audit · et
in filio pr honorat · Cum
cumq̃ ergo es qui sacerdo
tes audire contemptus et
conuerdis et exhortationib'
atq̃ spernere despicis saltem
deum ipm non pulpendas
et eum audire non fastidias
Si despicis audire sacerdo
tem audi uel dmm in eo lo
quentem · per eu te amone
tem et ad viam reducete
In sacerdotibus enim et disci
pulis vpus loquit · et eis
honoratur uel contempnit
Unde apls An experimentu
queritis eius · qui in me lo
quitur ~~et in eis honorat~~
~~uel contempnit~~ vpis Voluntas spernere discipulos et nu
cios vpi · ne ad illu pueniat
quod eis feceris primo noli

deu sperne in discipulis
et nuciis suis hic ergo vpis
non instituit ut preceptis
ecclie et prelatoru obe
diamus ite ad deu pue
mat muria qua illis fe
cerimus Et ideo quilibet
sic missum et ppositu ac
cipiat · ut in eo mittente
et ipponentem attendat
ut in petro vpm scilicet
in seruo dmm · in vpo pa
trem · scilicet in vmigeito
genitorem · et deo ac pre
lato non solu in hys que
expresse docent uel di
cit · sed in hys que nonc
vit eis precipere et volun
tatis uel complu obediat
Unde augs Magna est
prelatus hominis subeni
deo etiam magna mi
sionis ratione seruire
subendo enim deus vtile
facit quidq̃ iubere volu
erit de quo metuendu
non est · ne non pro futura
peripiat Nec sicei potest
ut voluntas ipsa no gran
di ruine pondere sup
hominem cadat · si eam
voluntati superioris expo
lendo ppohat Et utem
Quam voluntate homines
faciunt · non dei · qui fa
ciunt quod volunt no qd
iubet deus Cum aut
ira faciunt quod volunt
ut dumne seruiant volu
tati · quando volentes a
gant quod agunt illum
tamen ~~volentes~~ voluntas
e a quo iperatur et iu
betur quod volunt · No

lens fac quod uber atq;
ita et hoc facies quod vis
et non voluntate tua fa
cies. sed ubenius. Unde
et bernardus. Epistopu
districtioris nichil ita ex
tinguit sicut ppria vo
luntas voluptatem duo
ppriam que non e cois
cum deo et hominibus. sed
ma tantu id est qn qd
volumus. non ad honore
dei. non ad utilitate pxi
mi. sed ppter nos ipsos
facimus. non intendetes
placere deo et prodesse
proximis. sed satisfacere
hominibus. Hinc contra
rietas est que deus e
Quod en odit aut qd
punit deus preter vo
luntatem ppriam Cessat
voluntas ppria. et miseri
mis non erit. Ut ante
aut ieronimus. Tantum
virtuti adices. quantu
voluntati subtraxeris. Et
ego non confidas i ora
tionibus et operibus. pnat
contempto mandato su
perior. qma ut dicit
aug. Virtus exanditur
pna oratio obedientis
qm decem milia cotep
toris. Et ideo ut dicit
bernardus. Grande ma
lum est ppria voluntas.
qua fit ut bona tua tibi
bona non sint. Qn veo
magis et qn minus me
ritoria sit obedientia
ostendit gregorius dicens
obedientia alicui si de
suo aliquid habedit nitta
est. aliqui aut si de suo aliq
non habeat minima ita cu
huius mundi sutressus pci
pitur cu locus superior.
impatur is qui ad percipie
da hec obedit obedientie
sibi virtutem euacuat. si
adhuc hec etiam ex ipso
desiderio anhelat. Neq;
em se sub obedientia diri
git qui ad percipiendu huius
vite prospera cubidum ipe
ambitionis seruit. Rur
sum cu mundi defectus
perpitur cum probra adi
pisci et contuelie iubetur
mis hec et ex semetipso
animus appetat. obedie
cie sibi meritu minuit
qui ad ea que in hac vita
despecta sit minus no
lens q; destendit. Debet
ergo obedientia et in ad
uersis ex suo aliquid ha
bere et rursum in prosper
ex suo aliquid omnino no
habere. quatus et in aduer
sis tanto sit gloriosior quan
to diuino ordini ecia ex
desiderio iugitur et i pspe
tanto sit peior quanto
a pnti ipa qua diuinitus
percipit gtia funditus ex
mente separatur. hec greg
Ut aute dicit bernardus
tria vincula debet habe
vera obedientia. videlicet
celeritatem in iussione
iocunditate in labore pse
uerantia in opis executi
one. Quantum vero bonu
sit obedientia. et p oppo
situ quantu malu inobe

dientia · ostendit augustinus
dicens · profecte deus cuidet
qs monstrauit quantum sit
bonum obedientia cu hominem
in paradiso posuit ab ca re
prohibuit que no erat ma
la Sola ibi obedientia po
tuit tenere palma sola no
bedientia meruit penam
Unde et bernardus Inobe
dientia deum offendit an
gelos alienat eicit a co
munione sororum vitam eter
nam amittit gaudium statu
demonibus · eternum mere
tur supplicium Et ut no
dabit inobedienti corona
sed tantus amator obedie
tie · qui maluit mori qm
non obedire · et ne poteret
obediam perdere perdidit
vitam Hec bernardus Cu
ergo consumasset ihesus se
mones preditos · percipies
duodecim discipulis suis
modum scilicet preditadi
et vincendi preditum · tran
sit inde ut docet et pdura
ret in ciuitatibus eorum sci
licet discipulorum · quarum dm
non erant · sed in quibus
nati et enutriti seu mora
ti fuerat · hoc est ut pdura
ret indeis quibus missus
erat preditas vias iudeo
indeis non samaritanis
non gentibus · fecit quod
docuerat et mandauerat
discipulis · ut sicut prima
prius offeretur · indeis oc
casio salutis · hic ergo dat
maioribus prelatis exe
plum · ut ipsi preditare no
desinant · quatus alios
non desinent ad pdicandu
du · ne alius laboratibus
ociosi fiant · et bonorum la
borum gloriosum fructum pe
dant Sed heu hodie pre
lati vicarios non adiu
tores querunt · et quiescere
non collaborabo colla
borare volunt · opinan
tes qd sit sue et subditorum
anime requiescere in pa
ce Immo quod peius
est predicatoribus omni
bus quidam vacant guer
ris et pugnis · et qui p
dicando deberent alias
vinificare · guerras fa
ciendo non timent et
corpora et animas perime
et sic lotis exterioribus
manibus · sed polluti
interioribus cordibus ad
altare accedunt · ibi cruor
Cum consumasset ihesus
percipies discipulis suis
exit ad predicandum ne
laborantibus discipulis
ociosus esset magis No
en vicarios operis su
illos ordinauerat sed ad
iutores Et ideo festina
tibus mercenarius mise
erat ut amplius ipse
paterfamilias festina
ret Nam in secularibus
qui fuerit maior aut
clarior · et habuerit se
cum se minores aut sub
ditos · a deo ordinatos quecumque
necessaria fuerint ipsi
adimplent · ille autem
in suo honore constitutus
tantumodo ut sponsus pre
est ab omni labore secu

est in spiritalibus autem
viris non cita · sed q̃ ma
ior est maiorem habet
labore Ideo predicatorib⁹
aplis amplius laborabat
dnus operat⁹ eis illos
quasi sol radios suos ros
ra · suauitatis odores
quasi igniꝰ scintillas
suas dispersit · Vt sicut
sol in radiis suis apparet
sicut rosa in odoribus
suis sentitur · sicut igniꝰ
in scintillis suis aspicit⁹
sic in illoꝝ virtutib⁹ op
potencia cognoscit⁹ Ch̃s
eis videns discipulos
suos bene instructos · no
stram magis collaudet
aut opera eorꝝ magna
considerat · non potest ad
admiratio · auctoris fiat
ebat eis dnus miracu
la · faciebant discipuli
eius et inter mirabilia o
perationes maior virtutu
fama crescebat hec ca
posto Exeuntes autem
duodecim discipuli · circui
bant · per castella · euan
gelizantes · non solu pen
ritentiam recipientes et
curantes in aia et corpe
non malo exemplo deti
dentes et hoc dnicq̃ sme
ponaꝝ acceptione Exi
stitit ab arte contemplati
onis ad actionem pdi
cationis et curationis ·
inducendo homines verbo
et exemplo ut penitentiam
agerent de peccatis Sed heu
multi hodie exeunt a la
tebris pueri cogitationis
ad actionem iniquitatis
corrupendo homines verbis
et exemplis malis ·

Oratio

Oremus ihu dne magr
bone da mihi ipsi ꝓphetas
scilicet · qui doctrinate pre
dicat · et iustos qui bona
vita te demonstrant · ac dis
cipulos et nuncios tuos qui
te quoque denuntiant sic p
nomine tuo venerari et reci
pere ac eis caritatis obsequia
et beneficia impendere ut
meritedem cui eis mei ca
te donate meritis eorꝝ opti
nere · da in etiam dne de
meis platores predicato
res et sacerdotes reuerent
audire · et eorꝝ admonitionib⁹
obediendo acquiescere ut cu
veris obedientibus · valeam
apud te gratiam inuenire amen

De questione iohannis baptiste
et eius commendatione Capitulum xvj.

Iohannes autem baptista
in vinculis et in carce
constitutus · cum per dis
cipulos suos magis
iudicia quam simplici cor
de stimulatos audisset opa
et mirabilia que faciebat
dnus · plus de discipulorꝝ
salute quam de suo periculo
sollicitus intentus duos de
discipulis suis dubitatibus
ut ipsis reversis crederet
ab eis · quia in ore duoꝝ
vel trium stabit testimonium omne
verbum · aut illi scilicet xpo
per discipulos suos missis ·
quasi diceret · si michi non
creditis qui testimonium de
dno phibis · vosmet dicite
ei Tu es qui venturus es
dnus · et messias in lege pro
missus · qui debes saluare

Dnica 3ª aduentꝰ
Cum audisset Io. in vinculis

israhel [illegible]
ad saluandu Johannes mt
pretatur gracia Johannes g
in vinculis est cum gra in
aliquo vinculis mundi uel
carnis uel pcti ligata tenet
ne pficiat heu in multis
hodie Johannes tenet in vin
culis. corpus eni carcer e
impedies hominem a conte
platione veritatis Non aut
tpe Johannes dubitauit
nec dubitando quesiuit
qui de xpi pncia in vtero
matris exultauit qui ei
etiam ad baptismu venti
enti diuerat ego a te debeo
baptisari et tu venis ad me
et in baptismo eiu per co
lumbam destendentem ac
per patris vocem et testimo
nio agnouit et postea di
gito demonstrauit qui etiam
pro xpo at fide eius et iusti
cia positus est in carcere
et paratus mortem sustine
sed morem dubitantis ge
neris quesiuit ut discipulo
dubitationem consulendo eos
per xpm confirmaret et
xpi discipulos faceret. qs
de xpo adhuc dubitares
nouerat. ut videntes signa
et correcti dictis crederent
scandalu eni patiebantur
quia ihm ppom et pfecti
suo magro audierat. Inde
ait. Ite dicite illi Non quia
ego dubito sed ut vos instru
am et quod ego soleo dicere
ab ipo audite audistis pie
conem confirmam audi
te Inde et hilarius Johes
igitur non sic sed discipulo
ignorancie consulit. Vt eis
sterent non alia a se pdica
ta ad opera eius intenda
discipulos suos misit ut
auctoritatem dictis illius
opera conferret nec xpe
aliis expectaretur qth
eius testimonia opa presti
tissent Inde etiam cri
sostomus Johannes i car
cere stricto se esse iam in
exitu constitutu volebat
discipulos suos xpo adui
gere tamen si quidus pri
morientis filios suos con
signet fidei tutori Ide
sidera habat eis viues ple
nam fidem videre disci
pulos suos et sine du
bitatione aliqua credentes
xpo Qiam pater mo
riens si videret filios su
os bonis moribus orna
tos et omni sapiencia per
fectos. quasi securus mo
ritur. michil de ceteroti
mens de illis. sic et Johes
volebat discipulos suos
pfectos videre in xpo
ut iocundius moriatur
magis ante non sicut pri
filios suos commendauit
xpo quasi tutori sed qua
si pedagogus alienos fi
lios quos ad tempus ac
cepit ut erudiret. eudi
tos volebat xpo reddere
quasi pprio patri ipso
Ideo interrogabat per
discipulos suos non ut
ipe a tripies responsum
a xpo audiret et disceret
sed ut missi discipuli oc
lis suis viderent opera ei
et crederent sicut Johes

discipulos ad dnm ut ma
cula eius videret. q tot
fecit ut pauci. cum magis
lucrarentur. qs melior. e
apud deum verus iustus
qm totus mundus peccatis
plenus hec in posto. Ecce
sdm qd dat. quere iohes
per discipulos tu qui venisti
in mundum mundando. es
tu venturus ad infectos
morendo et potest dni
q non simplicit dubitauit
de deste. sed in aea. cos pe
ad eos Ihesus aut admouit
dubitationem discipulorum
et ostendit eis p mo fact
et post modum verbis. qs
ipe esset dnus. sdm illud
cepit Ihesus facere et docere
in quo predicatores et doc
tores instruxit ut non so
lum verbis. sed etiam factis
docerent. In eo enim omnia
et multi qui ibi aderant
ceros surdos. claudos et
leprosos curauit. et alia
mirabilia fecit. ipse pre
dicauit euangelium pau
mo pauperes. receperunt
q plures et humiles ma
gis credunt euangelio qm
diuites. Et per hoc respon
det questioni iohannis ut
magis discipulorum eius os
tendens per miracula soli
dumne virtutis possibilia
q ipse esset vere dns. hec
enim plenius probebat et tes
timonium q esset dei filius
nam et sancte euangelium
aliqui similia egerunt. tan
tamen fuerunt nec sua auc
toritate et missione sed im

mediate et oratione hec fecerit
Vnde dicit. Et respondens
Ihesus scilicet factis et ver
bis aut illis. Ite et renuntiate
Iohanni que audistis ab alius
antecessoribus venientes et vidistis
priualiter ad preceptum meum
fieri postqm venistis. vel
vos de me certificetur. per
eum pocius qm ipse. vel q
audistis in predicatione et vi
distis in miraculorum operatione
Et quasi dicit. videtis me
agnoscite me videtis facta
et agnoscite factorem. Ceros
illumino. mortuos suscito.
pauperes ad fidem conuerto.
et cetera facio. que me factu
rum ypheta nuntiauerunt. Quod o
pera que ego facio testimo
nium phibent de me. vnde si
mihi non creditis uel op
ibus credite. Conferte opera
que in me vidistis cum ypheta
di aculis que legistis. ut
et me illum de quo dixerunt
esse cognoscatis. Ceci videt
ut impletur illud ypheticum
tunc aperient oculi cecorum
Claudi ambulant ut im
pleatur illud. tunc saliet sicut
cervus claudus. Leproso mun
dantur. ut impleatur illud
languores nostros ipse tulit cum
iuore sanati sumus. Surdi
audiunt ut impleatur illud
Et aures surdorum patebunt
Mortui resurgunt ut impleat
illud. Viuent mortui interfecti
mei resurgent. Pauperes
euangelizantur id est per euan
gelium instruunt et illuminant
et ad fidem conuertuntur ut im
pleatur illud euangelizare
vel ad amicandum paupe

ribus mosit me fit aute poco
mercio de pauperibus qm de
diuitibus qma pauper con
ueritur. filiolus. vbi seo
pauper autem euangelizatos
intelligo. nel pauper spiritu
vel ceite opibus pauper ut
nulla inter nobiles et ignob.
les inter diuites et egenos
in predicatione distancia sit
Narrate ergo iohanni q qu
dem audistis in ypheris per
messiam fiendi vidistis mo
pri me impleta Fa cm tur
gebat xpo que ypheta loq
tes de tempore messie prdi
cabit cum factum. Sub
tiliter ergo respondit iniec
talem rationem Cum opa
tur opa omnes naturae fa
cultatem excedencia et que
yheta predixerat de xpo.
me pfecto est xpus. sed ego
talia opetor ergo ego sum
vtiliter ergo quo ad iohis
discipulos respondit dns
poctus per opa qm s dn
esset ego sum ut ipa opa
dni manifestaret eis q ipe
esset messias poctus q̃ pet
bit. quid testimoni quod e
a verbis et operibus credibi
lius et validius est testio
mo quod est a verbis et fa
lidior est vox operis qm
sermonis Voluit ecia operi
bus verbis dicere ego sum
ypter arrogancie vitande
exemplu. sed tamen euide
tissime ostendit se esse illu
d quo qhebat eis ido
raliter per sua opa xpi
immabilia hic postea quibus
liberauit homines a corporibus
defectibus. possunt accipi
sed mala a quibus cotidie
spualiter liberat animas
Cecitas est ignorancia
et error. surdiones eligentes.
claudicatio est infirmitas
et cupiditas affectionis mo
nentis. lepra est concupis
cencia et immundicie cor
cupiscencie carnalis Sur
dicitas est malicia et duri
cia obstinate mentis. mors
est separatio aie a deo per
mortale peccatum. pau
ptas est defectus gratie et
virtutum. hec sed mala
pro magna parte nobis
ex peccato primi hominis in
fincta tollit fides et pre
dicatio xpi devote recep
ta. Nam ratio illuminat.
affectio rectificat. concupis
cencie ardor extinguit.
obstinatio fi angitur. pec
cati fugatur. et gracia
conferitur. Cuidam em
fuit ceci per ignorancia
quos liberat xpus illus
trando mente ad dinae
cognitionem Cuidam
fuit claudi in affectu pra
ue voluntatis. qui benedi
dent quid agendum sit et
quo derelicto mundo xpo
sequendus esset. sed no
lunt. nel partim volui
sequi mundu. primo xpus
claudicantes in duas partes
fuit versus deu et mun
du. quos liberat xpus dispe
nendo mentem ad dine
voluntatis expletionem
Cuidam fuit leprosi bu
mre. que cor prius et diam
maculat. ut alterius per
cati contagione. quos a

berat dñs depurando me
tem omnode a cuiusdabili
bus defectibus obnubilatis
Cundam fit fuidi per
cordis durities et miseri
cordia. fuit ad predica
tionis horem. fuit ad pau
perum clamorem quos
liberat dñs meritum ad verbi dei et
pauperes obauditione Cun
dam fit mortui per peri
mortiferis obstinationes. qui
liberat dñs vivificando
et renouando mente et
hominem interiorem Cun
dam fit pauperes a celesti
bus gratiis et virtutibus
mdi et miseri quos dñs
liberat diffundendo mentem
gratiis et restituendo virtu
tibus Ista autem miracula
spiritualia fit maiora quam
corporalia. manifestum est
ergo augustinus iustificare
impiu qui creauit celum
et terra. plus e vivificare
animam meterno virtutis a
qm suscitare carne iterum
moriturum. plus e in
anima reformare vitam
dei. qm in corpore
reformare materiam vi
lem. Deinde dñs subiungit
Et beatus e qui non fue
rit scandalizatus in me
fuerit in infirmitate et
humanitate mea dubitando
de deitate et diuina pote
tia. credens me quod homo
esse. qua me videt mortale
tantum beatus qui
me patri videnti et no me
negabit. cuius fidei nihil
temperamenti affert. crux
mors et sepultura Inde et
hoc fuit beatus qua non
fuit scandalizatus Cunqui
dicit. licet operer mirabilia
ut deus. quia tamen ut ho
mo crucifigendus. caecedae
est valde hominibus ne in
me mortem desperantes qui
signa videntes antem Et bene
dixit in me non a me quia
opus meum fuit causa scan
dali actiue. sed potuit esse
quodamodo materia scandali
Ipsa enim nullu scandalu
fit. qm natiue sue debitum
facit. sed petra ceruis uel
mentis scandalizatus qui
leditur. Pro hoc ergo dominus
inter minores Johannes qui
eu opm non credebat qui
tot et a prisce scandalizatus
fuit. Hoc enim indiuit ut Io
hannes discipulos ad xpm ma
neret. qui de eo offendebat
quia Johannes in operibus mi
ri clarebat Cunqui est dicit
Videte ne scandalizemini in me
i ne in aliquo de me minus
sentiatis Cuius autem prui
sor intendebat amouere a
discipulis dubitatione de
xpo sic saluator vicinitatem
a turbis de precursore. com
mendans eum multitudini
turbis que nesciebant mis
terium secretum seu causam mis
sionis ne turbe suspicarentur
Johannem male no
tu fuisse et ideo discipulos
missis ac per hoc minus
credentes predicti testimonio
Johannis Audiens chy questi
onem a discipulis Johannis
dpo postrum. putare poterant
Johannem Lucem in

et occasio vnde i di. pet.
scandali

fide et mollem in bua qua
videbatur- prius dum erat
liber- de dno affirmasse q
modo in carte quasi adhe-
rente fractus videtur- quere
lenitas ad hesitationem pati
onis mollities ad concupiscam
voluptatis ptinet. et vtrq
dns a johanne excludit et eu
de contrariis et quibusdam
alis commendat. magis autem
voluit commendare johem
in absentia discipulorum eius
qm in ipsa presentia ut eius come
datio non ex fauore humano
nec ex adulatione sed amore
veritatis procedere videretur.
Et per hoc docuit nos fuge
notam adulationis in comen
datione aliorum et maxime
magnorum in presentia eorum. Vn
chrisostomus. Qui bene recedenti
bus discipulis cepit laudare
johannem. Non sicut quida
homines blanditores qui libenter
homines in facie laudant. aut
qui videntur amicos eius fide
les aut domesticos eius quos
credunt mediatores illi quid
quid audierint. Nam si insi
piens est. gaudet laudatus
in facie. Vir autem sapiens qui
laudatur in facie flagellatur
in corde. propter duas ergo cau
sas homo in facie laudari no
debet. Primum si sapiente
illum putas qui licet susceptus
tuus est. et quare illi lau
dibus tuis molestiam facis.
Si insipientem illum existimas
exibilendus est. quare insi
pientiam eius laudibus tuis
nutris. hec chrisostomus. Deinde
consequenter emendat johem
a multis. et primo a con
stancia fidei et mentis. Di
cit ergo. illis autem discipulis
johannis abeuntibus sili
cet a dno et recedentibus
ad johannem dixit ihesus
ad turbas. Quid est qua
lem existis in deserto
videre. Non modo sed olim
cum adhuc johannes esset
in deserto nunquid erat
in calamo. Quasi diceret
Qualis creditis ipsum esse ille
quem iam diu ante in
cula frequenter existis pi
dere. unde chrisostomus. ac
si diceret pater quod cuncta
tas dimittentes concursis
in desertum. Non plebs
tanta cum tanto desiderio
in heremo venisset ins
magnum quendam et una
bilem et petra solidiorem
videre se estimans existis
in qua videre arundinem
vento agitatam. Quasi
diceret. Non fuit mobilis
sicut arundo. ut levitate
mentis et fidei. de dno du
bitaret quem antea pre
dicaveat. sed ita constans
q nec timore nec fauore
a veritate declinabat. Ne
fuit arundo johannes
sed columpna. non mouebatur
vento nec prosperis
erigi nec aduersis inclinari noverat. sed inter ad
uersa et prospera imobilis
permanebat. serenus in
prosperis humilitate et in
aduersis patientia. Non
quatiebatur timore. nec
flectebatur adulatione. nec
eum blandi gratia. nec as

perd wa cuiuslibet facie
bat. vno eodemq; vultu
respiciebat illos qui eu
laudabant. et illos qui
cum vituperabant. Sic in
imicos ut amicos diluge
bat sic potentes ut impo
tentes arguebat. Arundo
igitur vento agitata io
hannes non erat. quem
a statu sue rectitudinis
nulla rerum varietas in
flectebat. Unde Crisostomus
Calamus est vatilus et
nullam habens virtute
et ideo qualis vis ventus
leuis fluuerit sic eum qui
et illuc flectit eu. Sic et
homo carnalis et secularis
in quo fidei nulla e me
dulla et virtus veritatis
non fuerit in eo. qualis
cuiq; temptatio venerit si
per eu turbat eum Pnd'
et greg. Distamus ergo
fratres karissimi arundo
vento agitata non esse. Co
ndemnis animi inter au
las linguarum positi. Stet
inflexibilis status nostre
mentis. Nulla nos detrac
tio ad iram provocet atq;
ad remissionem inutilis gre
mullus fauor metimet.
Non nos prospera elevet
non aduersa perturbent
ut qui soliditate fidei fi
gimur. neq; in rerum
transeuntium mutabilitate
moueamur. hec greg.
Iustice hic iohanne lau
dat. ut sicut ipse. nec mor
tis timore nec carnalis
vite amore forma iustice
deseruit. sic nec nos vel

lui relinquamus pro vanis
uel eternis pro transitoriis
et ciuitem potius quam fale
ras mundi eligamus. Secundo
comendat eu ab austeritate
vite et penitentie quia non
fuit mollibus vestitus nec
deliciis vsus. Unde dicit. Sed
quid existis videre homines
mollibus vestitu. similiter p
carnis curam delitiosam
Quasi dicit. non. quia ut
dictum est supra iohannes
habebat vestimentum de pilis
camelorum. et esca eius erat
locusta et mel siluestre. ut
ipse conuersationis sue testi
mio contemperet mundum eu
bonis et deliciis suis. Ad hoc
etiam manebat in deserto
ut austeram vitam diceret
non solu ex virtu et vestitu
sed etiam ex loco. Propter qd
subditur. Ecce qui mollibus
vestuntur et deliciis vtuntur
non in deserto sed in domibus
regum sunt. quia ibi vita de
liciosa agitur. Ad hoc enim
multi magnatibus adulant
ut cum ipsis comorantes de
liciis vtantur. sed homines
veritatis talia asperantur
Unde narrat valerius maxi
mus q; quidam dixit dyo
gene blera lauanti. Si tu
dionisio adulari velles. ista
non ederes. Cui respondit
Si tu ista edere velles. dyo
nisio adulari nolles. Et
sequit hic venditus veritatis
amicitiator. malens ole
ribus sustentari q̃m magna
tibus adulari. Sed hodie
heu multi etiam religiosi

contrariu fecerunt et p modi
co maioribus et etiam alios
adulari non erubescunt. Et
bene dicit in domibus regum
non pontificum debent en
pontifices et omnes prelati
ecclie et etiam cor familia
induti veste simplici et reli
giosa non molli et preciosa
Unde legitur de beato augustino
q vestimenta eius erant nec
nitida plumis nec abiecta
minus Unde et Jeronimus
ornatus ut sordes pari
modo fugiendi sunt quia
alterius delicias alterius glo
riam redolet Quomodo
ergo clerici et religiosi eq
mollibus et delicios vtuntur
sicut et hi qui in domibus
regum sunt Sed timeant ne
audiant sibi. quia non ce
lesti sed terreno regi milita
runt. qui pro deo petri appa
fugiunt. sed solis exterior
bus dediti pnitis vite mol
liem et delectatione que
runt Si ergo vilibus vesti
mentis indui virtus no
esset nequaquam dns ioh
de vestimenti sui asperita
te laudasset. Et si preciosis
indui vestimentis peccatum
non esset nequaquam de pe
na diuitis loquutus fuisset
quia induebatur
purpura et bysso Cum
vero periculosum sit vti
mollibus vestibus patet
per crisostomum qui dicit
mollis vestis dissoluit
rigidam animam et si rigidum
corpus assumat et asperam
facile per humorem mollitie
delicatum reddit et fragile
Sic facto aut corpore mol
liori licite est et lorima
participare lesionem nam
ut plurimum hpationes ip
sius consonant dispositio
nibus corporis. nec irrisorie
ministrat per vestitos mol
libus posse intelligi adu
latores quod bene significa
tur per indumentum
sicut enim indumentum adap
tat se illi cui est. sic adu
latores adaptant se ma
lis. ut qui timore precum
omis uel amore laudis
peccantium vitia non redar
guunt. et ut temporalia lu
cra uel comoda consequi
possint. illis se conformant
non metuunt Sed secundum
gregorium Johannes sic mol
libus vestitus non erat
quia peccantium vitia no
blandiendo fouere. sed
increpando castigare no
uerat Chorauiter secundum
Jeronimum et Fabianum
docem hic q predicatores
veritatis declinare debent
molliu palatia. que mol
libus indui adulatores fre
quentant qui vitam pec
cantium palpant vngunt
et non pungunt Item notat
q predicatio hic veritatis
conuenit ad duricia cibi et
vestis Qui autem falso p
ditant adulatores sic. lu
cra sectantur diuicias q
nunc delicias assumunt et
tales sic mollibus vestim
in domibus regum sunt

id est sdm gregr. exterio
res regm celestis sub iure
diaboli sut · qui sunt reges
tenebrarū · per desertum
quoq; potest intelligi reli
gio · qlia sicut deserta sunt
media et queda via inter
egiptū et terra sanctam
ymmoms sic religio est
quoddam medium inter ce
lum et mundum et quasi
quedam via directa qua
itur ad celū · per iohem
existentem in deserto in
telligitur religiosus qui
non debet esse arundo id
est hypocrita · exterius
sicut arundo virens · et
interius vacuus · sed exte
rius debet vire p honesta
conversatione · et interius
debet esse plenus per fide
et feruentem devotionem
Item non debet esse fragilis
sicut arundo et omni vento
tedere · sed debet esse fir
mus et omni temptatione
resiste · et nec maledictione
debet mouei benedictione
Item non debet esse mol
libus vestitus id e adu
lator · sed serosus ad vi
cia · et nullius in hoc p
sone acceptor · tertio co
mendat saluator iohem
ab excellentia psone et
claritate notitie qua plo
rū pheta fuit · pheta
quidem fuit quia dpm
venturū premisit et pre
dixit · quod et alii phete
fecerunt · unde supra dictu
est · tu puer pheta altis
simi vocaberis · re plus
qm pheta fuit · tertio q
a deo per angelum phe
tatus fuit · secundo q in vtero
matris phetare cepit · ter
cio quia finis phetarum
fuit · quarto qlia dpm a
se et ab alijs premisit et p
dicitu digito demonstrauit
quod alii non fecerunt · Ita
sdm gregorium phete offi
cium est venturū predicē · sed
non etia demonstrare · et iuxta
sdm aug.m et ambrosium e
maior phetis quia phete
dmm venturū pnuciaue
runt · quem videre desiderau
runt et non viderunt · hunc
autē prestitum est q illi que
serunt · sexto sdm hieronimum
quia ad pr iuilegium phe
tale etiam baptiste accessit
premium · ut scilicet et phetare
baptizaret dmm · octauo q
angelus et si non natura
tamen officio deus est · Nono
quia p dominum dpo fuit
et pene cum ipo fuit · vnde
crisostom · omnes qui
dem phete ante faciem dpi
transiuerunt · solus autē
iohannes sic missus e ante
faciem dpi · ut pene cum
ipo veniret · Quatuor pre
ceteris phetis iohannes
in tempore iuso dpm tantum
iustitia pre illis prodominor
erat dpo · Iuste quidem
stelle ante lucem precedunt
nuciantes lucis aduentum
nulla tamen eas luciferi
nomen habere meruit nisi
vna · quia cū ipa luce precedit
sic omnes phete ante faciem
dpi precedunt nuciantes ad
uentū eius · solus autē io
hannes precursor e appellatus
quia non solū aduentū eius

annuntiat. sed etiam illu digito
ostendit dicens. ecce agnus dei
hec crisostomus. Quarto comme
dat eu ab auctoritate doctrine
et officij dignitate cui dicit.
hic est enim de quo scriptum e
stilicet in malachia et sunt
verba pris ad filium sohem
commendantis et dicentis Ecce
ego mitto angelum meum id e
nuntium. stilicet iohanne bap
tistam. qui etiam vitam duxit
angelicam ante faciem tuam
id est ante presentiam tua tem
palem. et ante eiusdem presen
manifestationem et cognitio
nem. qui preparabit viam tuam
predicando penitencia bap
tizando ad assuefactionem. te
annuntiando ac manifestando
ac cordi auditorum ad recipie
dum te. et tuam peditatione
prima reddendo ante te id e
ante ostensionem tua ad mun
dum. Hic officium peditatorum e
preparare corda auditorum ante
adventum dni ad iudicium uel
ad mentem. Dictus e ante
iohannes angelus ppter duo
primo ppter officij dignitatem
quia nuntius. officium enim
angelorum est ministrare
fit officium iohannis e
ministrare predicare. Nam sicut
angelus gabriel natiuitate
saluatoris paucis annuntiauit
pstoribus. scilicet virgini ioseph
pastoribus et magis ita io
hannes palam illu toti mun
do nuntiauit. Unde beda dn
gelus vocatur iohannes no
natiue societate. sed officij
dignitate. Duo homine rete
appellari potuit homo ille
qui fuit missus a deo ut testi
monium phiberet de lume
et veritatem in carne do
minum mundo nuntiaret
et sacerdotes angeli mu
nuntiant. Unde apostolus
phibet ne mulieres de tecto
capite orent ppter ange
los dei. id est sacerdotes et
sedm gregorium unusquisq fi
delis si a pravitate pri
mum renuntiat et ad bonum
exhortatur. si eternum regnum
vel supplicium erranti
denuntiat. ppfecto angelus
id est nuntius dni est.
Secundo dictus e ange
lus ppter vite angelice
puritatem. quam duxit
in solitudine in virginitate
in contemplatione
Unde crisostomus Beatus
iohannes qui talem me
ritum habere laudatorem
audi mu et intelligit dig
nitatem p Duto si non est
audacie dicere p glorioso
est iohannes quia homo
fuit et ppter meritum vir
tutis angelus est vocatus
vocatus qm si nomine
angelus et natura fuisset
Angelus enim hoc primo
angelus est non tutu
est virtutis premium q
tum nature ppietas iste
autem mirabilis est qui in
humana natura angelica
transgressus est sanctitate
Et hoc obtinuit p gram
dei quod non habuit na
tura Hec crisostomus Et ut
suma virtutis commenda
tionis eius dns breuiter
comprehendat. subdit dicens
dico vobis. inter natos

mulierum non surrexit maior
iohanne baptista Signat
dicit natus et non
natus. ne virginem matri
vpi preferri uel equari
quo ad sanctitate intel
ligatur. que prelata e
omnibus sanctis. et post
omnem sanctior fuit vni
uersis Dicit autem mulierum
non virginum ne vpo co
pari videatur. qm mulier
ibi non solu sexu sed etiam
corruptionem significat
sdm quem modu beata
virgo mulier non fuit
Et si mulier aliqn in ena
gello intitulatur. ibi mu
lier pro femina et sexu
ponitur Nec ceteris ppha
et patriarchis cuctisq
hominibus pferitur hic io
hannes. sed equatur. uel
nullus et antepoitur.
Non em statim sequitur
ut si alij eo maiores no
sunt ille maior aliorum
sit Vnde non negat qn
equalis sibi aliqn surrexe
rit. Vtrum vero postea
sanctior eo aliquis fu
erit uel adhuc futurus
sit indiscussum relinquitur
Vnde crisostomus Scrip
tura quidem non dicit io
hannem maiorem esse
ceteris sanctis. sed tete
ros sanctos non esse ma
iores iohanne Coequa
uit eum teteris. no ppo
suit Et iterum Quod autem
dicit tale est Non peper
it mulier isto maiore
Et sufficit quidem hec e
nuciatio vpi Si autem
vis et a rebus ipis diste

hoc excogita eius immensam
conuersatione et mentis al
titudinem. Velut em qui ce
lestis descendisset degebat
in terra fere nullam gerens
curam de corpe intellectu
aliter erectus in celu et soli
deo coniunctus. de nullo mun
dano sollicitus Sicut em
in celo ita conuersabat et
nature necessitatibus supior
effectus. extranea quidem
ambulabat viam in vmpnis
et orationibus omne ptransi
ens tempus. homo quidem
nulli deo autem continue soli
colloquens Neq em vidit a
liquem conseruo neq visus
est alicui homo Non lacte vsus
est. non lectulo. non tecto. no
foro. non aliquo quoq pati
tus est hmanorum Semmo se
uerus et lenis Nam cu po
pulo iudeorum viriliter et fer
uenter. cum audacter. cu
ppriis discipulis leniter co
ferebat nil frustra nil le
uiter. sed omnia conuenienter
agebat pter hoc dicit No
surrexit in natis mulierum
maior iohanne baptista
hec crisostomus Et quia nulla
est iohannis cum filio dei
collocatio. ideo subdit crisostomus
ut copia laudis iohannis
iudeis occasione non daret
preferendi iohannem vpo
subdit distinguendo excelle
tiam vpi ab excellentia
iohannis dicens Qui autem
minor est scilicet etate et
multorum optione in regno
celorum id est in ecclesia sanc
torum militante maior est
illo scilicet dignitate et ma
iestate Quod de vpo recte
accipitur. qui tunc in ecclesia

cu rege

militante que a primo iusto
incipiens usque ad vltimu
electu proficit minor a nite
reputabatur. Sed sicut ait
postor. Non puteas q compa
tiue se dixerit maiorem
iohanne vt eum etiam dicat
ambrosius. alia e ista na
tura nec cu hiuanis gene
rationibus comparanda. no
eni potest hominem cu deo
vlla esse collatio. vel nouis
simus angelorum qui in reg
no celorum id est in ecclesia
triumphante ministrat. seu
minimus sanctorum qui iam
ibi cum deo regnat maior
est eo ipse statum fruitionis
quia quilibet beatus et co
prehensor quadrupliciter mi
nimus maior est actu cui q
libet viator purus. licet alq
quis viator sit maior in
potencia aliquo iam beato
vnde ieronimus. Nos autem
simpliciter intelligamus q
omnis sanctus qui iam cu
deo est. maior sit illo qui
adhuc consistit in prelio.
aliud est enim coronam victo
rie possidere. aliud adhuc
in acie dimicare. Intellige
tamen quantu ad premii
securitate. non quantu ad
meriti magnitudine. De
inde quasi declarando q
erat plus quam ipheta con
mendat eu a tempis co
moditate in quo venit. q
in tempe gratie comodo
et vtile huiano genere. A
diebus enim iohannis id est
postquam cepit iohannes
predicare consecutionem
regni celestis per penite

Nota in quo tempis ge

ciam usque nuc inclusive
quia tempus gracie a
tempe predicationis iohis
inchoatu. semp erit quam
diu nuc dicitur potest et usque
ad finem mundi durabit
regnum celorum dum patit
a penitentibus et violen
ter illud stilicet qui non videtur
habere uis. sicut publica
ni et peccatores rapiunt
illud euangelicus stilicet fi
lius regni. Simili dicitur
est sicut si aliquod datu
esset extraneis quasi
violencia videretur inferri
ipi regno. vnde hila
rius. Regnum celorum dicitur
patitur quia gloria dei
israhel patribus debita
a ypheris predicata. a
dopo oblata fide gentiu
occupatur dum per pe
nitenciam. qua iohis
predicauit fide digna
ad celestem patria. qua
si in locu alienu pene
trantes. vnde crisostomus
vides ergo quia magnus
est iohannes in cuius tem
pore tanta gracia est su
per terram. et quod in
diebus omnium ypheta
factu non est in illius
tempe factum est. et ipse
factus est gracie huius
minister. ber crisostomus. Ad dic
bus ergo iohannis regnum
celorum patitur penitentibus
a quibus dicitur patitur
et violenter rapitur. q
iohannes primus peniten
ciam predicauit. quia velut
quadam violencia nos af
fligendo. et pro pe

satisfaciendo regnum ce
lorum quasi violenti non
pigri rapiemus et mera
mur. A quo enim per pec
catum alienam facti sumus
vi et virtute penitencie
acquiramus. et id quod no
bis de iure non debetur
labore et violencia rapi
mus. Quasi rapere idem
est. vbi multum ius habe
et quod angelorum possesso
o acquire. Non enim potest
homo natus in terra ra
pere celum. nisi sibi fiat
faciat violencia. coher
cendo a detractionibus ipsum
appetitum. et subiugando
spiritui carnem suam. Ve
ronimus. Grandis est
violencia nos in terra
genitos esse et celorum sede
quere. possidere per vir
tute. quod non tenemus
per naturam. Unde et am
brosius. Et ideo faciamus
vim regno celorum omnis
enim qui vim facit vehe
menti studio operatur. no
rorpendi litteratur affectu
Et ideo vim faciamus ne
cure. ut non adterra ad
terrena demergat sed
ad superna se subrigat
Unde et gregorius. Cum per
catores ad penitenciam re
deunt quasi in locum ali
enum intrant. et violenti
regnum celorum rapiunt. Et
iterum. Recogitemus ergo fres
tem mala que fecimus
et nosmetipsos assiduis
lamentis alteramus. ne
reducatur iustorum quam
non tenuimus per vita

rapiamus per penitencia. vult
a nobis omnipotens deus tale
violenciam pati. Nam reg
num celorum rapi vult nostris
fletibus. quod nisi meritis
non debetur. Unde et Eusi
bius. Non sine violencia fieri
potest. vt vnusquisque iniqu
dian patienciam. superiam
humilitate commutet. amore pau
ptatis et indigencie afflic
tiam superet. vmolentiam
sobrietate luxuria castitate
commutet et homo subito in
virum alterum transmutetur.
et sic a tulibus per violencia
regnum celorum diripitur. Im
etiam in collacione abbatis
abraham sic dicitur. Regnum
enim celorum. non desides no
remissi non delicati non teneri
sed violenti diripiunt. qui no
lins. sed ac sue pclaram
inferunt violencia. omni
eam spiritui rerum voluptate
fraudates. Isti profecto sunt
laudabiles violenti. qui vim
faciunt paterno sue homo
em ut scriptum est in dolo
ribus laborat sibi et vim fa
cit patrium sue. Paterno mira
est oblectacio vite pritis. et
obcecatio desiderii voluptatum
nostrarum. quas si ab
ab anima sua subtraxerint
ac mortificaverint gloriosa
profecto et vtilem patrium
sue vim facit abnegans
diuitias. iocundissimas
voluptates. Ecce abraham sancti
berna. Bernardus et Zuida
regnum dei mertant ut q
exercerent opa misericordie
elemosina et timor. quida
furant. ut qui facunt actul

tas pemtentias · quia am co
pellunt intrare ut pauperes
necessarii · non voluntarii
quidem rapuit ut pauperes
voluntarii · qui sunt pauperes
spu · Si autem adhuc dubi
tas regnum consequi forte
pter defectum meritorum uel alio
rum · audi augustinum dicentem
tibi · Si quaeris quo istud
potest fieri quibus meritis
quibus de auxiliis · audi
Res ista est posita in pcate
farientis cum regnum celorum
patitur · Regnum celorum
o homo aliud non quaerit
pretium nisi tempus · tantum
valet quantum es · tu da · et
habebis illud · Quid turba
ris de pcio · dns semetipsum
tradidit ut te adquiret · reg
num deo patri · ita tu semetipsum
da · ut sis regnum eius ut no
regnet peccatum in tuo mor
tali corpore · sed spus in adqui
sitione vitae et uitae · venia
le habeo · Quid dne regnum
quo emitur · Pauptate
regnum dolore gaudium la
bore requies ig nominia glo
ria · morte vita · Unde et ci
sostomus · Quis serpentem doma
uit hominibus quomodo regni
sui societatem non dabit ·
Haec crisostomus · igitur non cu
ras quid ut quantum modo
constet · et quid uel quantum
de comodis seu lucris tem
poralibus pdas · aut quid ut
quantum de icomodis seu dap
nis temporalibus sustineas ·
ut regnum illud de quo tam
gloriosa dicta sunt rapias
et possideas · Deinde subdit
Omnes enim pphete et lex que

erant de dno ventura
duraverunt usque ad iohes
id est usque ad tempus io
hannis et etiam dni qui dne
et iohannes fuerunt qua
si contemporanei · eo tunc
enim cessaverunt legalia
et pphetica · dni dni ipse
ostendit · ut quae illi de
turum esse dixerunt iohes
venisse ostenderet · Nonq
tunc lex uel pphetia fue
rit annihilata uno im
pleta · et impfectio eius
amota quod exinde pdicari
ceptum pfectio euangelica
sta iohannes initium est e
uangelii · et terminus legis
et pphetarum · lex enim et pphe
tia ibi finitur · ubi id quod
prefigurabant et pphetabant
habetur adimpletum · Nam
usque ad iohannem · lex et
pphete figurant et pnun
tiant · sed ego tunc in antea
figurata et pnissa sunt
tedum · quia in lege et in
pphetis veritas de dno
erat sub figuris et enig
matibus · sed a iohanne
est manifeste ostensa quo
enim lex et pphete venturo
predixerunt iohannes
venisse ostendit dicens
ecce agnus dei · Et quan
tus post iohannem fuerunt
pphete · ut agabus et qua
tuor filie philippi · non
tamen de dno in carne
venturo sed patiendi
ut precedentes de quibus
tantum est hic sermo ubi
beda · lex et pphete usque
ad iohannem · quia non po
tuit ultra venturum pphe

tari · quod iohannes promo
ram demsse videbat · Unde
et augustinus · inter oes
dinas auctoritates euan
gelii merito excellit · Sed
in lex et ypheta fuerunt
priuiauerunt · hoc reddatur
fuisse completum in euange
lio demonstratur · Non ob
secuamur sacramenta que
in lege et ypheis precepta
sunt · quia mutata sunt · ipa
intelligamus que ibi predicta
sunt · et teneamus que ibi p
missa sunt · Unde erat cir
cumcisionis · Ego sum pri
mus iohannes est · Ori
ginis sunt primi apostoli iohes
est · et in eis beatitudinis
ipse est · Cum uecudi enim pro
missa bona sunt seculo isti
usque ad iohem promissa sunt
Ex illo autem non tam pro
mittuntur futura · sed ea que
promissa fuerant adimplen
tur usque ad eum sunt spes · ex
illo autem cepit esse res · De
commendatione erat iohis
st dicit bernardus · iohes
ybis maior · in omnibus
singularis · mirabiles sup
omnes · Cum sit gloriose
annuntiatus est · Cum sit
spaliter in uiris vteri
spiritu sancto legitur fuisse re
pletus · Cum enim legisti in
tra matris vterum exultas
se · Cum natiuitate indisti
bertam celebrare · Cum sit
puer heremi occupatus
Cum ita sublimiter le
gitur conuersatus · Cum
penitentia et regnum celes
tium ostendit · Cum ve
nem glorie baptisauit
Cum se primitus initias
st aperte reuelauit · Cu

tale testimonium phibuit dns
ihesus xpus · Ex hem st homo
ratiu ecclia · iohannes pnar
cha · imo patriarcharum finis
et caput · iohannes ypheta
imo et plus qm ypheta · ex
quem vemente iudicat · digito
demonstrat · iohannes ange
lus · sed et inter angelos celestis
salutiere attestante cui dicit
Ecce mito angelum meum · ie
iohannes apls · sed et apls
primus et princeps · quia
fuit homo missus a deo io
hannes euangelista · sed et
euangelii primus inceptor
predicans euangelium regni io
hannes virgo imo virgini
tatis norma · pudicie titulo
castitatis exemplum iohannes
martir · sed et martirii lu
men inter natiuitate sicunde
mortem xpi constantissima
forma martirii ipse vox in
deserto clamantis · peuiten
tiam preco verbi · ipse est he
lias iuxta · ad quem ieo et ypheta
luxerunt iudei et luxerunt · ita
sponsi sponse paranti · Silen
cio transito cetera · sic nomen
angelorum ordinibus impertitus
est ut etiam ad seraphim apud
transferatur · Ut bernardus
Deinde dns subdit et si vult
percipere et intelligere · ipse est he
lias · non in persona sed in spiri
quia fuit similis helie et hor
in tribus · homo in austeritu
te penitencie · quia de helia
scribitur · qui erat vir pilosus
quia restem hirsutam et
asperam habebat · et zona
pellicibus accinctus lumbos
Similiter de iohanne dicit
qui habebat vestimentum de pi
lis camelorum · et zonam pelli
cam circa lumbos · Secundo

habebat

in soliditate constantie. de he
lia enim scribit ipse constat
arguebat regem achab et
regem ochoziam. et similiter
johannes constanter arguebat
herodem. Lectio in auctoritate
doctrine. quia sicut helias
ventrum ante est per predica
tione suam denunciabat vpi
adventum sedm. ita johannes
ut supradictum est puerum pri
mum. Et sedm secundum hor
dem. ipse est helias. mysterium
esse et egere intelligentia
sequens dny sermo demostrat
dicens. Qui habet aures
cordis audiendi. id est intel
ligendi. audiat id e intelli
gat. scilicet quia non dixit
johannem ee heliam in pso
na. sed in spu. vel qui habet
aures ad officium audiendi
externus audiat internus ad
habendo diligentiam circa ea
que dicto et dixi supius. Ptr
autem vpus talibus verbis
ponendo aliquod arduum
vel mysticum. et hoc vel ut mo
veat intellectu ad intelligen
dum vel affectum ad arguendum et exequendum. Oro.

Domine ihu vpe quoniam
tu es qui venturus es
ad saluandum nos et aliud no
expectamus. da nobis ut vmc
ti tuo amore et timore exe
amus de arundineto vani
tatis. et de molli vestitu vo
luptatis in desertum penitentie
fenudria nobis per effectum
misericordie tue. quia tu es
veritas qua mente cecus videt
caritas qua affectu claudus
ambulat humilitas qua superbia
leprosus mundantur verbum quo surdi audiunt. vita
qua mortuus resurgunt. et
pauperes qua paupes euan
gelizantur. ut omnes ad
te conuertantur. Amen.

De increpatione et condempnatione infidelium iudeorum. Ca. lu. vii.

Permissa igitur co
mendatione io
hannis increpat
et condempnat
dns superbiam iu
deorum qui per dura
tione johannis
moti non sunt. sed et ipsius
vpi predicatione desperve
runt. et compat eorum gene
rationem puerilem et ob
stinatam. per quadam
parabolam hominum audientes
comprehendit. pueris in
foro clamantibus et eorum
coequalibus. id est in par
tes equales diuisis. ac sibi inuicem in perando dicen
tibus. Cecinimus vobis
et non saltastis. lamenta
uimus vobis et non planxistis.
Vbi sciendum quod puer debere
oriri ad exercendum semin
dis honestis. monentibus
ad virtutes et retrahentibus
a vitiis. talem ludum habe
re conueniebat. Dum debant
in medio ciuitatis in duas
partes equales et illi qui
ant ex vna parte can
bant carmen letitie et a
lii ex opposita parte car
men luctuosum. dicentes
repentinam transmutationem
ordinem prius vite et postea
sibi mutuo exprobrabant
et exultantes dicebat abs
quare sibi non congaudebat
et e contrario quare alii
sibi compatiendo non con
lebat. et hoc fiebat ad ex
primenda vana letitia
hominum et defectum com

passionis et amicitie ad
luctum in hoc modo. sicut
videmus frequenter fieri
in eadem ciuitate vno et
in eadem vico vel etiam in
eadem domo. quia aliqui
letantur et aliqui ex oppo
sito tristantur. et quia modi
dicum filii mutuem copan
untur. huic negotio similis
est negotium dum ciuitas iu
deorum et postea xpi tempe
factum. Sulla enim pharisei
sedentes propter docendi et
iudicandi auctoritate in so
io id est in ecclesia vbi lex
et iura promuntur et canen
tes per gaudio eterne no
pmissionem monuerunt iu
deos exultare pro spe fu
turo et exultare noluerunt
multi etiam lamentantes
per tormentorum commati
onem. monuerunt eos dolo
re pro peccatis et noluerunt
propter hoc igitur poterat
eos arguere pharisei dicentes
Cecinimus vobis et non sal
tastis. ad laudes dei assur
gendo lamentauimus et no
plangistis penitentia age
do. id est imitauimus vos
ad exultandum pro spiritali
dulcedine. et non exultast
mus in tentis. monuimus
ad penitentia. et no penitu
istis nec doluistis. Ecce mo
etiam factum est tempe
xpi. Iohannes enim venit nec
et abstinens mutabat eos
ad dolendum pro peccatis
et dolere noluerunt. filius autem
comedens et bibens cui eos
mutabat eos ad exultandum
pro gaudio. quia mos co
medendi est exultare

et noluerunt hoc facere. Sub
similitudine ergo eos increpat. quia nec habuerunt plac
tum compunctionis ex pen
tencia predicata. a iohanne
nec saltum exultationis ex mi
sericordia exhibita a salua
tore. Johannes enim predicabat
lameta penitentie. xpus ex
ultationem misericordie. sed
generatio iudaica non plo
rat cum iohanne plorante
nec gaudet cum xpo gaudente
Per clamantes ergo intelliguntur
predicantes scilicet iohannes et
xpus. et per coequales ipsi
quibus predicat scilicet iu
dicores. Nam qui alt lameta
tum et non planxistis ad
iohannem pertinet. cibus ab
stinencia a cibo et potu iu
stum penitencie significabat
sed ad cecinimus non
saltastis ad ipsum dnm pertinet
qui pretendo cum ceteris cibo
et potu. letitiam futuri seculi et regni figurabat. Iohannes
enim precessit in typo puritatis
vite que debet esse in lameto
sed xpus secutus est in typo
future. que erit in gaudio.
Unde in psalmo Qui seminant
in lacrimis. in exultatione
metent. Sed pueri iudei vi
dentes austeritatem iohannis
per hoc moti non sunt ad pe
nitentia. et postea dulcedi
nem xpi. et tamen per hoc
moti non sunt ad penitentia
Unde ieronimus Dicit ergo
Cecinimus vobis et puorum
vos. ut ad nrm carissimi bona
opera faceretis et noluistis.
lamentauimus et vos ad pen
tentiam puorauimus. et nec

hoc quidem facere voluistis
spernentes vtraque predicatio
nem exhortationis ad virtu
tes quam penitere post peca
tum secundum. Doctor. Siel p
dicator quique cantat. quasi
scilicet de virtutibus et eter
nis gaudiis docet uel predicat
et tuc auditores eius victria et
mundu saltare debent. quique
lamentatur. qn scilicet victria
et miseriam dolores detestatur
et tuc auditores plangere de
bent et penitere. Qualiter
pueri sui predicatores et
doctores. pueri per conversa
tionis humilitatem. per colu
binam simplicitate et per
vite puritatem. sedetes in so
lo. quia venditores celestium
uditores aiarum et proones re
gatum preceptorum clamantes
predicando coequalibus se
cundu capacitate auditorum
doctrinam contempnando.
canentes miserioredia per
catorum. gratiam iustorum. gloriam
beatorum ex premedo. Tunc ev
ergo cantant carmen. scilicet
nupciale. pro vmone dei
et anime. familiare pro m
habitatione diuine presentie.
triumphale pro consumatione
victorie. et non saltat mali.
saltu conversionis quo ad pri
mum. saltu devotionis quo
ad secundum. saltu contemplationis
quo ad tertium. lamentat
ostendentes culpam multi
plicem. miseriam pnitem.
penam eternam. sed mali
non plangit planctu con
punctionis pro culpa. planc
tu compassionis pro miseria
planctu orationis pro pena.

Demde applicando simili
tudinem ad propositum. publi
cit increpationis duplicem
rationem. quia non credide
runt iohanni ad penitentiam
exhortanti nec sal
uatori ad misericordiam
adiuocati. nec predicatio
et penitencia iohannis cos
ad luctum et penitentiam in
flexit. nec predicatio et
conuictus xpi eis placuit.
sed remanserunt obstinati
in peccatis vtriusque predica
tionem contempnendo. et
vtriusque vitam in malum
interpretando. Venit enim
iohannes non manducans
neque bibens. id est in absti
nentia maxima viuens
ille enim qui parum come
dit. dicitur non comedere
secundum communem modum lo
quendi. uel non manducans
neque bibens scilicet vinum
et siceram. Et ecudin aug
postiannes dictus est non
manducans neque bibens.
quia illo victu quo iudei
vtebantur. non vtebatur.
hoc ergo dns in ipsi vtetur
non in eius comparatione
manducans et bibens dicitur
Fere vnus puerorum lamen
tantur id est ypocritas ad
penitentiam verbo et exem
plo puorantur. et tamen
non credunt ei iudei. sed
dicunt. demonium habet.
quasi dicerent. mors de
mortuis non comedit neque
bibit. uel demoniacus et
insanus est. austeritatem
eius demoni attribuendo
demoniari enim possunt
multa agere et pati. que

non possunt alij · uel no
est hic homo a deo · uta
rigidus sibi et alijs cu
dus sit suauis et mitis
Venit filius hominis scilicet
virginis non homini sci
licet viri et mulieris ·
manducans et bibens scili
cet in mundo et in publico
cum alijs hominibus id est
communem vita inter ho
mines ducens · hoc enim fac
debebat · quia mediator
dei et hominum erat · et ideo
talem vitam debuit con
ducere · ut conter vincens
peccatis accessum familia
rem ad ipsum possent ha
bere Ecce vinus publicanorum
gaudentium id est phetarum
letitiam promittentium · et in
dicium filium generationis
et phariseis male mi pre
tando Ecce homo mi ha
bens diuinum Vorax per
auditatem · potator vini
per consuetudinem · publi
canorum id est peccantium
publice et peccatorum id est
peccantium occulte · amicus
scilicet per malam socie
tatem cum illis manducans
et bibens · id tamen non fa
ciebat ut eorum vitia ama
ret · sed magis ut sanaret
et eos alliciendo attraheret
et ad penitentiam conuertet
Ipse enim homines attrahe
bat et virtutis conformi
tate et familiaritatis oste
sione Vbi verum · Si ergo
leuium placet vobis cur
iohannes displicuit Si sa
turitas vobis placet · cur
non placet filius hominis

et iterum alterum demonium ha
bentem · alterum voratorem
mutuantis et ebrium · hic ie
rominus Ecce pessima lin
gua que et manducantes iu
dicat · et non manducantes · et
ex utraque parte stimulat · qs
maledicit deum et homines
nec est enim qui abstondat
se a furore eius Abstinen
tia quidem iohannis fuit
alius exemplum austeritatis
et penitentie · manducatio
vero ipsi fuit alius exemplum
condescensionis et misericor
die per illos igitur qui p
triumphum in malum interpretabant
significat detractores bo
nos dictus alterum nequiter
depravantes Sunt namque qui
dam pueri istis similes · de
omnibus male iudicantes
Dicunt enim si quis studet et
vacat humilitati ipsi hypocrita
est · si patientie et mansue
tudinem tenendus est · si iusti
cie impatiens est · si simpli
citati fatuus est · si pruden
cie malitiosus est · si maturi
tati flegmaticus est · si iocu
ditati dissolutus est · si reli
gionem singularis est · si so
cietati secularis est · si silen
cio et pacti melancholicus est
uel dissimulator est · si alterum
correctionem turbator pacis
et presumptuosus est · si dissi
mulat negligens est · si in
stat vigilijs et orationibus
indiscretus est · si cor dormi
tioni somnoletus est · si p
dicationem et alterum salutis hip
pocrita laudis est · si despicit
remissus est · si habet gram

Nota de hiis qui de omnibus male iudicant

homo adulator est · si adulan
tem mut sup̃bus est · et similit
in multis alios temere iudicat
et que bene fieri possunt in
malu interpretantur · Cum ha
bitat cum talibus potest dicere
illud iob · si ait filii draconum
et socius struthionum · Dns g
et p se et per iohannem est
indeos in regnum introduce
ac si cum ꝓpheta diceret quid
debui facere vinee mee et
non feci · Et sdm crysostomu
fecit sicut fecerunt venatores
qui per diuersas vias contra
rias alicui insidiantur aliqui
ut in alteram incidat et ca
piatur · Ecce enim iohannem
cum vita austera venit ipse
cum eo vita · sed ipi renu
erunt et vtramq; viam sa
lutis respuerant · quia nec
cum iohanne lugere nec cu
xpo gaudere voluerunt · Istis
indeis multi similes sunt qui
nec flagellis nec beneficiis
a malo reuocari nel ad bonu
inuitari possunt · et ideo cu
stultis et puerilis indeis
in fasciculis simul colligati
penas merito sustinebunt
Et licet opus qui e sapia
dei pris sit predicto modo
reprobatus a phariseis et
legisperitis · qui dei consiliu
et vite documentu spreue
runt · et tamen iustificatus
est id est cognitus et con
probatus iustus a filiis suis
id est discipulis et ab eis q
regnu celoꝝ fidei iustificaci
one diripiunt · qui sunt filii
opi per adoptione confite
tes iustum sapiencie opus
ac dei dispositione et doct
nam · Deinde post coem
indeorꝝ increpatione qua
si nominatim increpat
tres ciuitates galilee si
tas in litore lacu genesa
reth · quibus spaliter pre
dicauerat et mirabilia fe
cerat · nec tamen conuerti
volebant · Cum eis stili
cet post qm increpauit
indeos in comuni et di
dit eos obstinatos · cepit
in spali exprobrare id e
ad modu exprobrantis
mala futura pdicere ci
uitatibus in quibus facte
sunt plurime virtutes eiu
ut saltem operum magni
tudinem et multitudinem
crederet · quia penitentiam
non egissent · quasi dicit
et doctrinam audierunt
et mirabilia viderunt et
tamen credere noluerunt
sed peiores gentilibus re
manserunt · Exprobrat eis
dns ad correctionem et
commonitur eis de id e
eternam dampnationem
pditendo ventura no
bptando mala · sicut et
cum dicit maledicti illis
qui maledicent tibi id e
quia malefacient infligu
eis penam · maledictio
em hic stricta nudum est
imperatiua sed ꝓphetica
vdi crysostom · Deplorat aut
dns ad nostru exemplu
eo q effuso lacrimaꝝ
gemitus amarus sup pa
cientes infeliciitatem do
lors non modicu amicoru

est et ad correctionem pari
etiam et ad remedium imge
mistentium sup eos. Ver cri
stom. Dicit ergo ve tibi
et damnatoris eterne
imminet tibi corozaim pe
quam ciuitatem iorda
nis ingreditur mare ga
lilee et in qua mutrietur
antiochus. Ve tibi bethsaida. de qua ciuitate
fuerunt petrus et andreas
iacobus et iohannes et dis
tat a bethsaida quarto
miliario. quia si in tiro
et sidone. que fuerunt
urbes gentilium. idolatre
et vitiis dedite. que tamen
legem naturalem habe
bant. facte essent virtu
tes. id est diuina prodigia
et miracula. que facta
sunt in vobis. frequent
et predicatu eis fuisset
sicut vobis. olim penite
riam. quam vos non fe
cistis. ipsi egissent dolen
tes de peccatis in cinere. et
cilicio ex consideratione
peccatorum. sedentes
id est in constrictus se hu
miliantes uel in cinere
humiliatio interior. i cili
cio afflictio exterior. de
signatur hec addit quia
antiquitus erat mos sic
agere penitentiam. Verum
tamen dico vobis iudeis
q tiro et sidon. licet no
sint conuersi. remissius e
rit in die iudicii q vo
bis. quia minus peccant
q vos iudei obstinati
. nam minus peccauerunt
illi gentiles em neq lege
scriptam receperunt. neq p
dicatores habuerunt. neq
miracula viderunt. sed tri
legem nature transgressi
sunt. Iudei vero doctrina
audierunt et miracula vi
derunt. et post transgressio
nem legis naturalis. et
scripte. etiam legem gre
et signa pupenderunt. et
ideo pter ingratitudinem
punient isti seuerius. et
illi remissius. quia gratius
est fidem audita repelle
q̃m mori in gentilitate.
et e argumentum q ceteris
paribus maior est pena
christianorum q̃m infidelium. cle
ricorum q̃m laicorum. sapientium
q̃m simplicium. prelatorum
q̃m subditorum. nam cui mul
tum donatum est multum ab
eo quaretur. et potentes po
tenter tormenta patientur.
et seruus sties voluntate
domini et non facies. pla
gis vapulabit multis. De
inde separatim exprobrat ciui
tati capharnaum q districtio
alius iudicanda eo q bona
a dno accepit crebriora
Item quia alias duas ar
guerat de obmissione pen
tendi et negligentia hanc
vero de contemptu et sup
bia. Vnde et alius comminatio
est penam in gene cui aut
videtur aute in specie quod
apparet plus esse. Dicit er
go et tu capharnaum. po
nendo ut supra contrariis
pro contrario. nuquid secun
dum ipsorum tuam usq in ce
lum exaltaberis. quasi di

ceret non primo ppter peccatu
superbie et ingratitudinis.
Vsq; in infernum descendes
nam qui se exaltat humilia
bitur. Quia si in sodomis
qui tamen fuerunt homines
pessimi. facte fuissent vir
tutes que frequenter facte
fuerunt in te. forte prima
fissent usq; in hanc diem
quia fecissent penitentia
ut minuite fecerunt ad ro
ne predicationem. Dicit aut
forte non ad denotandum
dubitationem ex parte sua
sed ad denotandum mutabi
litate liberi arbitrij ex pte
hominis. Verumptamen dico
vobis. quia terre sodomorum
remissius erit erit in die
iudicij qm tibi. id est minore
penam iustinebit rationem
incredulitatis. sed maiorem
rationem enormitatis peccati
et criminis. Per istas ciui
tates quibus xpus frequen
predicauerat et miracula fe
cerat. significant. illi qui
frequenter audiunt verbum
dei et vident exemplum vir
tutum. et tamen in peccatis suis
obdurantur ppter quod ce
teris paribus gravius alius
punietur. Per has aute
tres spaliter ciuitates as
signantur tria in hominibus
que maxime aggrauant in
gratitudine in eis. Primum
est literatura et sapientia
quod per corozaim. que int
pretat secretum michi uel
misterium meum. Secundum
est ordo uel prelatio. quod
per bethsaidam. que int

pretatur domus venatoris. seu do
mus frugum. sunt enim do
mus dni peculiares et
refugium peccatorum. id est
subditorum et ceterorum. Ter
tium est religio. quod p
capharnaum. que interp
tatur villa pulchritudi
nis seu consolationis
uel ager pinguedinis
et vtrumque interius sicut
exterius. Et isti si mucti
fuerint negligentes. seu
pctores et xpo inobedie
tes. durius qm ceteri re
darguentur et atrius pu
nientur. Vel per corozaim
significatur omnis seculi
sapientes. per bethsaida
diuites. per capharnaum
carnales qui specialiter
xpm repetiuit sicut ille
ciuitates fecerunt. ubi
crispostoms. Considerate xpi
ani. quia quedam mira
cula facta sunt in coro
zaim. quedam aut in beth
saida. alia in capharnaum
apud nos aut xpianos
omnia facta sunt. Quecum
facta sunt in corozaim for
tasse bethsaida non cognos
cerat. et que facta sunt
in bethsaida forsitan ca
pharnaum nesciebat. Nos
autem xpiani quicquid
vbique optatus e xps ord
euangelio referente audi
cimus. Si ergo sic xpus
luget super illas ciuitates
quia penitentiam non egere
runt. que nos omnia mira
bilia viderunt. putas quo
totidie luget super nos

xpianos qui cotidie vir
tutes eius in ecclia legis
et audimus. et tamen pe
nitencia pctorum nostrorum
non agimus Et tempe
sodomitarum vrbs venisset
et talia demonstrasset.
sorsum conuersi fuissent
illi quia loth homines iustu
non auduerunt sulphure
et igne combusti sunt Nos
que et qualia expectant
tormenta qui rpm contep
nimus vrpm Et vide quia
non dixit tue imperata
ut ciuitatibus. sed tue
ceptu imperare Et ergo
tue cepit et vos nunc coti
die imperat talibus Et
quotiens legitur in ecclia
imperatis. imperat ihs
qui tales sunt in ecclia. de
ego vobis xpianis. quibus
cotidie omnes scripture
vociferantur et vos tqm
aspides surde obturantes
aures vras non audiris
voces eorum Nunda enim
dicit petra mea erubescis
confitei Dic homo. quid
est penitere facere matu. an
dicere Et ergo ante dei
conspectu facere malu
non erubuisti. quomodo
ante conspectu hominis
erubescis dicere Ad mara
diam deum excitare non
timuisti. et ad misericor
diam eum flecte Dubitas
hec Crisostomus oportet igit
lectiones scripturarum para
re et intende. ita enim prior
ad melius poterit proficere
vnde idem crisostomus
Debemus scripturas scrutari
cum diligencia. non simplicit
Doterimus salute nostra po
tui. si semper est timorabimur
Et si vehement durus quis
fuerit. et si mihil lucratus
fuerit in diuinis temporibus tpis
saltem lucrabitur hoc. et si
tripiat aliqua vtilitate Ed
igitur aus. qui audias non
facio Non parum lucrum
mihi vocare seipsum. non in
vtilis hic timor Et ingemu
eris solum qui audiens no
facis omnino ad faciendum
pernes quasi Ioh enim e deo
loquentem et audiente. deum
loquente non lucrat Et ute
Et ciuitqui quiet ad sa
lutem. totum iam adimpletum
est in scripturis Qui igno
rarit est inuenit ibi quod
discat Qui contumax est et
pctor inuenit ibi futuri
iudicii flagella que timeat
Qui laborat. inuenit ibi
gloriam pmissionis vite ipse
tue quam manducando am
plius excitet ad opus Qui
pusillanimis est et infirmus
inuenit ibi mediocres iustitie
cibos. qui et si pinguedinem
non fecit. tamen mori no
permittit Qui magnanimus
est et fidelis. inuenit ibi spi
ritualiores escas contemptor
vite. que poterit eum ipse ad
angelorum natura Qui per
cussus a diabolo vulneratus
est in pctis. inuenit ibi me
dicinales cibos qui eum per
pnitentiam reparet ad salute
hec Crisostomus. Secundum beda
quare non olim hiis qui
credere potuerunt verum
iudeis qui credere noluerunt

sit euangelizatu · ipsius e stire
cunis primitiue sic sit mi
sericordia et veritas Cui
sdm anselmu alio modo
iuste dampnat malos alio
modo iuste parcit malis
Nam cu dampnat malos
iustu est qua illoz merit
colicent Cum vero parcit
malis iustu est no qua il
loz meritis · sed qua bon
tati sue conderentis est par
cendo ergo malis iustius e
sdm se · et misericors sdm
nos non sdm se Non enim
ideo est misericors qr mise
rum cor habeat · sed qr cui
miseros cor pietatis impe
dit Cui ecclam sdm aug
cuig vult miseretur · no in
iustitia sed gtia · quem vult
obdurat non iniquitate ·
sed veritate vindicte Ric
tamen misericordia et ve
ritas obuiant sibi · ut nec
misericordia impediat ve
ritate · qua plectitur digni.
nec veritas mia q̃ lubat idigni.
Deus quide ab eter no stres
comiatione hom malla fu
tura · et qua nec sola seue
ritate posset saluari nec so
la misericordia pueniẹ ad
pfectu meritoru · decreuit
q̃ in vno quoq; tempe pdi
candu esset · vnusquisq;
pmiscetes suo iudicio id e na
turali legi · que dicit in cor
de · quod tibi fieri non vis
alio ne feceris Sed qua na
turalis lex obtorpuit con
suetudine peccandi · pdica
ta est lex que refrenaret
peccantes Et qua iteroo ho
mo se per legis seueritate
cohibebat vno per mediu
reus tenebatur · pdicata
e misericordia que salua
ret confugientes ad eam
et execraret refutantes mu
tens gentes ad pmissiones
iudeoz · ut ipi iudei sal
tem emulatione gentiu
quereterent Et hec e alti
tudo consilii dei quo mi
ra prudentia iudeos et ge
tes reduxit ad viam quam
p̃diderant in adam Cio
Omnipotens ihu xpe qui
nos verbo et exemplo
inuocasti ad dolendu pro
peccatis et exultandu pro
spiritualibus bonis da mihi
gratiam lacrimarum · et terra
cordis mei arida irriguo
celesti fecunda · ut plan
gam me cotidie in omni pe
nitentia mea ita ut efficiatur
mihi lacrime mee panes
die ac nocte · et mens mea
oblita vanitatis et mise
rie ardeat in tuo amore
ita ut saltando et ad bo
na opera et laudes dei
assurgendo mte exultem
in spe et tandem semp
te laudando tecu gaude
am sme fine amen De
reuelatione apl̃oz ac mission
et reuisione hoyn discipulorum
Reuertentes aut
apli de predicatione
ad ihm nuntia
uerunt ei que do
cuerant predica
do · et fecerant
miracula opando · osten
dentes q̃ mandatu eius
fideliter executi sunt fuerit
et gratias referentes pu
blice que acceperant · plen

unt apli ad ihm · rui ad
fontem ad locu vnde ex
eunt flumina reuertuntur
ut iterid fluant Plant
alia de quete cotem
plationis Et comparedo
lis de laboribus suis duo
cos seorsum in desertum
loci ut post labore qui
esset pusillu · segrega
ti a tumultu populo
et ut se recolligeret in
oratione sicut dispsi fu
erant in pdicatione · nec
em spatiu edendi habebat
pre turbis que venebat
et redibant Vnde beda
vbi magna tempis illu
felicitas · de labore doce
tur simul et distentiu
studio demonstrat · que
primam in mo euo rediret
ut tanta ministris verbi
frequentia fideliu mpstat
auditoru · que nec libe
es curandi corpis spatiu
concedat Nam quibus
necessaria curadi corpis
hora negatur · quato mi
nus illecebris anime que
carnis studedi facultas
adest Nun potius a
quibus vertus fidei et
salutare mysteriu opor
tune importune exigit
hora admonuis conscipt
ad agenda semp et co
gitanda celestia succen
ditur · ne ea que verbis
docent factis impugnet
Hec beda Apostice aut
sedm ieronimu seorsu
ducit dns quos elegit
ut inter malos viuentes
mala non mirendat Et be
ne dicit ut quiescent pusil
li · qua pusilla requies e
hic sanctis · et labor mag
nus · sed postea dicetur eis
ut requiescant a laboribus
suis · opera em illoru sequu
tur illos Vnde dicit gregorius
q tanto tui maior reges
erit · quato modo ob amore
conditoris sui requies nul
la fuerit · Et econtra o pi
ger q tanto tui minor re
quies erit · quato mui ob
amorem carnis requies
maior fuerit Et ideo ut
tui gaude possis dulcedine
quietis · non abhorreas mui
fustare amaritudine labor
attendes verba doctoris dicti
Dulcior e apud mage labor
Et malus ora prius sa
por edit Et quiete ergo fa
cit dns discipulos suos ut
distant omnes et maxime
qui prepui q qui laborant
in ope et sermone requie
pmerentur Per hoc etiam
ostenditur q pdicatores
post pdicationis discursu
redire debet ad contepla
tionis secretiu · et opera
sua coram deo discuti et
diligenter examinare · ut de
bonis gratias agant et de de
fectibus veniam petant
Admonemur itaq hic in
dm factis · ut aliqn ab acti
one quiescamus · et ad se
cretiu contemplationis trans
eamus · quia in actione qo
tenoi spatiu contemplandi
non habemus Que cotem

1. recolligere

platio recte deserti dicitur
quia multis deserit et a
paucis inhabitat in qua
requiescimus pusillus quia
pro nra fragilitate no du
diuine visionis valemus in
here nec pro ncitate proxi
mi illius curam dui pre
termitte Taceas ergo ad
tempus a proximorum edi
ficatoe ut tacendo discas
qualiter suo tempe utilit
eloqui valeas Rogando
tamen deum q per seipm
suppleat cordibus proximo
rum ea inspirando a
quibus interim te abstine
as linguam per silentiu
edomando Unde gregor
Nemo pter contemplationem
dei debet omino postponere
ncritatem proximi nec ppter
necessitatem proximi contem
nere contemplationem dei Sed
ecy prodest si amates nos
met ipos relinquamus proxi
mos vel quid ruy sit pdest si a
mantes vel zelantes proxi
mos relinquamus nosmet
ipos Et post hec dns ihc
designauit id est signanter
elegit et ab alius distinxit
ac instituit xxxij discipulos
alios pter duodecim pre
dictos in signiu q post xpi
resurrectione et ascensio
ne in celu fides xpi pdica
da erat gentibus xxxij
linguarum sicut ante duo
decim tribubus sedm nu
merum duodecim apstorum
Prima eni lingua inter
omnes erat hebraica que

postea in xxxij fuit diuisa
Et sicut apli forma pre
monstrabant ep̄oz id
est primum ordinis et ma
iorum sacerdotu sic et
isti figuram gerebant
presbiterorum id est secundi
ordinis et minorum sacer
dotu siliet curatorum
primis tamen certis tem
poribus utrique pbri utq
vocabantur epi Cum
ergo epi sint successores
apl̄orum ideo si galiudq
de apl̄o honore debet
eis esse similes in laboe
Septuagenta quoq co
iungit eo ductu denari
per septenarium ideo sig
ficant impletione dece
logi cui septem dons spi
sancti per binarium
vero superadditu signifi
catur in quorme gemina
caritas siliet dei et proxi
mi que bina debent
esse in predicatoribus euan
gelii Et misit illos binos
Hic etiam sedm orige
nem et xij bini et bini
nuati fuerunt et in eccle
catholico matheus osten
dit a christo ante binos pri
mo ppter duos populos
conuertendos indeoru
siliet et gentiu Sed
ppter salutem duplicem
operandam corpis siliet
et anime Tertio ppter
duplex mandatu cari
tatis siliet dei et proxi
mi que debet esse in pre

dicatore euangelii. quar
to ppter gemmam pfecti
onem scilicet vite et scien
cie predicatoi necessaria
Sexto ppter mutuam co
ser-uatione et securitate
custodie ut vnus esset
custos castitatis altera
et bonoz ceterozum. Septimo
ppter mutuam consola
tionem et societatis emo
limentum. Octauo ppter
confirmatione veritat
predicande ab ipsis et
eius testimonio ut ore
duoz testiu stet ver
bum. ante facie sua scili
cet ante presencia. ut ad
uentus dni non lateret
et ut ea mani et hospitio
in cordibus hom preparet
in omem eiusmodi
et loco. qua indifferet
dnus et discipuli eius
predicabat in ciuitatibus
et locis magnis et puis
quo erat dnc venturus
scilicet in iudeam. Post
resurrectionem tamen et
ascensionem dni ad pdicand
dum eciam gentibus missi
sunt. Ecclesiastici. Secundo
dicano pueniet et sic ad
habitaculum mentis dnis ve
nit. quasi scriba exhorta
tionis ipse. per quam
veritas in mente suscipit
et durabit illis dressit
quidem multa. operam
dare pauci. Ista et plura
alia que sequnt modum
predicandi et venendi

discipulos contenta dicta
sunt supra de missione apstoo
et ideo hic repetere no est
necessarium. Deopleto autem
mysterio legationis sue re
uersi sunt boni discipuli
cum gaudio. tum de fructu
predicationis sue. per quam
plurimi edificabantur. tum
de miraculoz operatione
qua demones eiciebant
gloriantes et dicentes. Dni in
nomine et invocatione nostri
dni non solum linguoz
et infirmitates non solu
homines miquos. sed eciam
demonia pulsi. que tamen
sunt tante potentie ut no sit
potestas super terra que
comparetur eis. Vnde beda
bene quidem professi sunt
deferentes honorem nomini
dni. sed in firma adhuc
fide gaudebant in virtuti
bus. Et qua discipulos de
signoz operationibus dns fecit
elatos qui existimabant magis
iactabantur tamquam infirmi
et imperfecti. ideo hic gloria
coz repimit cum subdunt
Et ait illis. Vidi satanam
sicut fulgur de celo caden
tem. quia presens erat qui
corruit primo ad peccatum
ut fulgur cum cadit celeriter
et manifeste. et cum fetore
et inflammatione. sic demo
nes de celo empyreo cecide
runt in instanti et videntibus
sanctis angelis et cum fetore
peccati ad inflammandum
homines per temptati

onem parati. Et causa huiusmodi fuit elatio sue superbia de sua excellencia. Quia si dicit salvator suis discipulis. Cavete diligenter debetis ne ex elatione et potestate concessa super dyabolos minus eleuemini et sic corruatis. Quatenus ergo exemplo deterrentur et ad humilitatem reuocarentur ut qui hinc ob superbia de celo recordaretur. Certum nicetomagis se de terra editos si superbierint agnoscant humiliandos ut casum prius hoc exemplo cauerent et qui stat videat ne cadat. Et si ille preter superbiam de celo cecidit multo minus superbis illum asendet. Quod ut alibi dicitur turpius eiicitur quod non admittitur hospes. Unde Gregorius ante dns ut in discipulorum cordibus elatione quod ipse magis elationis accepit. Vt in auctore superbie discerent quid de elationis vitio formidarent. Unde et ysidorus. Neququis iam ex deteriori melior esse reputat. Caueat de acceptis extolli virtutibus ne gratiam per vana gloria corruat. Cum prius per iap sum vinos. Idcirco stag non confidas in natura dignitate. non superbias de sapiencia. non de honore. non de statu. non de potestate. quia in omnibus natura angeli te excedit. et ty ex superna cecidit. et ex celo est erectus

et tuis pedibus subiectus. Vt qui dicit augustinus. Melior est in malis suis humilis confessio quam in bonis superba glorificatio. Et plus placet deo humilitas in factis malis quam superbia in bonis. Humilitas tamen non illa tantum laudatur que de consciencia peccatorum venit. sed illa que ex virtute descendit deo causa est. Igitur non debet homo gloriari in gratia gratis data que malis et iniustis quique conferitur. sed in gratia gratum faciente. Quam in libro vite ascribitur et in humilitate in omnibus gras agere. Unde aut Ecce dedi vobis potestate calcandi scilicet pede spiritali super serpentes et scorpiones et super omnem virtutem et multiplicia spiritalia nocumenta inimici et de genus mundorum spiritum de obsessis corporibus eiicendi et nichil vobis nocebit. Secundum bedam. qui serpentes dente et scorpiones cauda nocent. serpentes enim morsu oris et scorpiones punctione caude venenum fundunt ideo serpentes aperte se nocentes scorpiones clam iaculo insidiantes vel homines vel demones significat vel serpentes sunt qui in theandris virtutibus venena prauae persuasionis obiciunt. scorpiones qui

Quomodo iudeorum iniuriam retulit

consumitas virtutes ad
finem vitare intendit
Secundu theophilac. sẽ
pentes sut qui visibiliter
hiberent velud formicatoris
et homicidii demon qui
vero invisibiliter nocent stor
pionis vocantur. sicut
in viris spiritualibus insup
eciam calcare serpentem
et subiicere rationi sensua
litatem. que sidem aut.
significantur per serpen
tem et calcare scorpione
est detestari delicta et
et calcare omnem virtute
inimici est abire omnem
occasionem mortalis pec
Verumtamen in hoc nolite
gaudere. quia spus vobis
infirmis subiiciunt. nam
malos spiritus arcere. et a
lia signa facere aliqui ad
cessum e etiam malis ho
minibus non propter seipos
sed ad confirmacione fi
dei vpi. predicate pre eos
et aliqui non est mirandum
eos qui operantur. sed
potius pro miraculorum
horis vpi concedit. vel ad
maiorem condempnati
onem eorum qui miserunt
vel ad utilitate eorum qui
vident et audiunt. in quo
semp honoratur deus per
cuius nomen miracula
fiunt. licet despicantur
qui fecerunt. Inde Crisos
Fecerit demones comu
ne opus est inter ministros
dei et ministros diaboli.

veritate confitetur. et iusti
ciam facere. primum e opus
tm sanctorum deo que videt
demonia existente. si no e
confessio veritatis in ore eius
nec iustitia in manibus eius
non est homo dei. Si autem
videris veritatem confitere
et iustitiam facere et si
demonia non exist homo dei
est. Et ita Non signa pete
sed animae sanitatem. Si aut
et signa vis facere. et mais
a delictis et omna explesti
Item magnus demon e peccm
et si hoc dicere maiora dere
mille demonibus abigentibus
opatus es. signa enim mul
tocies alios profecerunt facienti
autem obfuerunt. in electro
nem extollencia et vana
gloriam vel et alio aliquo
modo. In operibus veco in
chil tale signorum est. sed et
peccatoribus est. et alios mult
prosunt hec itaq cum maq
ha diligencia operemur. Si
enim ab humanitate ad ele
mosinam transmutato fuer
sicum manu existente extendi
disti. Si a spectaculis desiste
ad ecclesiam veris. et laudisti
tem pedem convertisti. Si aut
desideristi oculos tuos a meretrice
et pulchritudine alicu
ius existentes aperuisti
Si pro sathanicis psalmos spirituales mutu
existens locutus es. hec itaq
miracula maiorma. hec signa
sunt mirabilia. Si hec signa
fecerimus. et ipsi quidem et im
rabiles per hec erimus. et

pnitrosos vimisos ad vnitu
tem attrahemur et futura
fruemur vita. Hec Cnpostos
De hoc etiam habes septa
cita finem sermonis dni in
monte. Si ergo non e gaude
dum in subiectione spiritui
multomagis est gaudendum in
subiectione hom. et adhuc
minus in subiectione rerum
temporalium. de quibus tame
gaudent multi. etiam qui vi
dentur spirales et devoti. Et
subiungit. Gaudete aut quia
nomina vra scripta sunt in
celis id est in libro vite. licet
deleantur. et tanquam malu
efficiantur in terris et hom
reputatione. Contra nomina
malorum scribuntur et magnifi
cantur in terris. et ideo non in
celis. In libro vite aliquorum no
mina dicuntur scripta dupli
citer. Uno modo sdm pnitem
iustitiam que scriptura e de
lebilis. Alio modo sdm eterna
predestinatione. quae scptura
est indelebilis et vtroq; mo
nomina eorum erant scripta in
celis. quia erant predestinati
et cum hoc habebant gratia
dei. quia ista gloriamur quia
habuerunt de electione dei no
mina non fuit mortale peccm
Si aut et tuum nomen vis scri
bi in in celis fide ut bonum et no
malum opere. quia qualia
opera facis talibus nomen
tuum scribitur libris. Et ex his
literis elicietur iudicium q
ut in apocalyps dicit. iudica
ti sunt mortui ex iis q scripta
erant in libris sdm opera
ipsorum. Vlr beda. Salubrit

et sin obliuione
mdone edita

autem intelligendum est q
sunt terrestria sunt celes
tia quibus operam dederunt
per hec quasi brevis amo
tatus apud deum memora
ri eternaliter assiduus exu
dam aute sunt qui scribun
quidem non in vita. sed
sdm eternam in terra
vt sdm hoc intelligatur
duplex quedam conscptio
hominum quidam ad vita
illorum ad pditione. Quod
aute dicitur de libro vive
tis. intelligitur de his
qui digni putabuntur in
libro dei conscribi. Et sdm
hoc fieri dicitur scptiche
mutatio qm a virtute dila
buntur in peccm vel contra
Hec beda. Gaudeant ergo dis
cipuli dni non de humilia
tione demonum qui per su
perbiam celi sedem amise
runt. sed de sua sublimatione
quia in locum illorum electi
sunt. ut inde illi cederent
sublimati. illuc isti asten
dant humiliati. Illud em
gaudium vanum et temporale
est. hoc autem verum et eter
num. Illud ad vanam respicit
gloriam. hoc ad gloria per
tat eternam. Et illud qui
dem simul habere pnt et
mali et boni hoc habent no
mini boni. Et quia regressi
discipuli de diebus gau
debant. primo quia potestatem
eorum receperant
illi ad quos missi fuerant
Secundo quia demona
subiciantur eis ideo repressa
superbia in discipulis et
audita fide eorum et illeci

quibus predicauerat hec
tu salutis. exultauit dis
ipse in domos spis sancti
et gratias egit pro salute
hom deo patri. Unde Theo
philus Sicut bene gnus
pater videns filios diu
gi gaudet. sic et dns exul
tat q discipuli tantis bo
nis facti sile digni. Unde
et Cirillus Inspeuit qui
dem per spus operatione
quam apls tradidit plu
rui arquistione. Unde
spu sto letatus dicitur
id e in effectibus qui per
spm sanctu puenniet
Erat enim amator hom
gaudii reputabat mate
riam. conuersione erga
tiu de quo gras agit. vt
Cirillus Gratias ergo
egit dicens Confitebor
tibi id est gratias ago et
laudo te pater pet eter
nam generatione. dne
celi et terre mundi bilud
et visibilu per temporale
creatione. quia abscondisti
per iustitia. hec scilicet
misteria fidei. et archana
sapiencie tue. que in ad
uentu filii sui impleta a
sapientibus et prudentib
secundum suam reputationem
et in oculis suis scilicet
scribis et phariseis. et a
liis superbis. sapientibus qui
dem in diuitiis et in lege
et ypheris. et prudentib
in mundanis seu humanis
vel sapientibus secundum philo
sophiam humana. de qua

apls Stultam fecit deus sa
pienciam huius mundi. hec aut
est triplex. scilicet terrena
ipter affectu terrene cupidi
tatis. animalis ipter affectu
carnalis voluptatis. diabolica ipter affectu
mundialis sublimitatis. Terrena
e in cupidis et auaris ani
alis in voluptuosis et luxu
riosis. diabolica in superbis et ambitiosis. et tene
lasti ea paruulis id e humi
libus. et intellectu in obsequ
fidei captiuatibus scilicet
piscatoribus et alis simpli
cibus se exaltace nestrelibq
et humiles ad te veniant
et superbi a te recedant Cristo
in eo q deus. equalis pri
m eo q homo e confitetur
id e gras agit patri. ymo
indiuidue trinitati Pul
chre autem sapientibus et pru
dentibus. non in spiritus et
ebetes. sed paruulis id e hu
iles opposuit Et secundum gre
gor probaret se dampnare
tumorem et superbia. non
acumen ingenii et sapiam
Et secundum crisostomum ut et u
duet per omnia nos ab ela
tione cerui et humilitatem
zelare agagnus honor ex
hoc est humilibus veris. qe
sui de secreto consilio sudni
regis vocati et admissi ad
noticiam veritatis. Et em
dicit beda humilitas e cla
uis conscientie qua ad no
ticiam veritatis ipsi pote
rit puenire vbi Crisostom
Gracias agit. quia illitterati
sunt rustici et simplices

homines qui totu quicq fece
rint boni · imputant auctori
non sapientes iudeorum · qui
primus sapientes videbatur
in eloquio dei · cum non esset
sapientes · sapientia enim est
non eloquia dei sive · sed se
cundu eloquia dei vivere
Tu autem ad quaestionis vulne
ris personas potes dilatare
tractatu · qm et omnibus sa
pientibus qui sedm sempiter
nam sunt sapientes · et no
sedm spm cordis · abscondit
deus semper mysteriu veri
tatis et revelat illud par
vulis qui malitia plenis
sunt Erit ergo qd' iudei cot
tidie meditantes legem dei
invenire non potuerunt · pista
tores et rustici invenerunt
cotidie tractantes retia ma
nibus suis Ver Chrysostom
Non letatur dns quod est
sapientibus occultatu · sed
quia humilibus e revela
tum · quia hoc dignu est
letitia illud aut mestitia
Unde Chrysostomus · Et hoc igit
in paditione letat · et quia
non didicerunt hoc illi · Re
quaesiti Revelatu enim esse
bnis · dignu est letitia · oc
cultari autem ab illis non
letitia sed lacrimis e dignu
hoc demq; et secu lugens
cumtatem Non ergo ppter
hoc letatur et gratias agit
q dei mysteria latebant
scribas et pharisees no enim
erat materia alacritatis
sed gemitus · sed quia quod
sapientes non noverant

r quis

humiles noverunt Ver ci
sostom Scriptum ergo hic
confitebor pro gratiarum ac
tione et laude · quia ut
dicit Hieronimus Confessio
non semper peccata sed
et gratiarum actione signi
ficat Unde et Augustinus
Non solius est confessio
peccatoris sed aliqn etiam
laudatoris Confitemur
ergo sive laudates deu
sive accusantes nosmet
ipos Ver Augustinus Et sic pa
ret q causa eo parte re
dentiu fuit cor humilitas
que ad sapiam disponit
quia ut dicit in pverbis
Ubi humilitas · ibi sapientia ·
et ut dicit ptholomeus
philosophus · qui inter sa
pientes est humilior · inter
sapientes est sapiencior · eo
parte aut non credentiu
fuit cor superbia que est
intellectilis excecatiua
Sed eo parte dei causa
fuit simplex voluntas
divina · et hoc est quod
subdit Ita pater · fiatu
est · qm sic placitu est
ante te · id e tibi in con
spectu tuo ante que stu
det michil mutatu pt
platere Nullam vero
aliam rationem reddere
voluit filius qua pater
illos reprobaverit et hos
elegerit nisi solu bene
placitu ipius patris
in exemptu ne secreta
dei discutiamus et in eo

fusione illorum qui de secreto
dei voluit querere rationem
Unde greg. huius dni ver
bis exemplo humilitatis
admonemur ne temere disputa
tere superna consilia de ali
orum vocatione aliorum vero
repulsione presumamus Cum
enim premisisset vtrumque no
mos rationem reddidit
sed sic deo placuit dixit
hoc videlicet intendens quod
mustum esse non potest quod
placuit iusto iudicio omnis
ergo quae exoremus a deo
disponuntur apta causa
rationis est occulta iudi
cia voluntatis Unde et
Chrysostomus Non dixit qua
ratione sic ei placuit sed
tantum gratias agit patri
quia sic ei placuit Sic et
tu ne nimium disputatis con
silia dei in operibus eius
quid fecit aut qua ratione
sic fecit sed quotiens mo
rem suam voluit admira
re gratias ei agas Quis
fecit tibi ad dei testimo
nium natura quia de
sine ratione et sine iusti
tia michil facit Non enim
ad disputationem sua sed ad
honorem suum creavit te
Nec inuitem te voluit
esse actum suorum sed ser
uum preceptorum Nam enim
dni est omnia prouidere
que ad vtilitatem pertinet
seruis Nam autem seruus e
fideliter operari e non
disputare dni sui actus Ut
Chrysostomus Unde et Aug.

euacuare illum trahat et alium
non trahat noli velle diu
dicare si non vis errare
vt autem dicit prosper Deus
resistente non trahit inuitum
non compellit sed eo inuito
volentem facit et infide
litate resistentis mutat ut
cor audientis obediendi i
se detractione gentis ibi pu
gnat vbi premebat inde
velut vbi nolebat Hec prosper
Et licet in spali non possit
assignari ratio quare illum
ligat et illum dimittat in
eius simplex voluntas quia
ty aliqui sint electi et ali
qui reprobati bene potest
assignari causa in generali
etiam ex parte dei ut
in electis appareat dei in
misericordia in aliis autem
eius iustitia quia sicut
ad gloriam regis et decore
sui regni non solum pertinet
aula in qua stremui mili
tes honorantur sed etiam
patibulum in quo malefac
tores pununtur sic ad gloriam
dei non solum pertinet primi
ro bonorum sed etiam punitio
reproborum Et quia dictum e
de hortatione huiusmodi conse
quens ponitur huius vota
tionis medium Christus enim
mediator est dei et hominum
debitus autem processus est
ut ab extremo in extremum
procedatur per medium ideo
hominis processus ~~a nu~~ gratie
derivatur ad nos per christum
et hoc e quod dicit Omna

mihi tradita sunt a pre
qua sdm natura diuina
vpus habet esse a patre.
et per consequens posse. li
cet habeat idem esse mio
et posse cu ipo. et sic oia
tradita a pre sunt sibi a
patre ab eterno. Secudu
autem naturam humana oia
tradita sunt in potate vpi
et dominio a deo patre
vno modo quatu ad aut
oritate. et sic sibi sunt tra
dita ab instanti coceptois.
qua corpo q natura hua
na verbo est vnita. omna
creata sibi sunt tradita.
alio modo quatu ad effectu
et sic in iudicio omna erunt
subdita pedibus eius quia
tunc eius voluntas pfecte im
plebitur in omnibus. Et q
sdm diuinam naturam est
idem cu patre deo subdit
Et nemo nouit filium nisi
pater. neq patrem quis
nouit nisi filius nec tn
per hoc concluditur spus
sanctus. quia sit coceptio
essencialis. non personalis
sed spus sanctus non est alte
rius essencie qm pater
Et quia vpus est media
tor dei et homm ideo noti
cia diuina ad nos derivat
per vpum. Propter quod sub
ditur Et cui filius voluerit
reuelare. non q isti
quibus reuelatio fit me
diante filio habeant noti
cam coprehensois sicut
filius qua hoc e impossi
bile creature. illud enim
comprehendit totaliter et p
fecte cognoscitur Et qsi
ut dictum est vpus e me
diator dei et homm ideo
consequenter ostendit. q
familiariter et secure ad
ipm est accedendum Vnde
nos inuitans aut adhor
tens credendo et obedi
endo non pedibus sed mo
ribus. non corpe sed fide.
iste nanq est spiritualis
accessus. quo quisq deo
appiquat verius ad me
orandu per fidem ad me
conmitandu per imitati
onem. ad me fruendu
per glorificatione. ergo
venite vos claui ad me
ostiu veritatis. venite
vos egri ad me medicu
salutis. venite vos nau
fragi ad me portu quie
tis. felix terminus a q
ideo addit. omes qui la
boratis siue sdm natura
in qua nascimur. siue
sdm culpam qua tra
gredimur. siue sdm pe
nam in qua morimur
spaliter tamen loquit
hic de labore infideliu
in cultura ydolorum. quia
tu laboras luxuriosus
in voluptatibus auarus
in cupiditatibus. ambi
tiosus in dignitatibus
Et onerati estis triplici
onere. siluet peter le
gis. pharisaice traditio
nis. diabolice seruitutis
O dei mi dignatio ad

mirabilis. o caritas in
effabilis. o verba dulcia
verba deifica. Ecce Tuitat
inimicos hortatur reos
allicit ingratos. Vbi cri
sostomus. Non aut dicit
venite ille et ille. sed oes
qui in sollicitudinibus. q
in tristicijs. qui in pecc
atis. non ut expetta nos
ab. sed ut soluam peccata
venite nd quoma indi
geo vestra gloria. sed
quia volo vram salute
Vnde dicit. Et ego non
solu onerabo sed etiam
reficiam vos triplici
cibo scilicet doctrine. eu
karistie. et glorie. Vel
reficiam vos. id est inter
nd refectioe et iocudi
tate saturabo et recre
abo. et in presti per gram
et in futuro per gliam
Vbi crisostomus. Non dicit
saluabo solu. sed qd multo
amplius est reficiam vos
id e in omni quiete con
stituam. Ad ipso quippe
est venendum. qe est
qui es laboratibus est
sublenator oneratis e
refectio famelicis et de
fitientibus. et no venit
vocare iustos sed peccatores
ad penitentia. Vnde ber
nardus apudus clamat
ego desiro. caro clamat
ego interfica. ipse cla
mat ego reficia. ad que
ibis Iugio ergo legis de
peti et sollicitudinis te

porale id que vobis labori
osa et onerosa sit. abicite
et ita tollite id e voluntate
arripite. iugio a iungendo
dicitur iugio in quia euan
gelice legis et eruditionis
eo q gentes et iudeos in
vnam fidem iungat. iu
gum amoris et diuine
dilcoinis eo q homines deo
iungat. iugum crucis sue
mortificationis eo q car
nem spiritui subiciat.
meu dicit. qe prius pro
nobis illud tulit. primo
docendo stdm diligendo
tertio sustinendo. super
vos. ut impleatis et in ho
nore habeatis. ne forte
subtus ponentes et corep
nentes pedibus vestros eo
culcetis. Vbi crisostomus
o gratissimum pondus.
quod magis confortat
portantes. Nam pondus
terrestrium dominos at
terit. paulatim instra
ctum vires. pondus autem
ipsi magis adiuuat bau
lantem. quia non nos por
tamus gratiam. sed gratia
nos. ut nos ad auxilium
gratie dati sumus. sed gra
magis ad nostrum. Ider
crisostomus. Et discite a me
magno docente verbo
et exemplo. quia mitis
simus exterius in moribus.
interius in affectibus.
corde et non fictus pro
hiamus laudibus. mitis
sum quia nullum ledo.
humilis. quia nullum despicio.

sed corde quia multu deci
pio Fere tria imitanda
mitias in conuersatione
humilitas in cogitatione. ve
ritas in intentione quibus
maxime generat ac nu
tritur et conseruat di
lectio Et quasi dicit. Dis
cite a me qui sum mites
moribus ut nemine leda
tis humiles mentibus ut ne
minem contemnatis corde
ut quod extra e in ope
re et intus in corde ne la
teat serpens in specie co
lumbe Merito ergo iugu
eius est tollendu qui mitis
est et humilis. libertius e
enim quis sub iugo domi
ni mansueti et humilis.
qm rigidi et superbi Con
sidera hic quia dns inter
ceteras suas virtutes spe
cialiter ad humilitate nos
remittit ut hanc ab eo
discamus. quia omni virtu
te radix et fundamentu
est Vnde ambrosius No
dixit dicite a me qi potes
sum. non dixit dicite qi
humilis sum. quod potest
imitari Vnde et aug. 9.
fratres mei tota medicina
nra est ista. discite a me
quia mitis sum et humilis
corde Discite inquit a
me non mundu fabricare
non cuncta visibilia creare
non in ipo mundo miracu
la facere et mortuos resci
tare. sed quia mitis sum
et humilis corde. Vnde etia
Bernardus Et iuxta deinde

auctor et dator virtutu
omniu in quo omnes the
sauri sapientie et scie
sunt absconditi in quo
omnis plenitudo diui
nitatis habitat corpo
raliter. nonne tamen ipse
de humilitate tamquam
summa sue doctrine sua
tudq virtutu gloriatus
est Discite aut a me
non qi sobrius aut casti
aut prudens aut alicui
humoi. sed quia mitis sum
et humilis corde A me
inquit discite non ad pa
triarchas patriarchas nec
ad prophetas libros vos
mitto. sed meipm vobis
exemplu me formam
humilitatis exhibeo Ne
scio quo pacto familia
rius semper humilitati
inimicari solet dnitas
Hemq illa se induit
ut appareat hominibus.
substancia. forma ha
bitu gestauit humilem
ipsum nobis comedas
virtutis excellentiam
qua specialiu sui voluit
vel honorari pncipa
et greg. Ad hoc namq
vnigenitus dei filius for
mam mfimi mitatis me
suscepit. ad hoc visibilis
non solu visibilis sed e
etiam despectus apparuit
ad hoc contumelias in
dibria et irrisiones pro
bra passiones tormenta
tolerauit ut superbi no
esse hominem doceret d

glorioso sui s. discite qi

Quanta ergo humilitas
virtus est. propter quam so
lam veraciter edicenda
is qui sine eo estimatore
magnus est usque ad pas
sionem factus est pilus
Scire quippe nouimus
eum de sue celsitudinis
culmine. ut humano generi
gloriam daret ad ima
descendisse Quia enim
origine peditorum nostre
se prebuit superbia dia
boli. instrumentum redep
tionis mre. inuenta est
humilitas dei Quia igi
redemptor m̃ corda re
get humilium. et leuia
than rex dicit. superbo
aperte cognoscitur. quia
euidentissimum regibus
signum superbia e. et con
electorum humilitas Cum
ergo quam quisq; habeat
cognoscitur. sub quo re
ge militet inuenitur.
Omnisquisq; enim quasi q
dam titulum portat operis
quo facile ostendat. sub
cuius seruitute potestate
rectoris hec gregorius
Et breuiter ut dicit Cassio
dorus. tanta fuit in sancta
incarnatione humilitas
quanta est in diuinitate
incomprehensibilis maiestas
Fugit ergo magis sub re
ge esse qm principe mun
di militare. et magis sub
dei qm hominis potestate
seruire Et ad hoc faci
endum. nota hic vtile ex
emplum Cum enim quida

miles dno suo stiluet cuida
marchioni militando diu
ad voluntatem deseruisset
tandem ad infirmitatem
de qua et mortuus est pue
nit Cum et ipse marchio
in infirmitate eadem vis
tatus exhibuit se paratum
ad omnia que pro eo fare
posset. dicens q nec auro
nec argento pro ipius ne
cessitate parcet Cum mi
les gratias agens dixit
q eum iuuare non posset
quia ipse sdm medicorum
iudicium moriturus esset
Deinde idem miles adhu
cans simul in vmo nobi
les et alios qui cuta mar
chionem erant. admonuit
eos dicens Carissimi qe
videtis q dns meus mar
chio cum diu ad mutuum ser
uiuit. iam me in necessita
te positum iuuare no potest
q̃ulis etiam vellet. et su
corpus et tempus ac ser
uitium meum vane pdidi qd
me permet. rogo vos et
admoneo ut tali dno stude
atis seruire. qui vobis i
necessitatibus vestris om
nibus potest subuenire De
inde subiunxit premium di
cens Et si iugum accepeat
et didicerit obediendo
inuenietis requiem animab
vestris stiluet in pnti et
in futuro. que requies hic
inchoatur. sed in patria
perficitur Inde crisostomus
non dixit. et inuenietis
requiem et tacuit. sed ad
didit animabus qm man

data vpi in hoc seculo anxio
requies sui non corporis
Etenim et si laborat et tristat
in corpe requiescit et gau
dent in spu et in spe Ideo
alibi dicit hec autem locuto
sum vobis ut in me pace
habeatis in hoc mundo aut
tribulationes Et ne ego iugo
legis euangelice tamquam
graui et onerosu aliqui ter
reantur et timeant · et q̃
re sub iugo dni requiem
animabus suis inuenient · sub
iugo dicens Iugum enim meum
suaue est · sed graue erat
iugum legis ꝓter multi
plicitatem ceremoniarum.
ꝓter austeritatem iudiciorum
ꝓter defectu sacramentorum
iustificantur · sed non sic e
rat euangelium iugum Iny
et sequitur et onus meum
leue quia sufficit caritas
pro ꝯtinuo oneris relenatore
Unde Jeronimus Si amanti
bus durum nullus labor
difficilis dilectum vpm · et
facile nobis videbitur oc
difficile Unde etiam quidi
dianus dicit q̃ nulla pena
est nisi inuito · nullum ha
bemus nisi de impatientia do
lorem · et ut fidele aliqui
sit metus facit Et Quere
aut qualiter iugum euange
lii suauius sit · q̃ legis.
cum in lege adulterium · in
euangelio concupiscentia in
lege homicidium in euangelio
ira punitur Et respondet
sdm Jeronimum quia in lege
opera requirebantur · in
euangelio sola bona volun
tas premium non amittit
Item cur dicit onus leue
cum supius diuerit an
gustam portam et arta
tam quae ducit ad vitam
Et respondet sdm aug.
et hilarium q̃ arta vel
angusta dicit · q̃ angustat
in initio · graue enim
conspectui me dimittere
sed in processu temporis in
effabili dilectionis dul
cedine dilatat · sicut sim
pentibus dentibus gra
uat in principio come
dere · sed postea delectat
Qualiter ergo et leuis
est impletio euangelii
amanti et caritatem ha
benti · uel in processu co
suescenti · uel in respectu
premii legis · uel respectu
expectatione mercedis.

Oremus ihu xpe da
mihi per sancta
discipulorum tuorum
predicationem sic tua ga
udeam q̃ non in tamen
tibus uel quibusdam ce
lationem et exoltationem
mihi ingeretibus · sed
tua crux et singulis
humilitate in me excitan
bus mihi liceat gloriari
Ipsa sancta doctrina
euangelica in profunda
humilitate · et in omnibus
virtutibus cor meum con
firmet semper et cor
roboret ut a vitiis pur
gatus et virtutibus or

natus merear in pnti
vita et in futura requi
em anime meae. Ir
inquietum est cor meum
donec requiescat in te
Ihu bone Amen. De hoc
fauriato et sedneato a lat
hubus Capitulum Lxx.

Sed quia diverat
domina abt mis
teria fidei et ar-
cana sapientie
abscondita sapiis et revelata
humilibus consequen
omissa indeoq; externa
tione. ostendit discipulo
illuminationem. ut ostendat
eos esse primos. quibus
pater adventus sui mysteria
revelavit. unde dicit
eos beatos. quia in eis fuit
completum. quod antiquis
patribus fuerat promissum
Beati inquit oculi qui
vident que vos videtis
et per hoc eos beatos di
cit. quia dum dicit et cor-
poraliter oculis exteri
oribus. et mentaliter ocu
lis interioribus vide' me
ruerunt. videntes enim dnm
per fidem caritate formata
tam. beati sunt in spe et
si pervenerint beati erunt
in re. Duo enim vobis q
multi prophete potentes in
cognitione et reges seu iusti
pollentes in sanctitate.
quos enim lucas reges dicit
mathaeus iustos appellat
quia magni reges sunt
qui temptationum suarum
motibus. non consentendo
suis rumbe. sed regendo posse
nonnulli voluerunt videre
que vos videtis et non vi
derunt et audire que auditis
et non audierunt. desiderave
runt enim videre et audire eo
modo quo discipuli viderunt
et audierunt. sed non viderunt
neq; audierunt eo modo. qr
non corpaliter. licet spiri
taliter. sed discipuli utroq;
modo. Nam exterius vide
runt penitam corpalem et
miracula conspiciendo. in
terius viderunt divinitate
latentem intelligendo. et ex
terius audierunt vocem et
doctrinam percipiendo. et inte
rius audierunt per fidem
assentiendo. prophete siquidem
et reges a lege aspiraverunt
per figuras vel visiones
speciei quas per speculum
et in enigmate dnm viderunt
et audierunt per fidem. sed
discipuli praeter dominum
habentes. et ab ipso que vo
lebant interrogantes. doce
bantur per ipsum aperte. no
per angelos. aut varias vi
siones speciei in enigmate.
hoc beatificat eos qui tantum
corpaliter et non mentaliter
per fidem eum viderunt. ut
iudei qui incredeli remanse
runt. et quem corpaliter
viderunt. mentis oculis no
viderunt et ideo eorum oculi
non beati sed maledicti. sed
eos beatificat qui eum per
fidem videbant. non solum
exterior conspiciendo. sed
etiam virtutem divinitatis

latentem intelligendo. quos
interiores oculi beati. per
quos etiam priores cernere
meruerunt. Viderunt enim apli
gratiosam gloriam in assumpta
humanitate. viderunt sanctita
tem vite in eius conuersatione.
viderunt eius potentiam in miracu
lorum operatione. viderunt
eius gloriam in transfigura
tione. Beati et illi qui licet
corporaliter non viderunt. per
fidem tamen et mentis ocu
los viderunt et crediderunt.
quod per speciem et facie ad
faciem quisque videbit. Utique
beati per fidem. et hoc in spe.
sed illi qui non viderunt. propter
difficiliore assensum in quo
maior est meritum. isti qui vi
derunt propter propinquiorem as
pectum in quo maior delectabi
litas. Vbi sicut chrysostomus
Vtrum sit testamenti liquet
veritas ut quod patres heri
ne testamenti futurum prui
runt et videre cupiebant. hoc
in nouo est completum. et
ab eodem spiritu. et eadem
fide aut igitur viderunt futurum
dominum quem apli propinquius vi
derunt et nos credimus ad
uenisse. ut eadem fides pro
betur in nobis et in patribus
et idem auctor. non auctores
contrarii fuerunt utriusque
testamenti. Et notandum quod qua
dripliciter videtur dominus. sci
licet oculo corporali. quomodo
visus est in carne. ista aut
visio non beatificat quia pe
cora. cum viderunt uidet et
infideles. Secundo oculo visionis

corporali. oculo in mente
admirabilis visio qua ipse
creditur filius dei. Vnde
est illud. Quia vidisti
me thoma. credisti. videdo
me oculo fidei. Hec visio
beata non est. sed huius beati
tudinis meritum qua
meremur beatitudinem
Tertio ex visione fidei on
tur visio qua deus ipse in
detur oculo intellectuae
contemplationis. et hec vi
sio iam de aliqua beatitu
dinis participatio. unde enim
videtur et gustatur. quam
suauis est dominus. Tertia
visio qua ipse videtur sicut
est in summe glie. hec visio
beatificat intellectum quae
admodum perfecta caritas
beatificat voluntatem. nam
est certe tui quidam legis
peritus peritia literalis
non intelligencia spiritualis
verba legis teneas. tamen le
gis ignorans. surrexit
ut emulus auditur. nec
ut bonus videretur. tem
tans eum non ut addisceret
sed ut reprehendere. et dicens
magister. quid faciendo
vitam eternam possidebo
Magistrum vocat non do
minum. quia vult stare. non
seruire. audire non obedi
re. Magistrum vocat quia
non vult esse discipulus.
et significat lauditores
sanctos non imitatores
Et bene dixit. quid faciendo
quia non auditores legis

sed factores iustificabuntur
et non in sermone est reg
nu dei · sed in virtute Et
dns dicit ad eum In lege
scilicet diuina quid scrip
tum est Quomodo legis
scilicet de habendo vitam
eternam Ecce lex diuina
est lex legum de qua fiet
interrogatio in examine
districti iudicii · sdm illud
apli qui in lege peccauerunt
per legem iudicabuntur
In hac ergo studere debemus
ut de ea respondere possemus
sicut vir iustus de quo in
psalmo dicitur · et in lege
eius meditabitur die ac
nocte Sed ut aut seruemus
tamq; maiora sint impera
tor scripta · qm vpi · legere ha
mus euangelia contemp
mus Ecdm bedam Iste
temptando quesiuit de vi
ta eterna · si forte diceret
aliq contra moysen et ideo
dnus per verba moysi re
spondendo confudit eum
per hoc ostendens q; de ipso
est fidei catholice sue con
futandi per illud qd tenet
indiscusse scilicet iudei per
scripturas hebreorum et sar
racenum per legem mahu
meti Ille vero respondens
dixit quod legerat sed non
dum implenerat Diliges
dnm quia per suam pote
tiam te creauit deus quia
per suam sapientiam te do
cuit · tum quia per suam
bonitatem se tuum fecit · et
sic te redemit ex toto cor
de tuo · id est ex tota volu
tate qua sicut ex corde orit
motus ad alias partes corpis
ita voluntas mouet animae
potentias · et ex tota anima
tua id est ex appetitu sensi
tiuo qui mouetur per vo
luntatem vnde pars sensi
tiua potest hic intelligi per
animam · sdm q; scribitur in
genesi factus est homo in
animam viuentem · id est
ut dicit glosa vitam ani
lem et sensibilem corpori
dantem · et ex tota mente
tua id est ex toto intellectu
qui etiam mouetur per vo
luntate ad assentiendum his
que sunt fidei et ad medita
dum de deo dilecto et ex omni
bus viribus tuis · uel ex tota
fortitudine seu virtute tua
qd idem est · per quod notat
potentie motiue et executiue
que etiam mouentur per
voluntate ad operandum ex di
lectione viriliter et non re
misse · vbi maxime cum
hac igitur intentione firma
ad dei dilectionem lex petit
tat ut euellat nos a firma
mundi habitudine · quia respi
ciunt ad possessiones · ad gloriam · et ad voluptates in
qua etiam temptatus e vpis
Sequitur et proximum tuum
id e omnes homines sicut te
ipm id est eo affectu · quo
ipm · vel ad quod ipm
scilicet ad gratiam in presenti et
gloriam in futuro · vbi ba
silius Est igitur primum et
principale mandatum diuine
dilectionis · sdm aut pmm

completum et ab eo com
pletum quo commonemur
diligere proximum vbi et
exposito ¶ Tu autem attende
qualiter qualiter fere tum
eodem evangelio postulat v
trumque preceptum ¶ De deo
enim aut toto corde tuo de
proximo sicut teipsum ¶ Ad'
s diligenter observare tum
nec servus esset nec liber
nec victor nec virtus nec
dives nec pauper nec no
tus vinquis esset diabolq
potius enim palce ignis
iustmerent immisionem
spiritus fervorem caritatis di
abolus a deo cuncta superat
dilectionis constantia vnde
etiam gregorius ¶ Cum autem
dicatur diliges proximum
sicut teipsum quomodo alter
inferendo plus est qui ad
hunc iuste vivendo fit im
plus sibimetipsi ¶ De hac
materia habes latius infra
scilicet feria tertia post pal
mas ¶ Dnoltsp illi dixit recte
respondisti hoc fac scilicet
deum et proximum diligere
do · et dicit fac · quia non
sufficit diligere nisi dilectio
demonstretur et ope · quia
probatio dilectionis exhibitio
est operis · et vivies scilicet
vita eterna · hec enim ego
collectior via eundi ad vi
tam eternam ¶ Quasi dicet
hec dicis et non facis · et ideo
ad vitam non vadis ¶ Ille
autem volens iustificare
seipsum id est iustum osten
dere sedm apparentiam
putans se esse ante ho
minem · qui tm videt
exterius et non intrinsecus
qui videt interius dixit
ad ihesum ¶ Et quis est meus
proximus ¶ In quo a di
lectione proximi varium
se ostendit · quia proximum
non novit · fortasse pu
tabat q vprius dicet · iu
deus est proximus tuus
et tuc respondetur deum
et iudeum diligo et sic
apparet iustus ¶ Suspiciens
autem ihesus id est sup
aspiciens ihesus proposuit
ei parabolam de homine
qui descendebat ab ierusa
lem in iericho incidit
in latrones ¶ deo suspi
ciens aperuit quia de rebus
magnis loquutus erat
vnde scilicet huiusmodi gens
descenderat diuinum per peccatum
cecidit ¶ Sedm allegoriam
est hic parabola · sedm allegoriam
est res gesta · quia inter
iherusalem et iericho
erat quedam solitudo
vbi frequenter homines
transeuntes spoliabantur
et occidebantur · a latrones
deserto illud inhabitabo
¶ Allegorice homo iste de
signat genus humanum qui
in primis parentibus descen
debat ab iherusalem · que vi
sio pacis dicit id est a pa
dico et supne ac celestis
beatitudinis pace et visi
one · in iericho · que luna

mutatur et mutabilita
tem significat id e in de
fectibus et miseria huius
vite mutabilis et erronee
qua a contemplatione
sapie et vita pacifica qua
in paradiso habuisset. ad mu
tabilitatem huius evitij. et
terrene miserie per cul
pam corruit. et incidit
in latrones id e in potate
demonum seu in diabolicas
vel etiam humanas tentati
ones. in quos non incidis
set nisi prius mutus tumi
disset. Vera est enim sentencia
dicens. ante ruina exaltatur
cor. Qui eu dispoli
averunt vestem moterie
et immutabilitatis seu immor
talitatis per fraudulencia
auferendo. Veste moterie
seu stola prima amissa
cognouit se esse nudum.
gloriaque immortalitatis pdita.
pelliceum. hoc e mortale
simpsit indumentum. Vnde
in signum mortalitatis in
dixit deus primos parentes
tunicas pelliceas. que de
mortuis fuit animalibus
et plagis petro impositis
et illatis id e malibus p
pecatis vulneratis et debili
tatis abierunt. non ab insi
dijs cessando. sed eas occul
tando. primo enim sensibilit
in specie serpentis diabolus
decepit sed post occulte et
insensibiliter temptauit semi
nium relicto. quia et si in
mortalitas potest auferri.
oculus tui rationis remanet
homini quo deus potest cognosci
Vnde beda. Feminium reli
querit. quia beatitudinem
vite immortalis amittere. sed
non sensum rationis abolere
valuerit. Ex qua enim pte
sapere et cognoscere deum pte
vitium est homo. ex qua vo
luptatis contabescit et mise
ria deficit. mortuus idem
lethiferis e vulnere fedatus
Vnde et Theoph. ac semi
nium dicit homo post pcm
qua aia immortalis e corpus
vero mortale. ita ut medie
tas hominis morti succubat
Vnde ecia augustinus. Semi
nium enim habet vitalem mo
tu id est liberum arbitrium
vulneratum. qd ad eternam
quam pdiderat redire no
sufficiebat. Et ideo iacebat
quia vires ei ppie ad surge
dum non sufficiebant. et
ad se sanandum medicum id e
deum requirebat. Vel semnium
reliquerit remanente vita
nature. non vita gratie. sedm
illud apli. Viuo autem scili
cet vita nature. iam non
ego scilicet vita culpe. viuit
vero in me xpus scilicet vi
ta gratie. fecerat enim deus
hominem ad ymagine sua
sedm rationem. ad similitu
dinem sedm dilectionem. ut
per vtriusque deo adheret. et
inherendo beatus esset. Sed
diabolus huiane beatitudini
inuidens. contra duo bona

pdicta · duo hom in origina
li intulit principalia ma
la · In eo namq; q factus
erat ad ymaginem dei se
cundu rationem · vulnerauit
eu per ignorantia boni ·
eo vero q factus e ad simi
tudinem dei secm dilectio
nem · vulnerauit eu per co
cupiscentia mali · homo er
go vulneratus semiuiuus re
lictus est · qua et s in hua
na natura posset dina simi
tudo que in dilectione pen
tus est corrupi · diuina ty
ymago que in ratione e
non potest penitus delere
Licauis enim tanta mali
cia possit affici · ut nil dili
gat bom · non tamen igno
rantia tanta excecari pt
ut nil cognoscat ver · Sa
cerdos autem et leuita des
cendentes eadem via · vis
spoliato et vulnerato pte
rierunt · et vite pnitis statu
tum sancte viuendo ptrasie
runt · sed huanud genus per
tulpa vulneratu minime sa
nauerit · quia sacerdotiu
legis et eius ministeriu · petra
non curauerit · sed solu oste
deriit · impossibile enim erat
sangne vitulorq; et agnorq;
et hircorq; auferri peccata
hom · Vel sacerdos et leuita
intelligutur leo et yphera
que homes non sanauerut
sed peccata ostenderut et re
phendeiut · Samaritanus
vero iter faciens id e opus
quo animas custodit per hua
nitatem · momenta vite huius
currens · pro nobis enim fac
tus homo est in mundo · re
mit secus eu · id est vulne
rati · qua in similitudine
hom factus · et habitu in
uentus est ut homo · et
videns eu oculo clemen
cie · misericordia motus
est · compassione · ipm
quans hoi vulnerato in
serationis exhibitione alli
gauit vulnera eius · qua
reduagies peccata colligunt
et vinculis gracie ligauit
infundes oleu mitigatiuu
spem veme penitentibus
promitendo · et vinu pugni
tiuu · terrore pene peccan
tibus minuendo · Allegat er
go vulnera dum precipit
penitentia agere · infudit
oleu du addit · appmqua
uit eis regnu celoz · in
fundit et vinu cu dicit
omnis arbor · que no facit
fructu bonu excidetur
et in igne mittetur · Qua
in re docuit nos dominus
qualiter misericors et ad
penitentia veniebo me
deri debeamus · Vulnera
eis ligamus · qn peccatorem
a peccto cessare iubemus
oleu aut infundimus · qn
misericorditer et blande
consolando indulgentia
peccatorum promittimus · Inspu
et vinu infundimus · qn
aspere et austere increpa
do reuocare et carne ma
cerare iubemus · Non sit igit
oleu sine vino · neq; vinu
sine oleo · Vnde gregorius
ait · Oleum est lenitas

cum seueritate. faciendu
est quoddam ex utroq; te
peramentio. ut neq; nimia
asperitate exulceret. sub
diti neq; nimia benignita
te soluant. Unde et ber-
nardus Semp punire fe
rocitatis est. semp parcere
pusillanimitatis est. nec hoc
nec illud equitatis. habe
plus amaritudinis q̃m sua
lutat dampnabile. q̃m
tuq; toleabile. Et lenas
illu in iumentu suu impo
suit. ac duxit in stabulu
tuam eius egit. Iumentu
dicitur hic caro xpi. in
qua ad nos venire dig
natus est. huic iumento
sauciati imposuit. fide
incarnationis imputado
et peccata nra in corpore
suo super lignu portado
et uinota aliam parabolam
inuenta que et trauerat
ouem humeris suis impo
sitam ad gregem repor
tando. Et duxit in stabu
lu. id est in ecclesiam sanctam
patrem etiam collocauit
ubi deposito onere peccato
riator lassus refuit. et
refectus sullubri pastua
repatur. Non domu sed
stabulu vocat. quo nomine
fetores et insedias huius
pritis vite significat. ne
homo in hoc exilio talis
in patria gaudeat. Et ut
bonus medicus et necessa
rius cura eius egit. qdiu
in hac vita cu eo fuit. q
cura egroti sollicitus fuit

Et altera die post pactu inste
rui redemptionis scilicet post
dim resurrectione. que magis
splendet q̃m tempus prede
prima enim dies fuit. dies
mortalitatis et passibilitat
altera dies fuit immortalitat
et impassibilitat. q̃m splendor
lucis eterne magis effulsit
protulit duos denarios sci
licet duo testamenta. in qui
bus et nomine et ymagore re
gis eterne continetur. et
quoz pcio vulnera ma tu
rantur. et dedit stabulario
quia distribuit utriusq; tes
tamenti sciencia et pdicadi
gracia apostolis quibus sempu
apuit ut scripturas intelligere
nt ac prelatis et omnib;
qui ecclesiam gubernare de
bent ut curam egroti age
rent et haberet. Quia etia
debent in hac cura aliquid
superogare. ut non solu ea
que in duobus testamentis
continetur studeant pdicare
sed et alia multa sedm ea
que scripta sunt laborent alios
predicator manifestare. Sup
erogat etiam qui sine sumpt
ibus exemplo apte predi
cat. et ab eis quibus pdicat
sumptus non accipit. Item
superogat qui non solu pre
cepta sed etia consilia im
plet uel pdicat. In die aut
iudicii cu dns redierit totu
quod prinserat taliqua debi
tor reddet cum fideli seruo
dicat. quia super pauca fu
isti fidelis supra multa te
constituam. intra in gaudiu
dni tui. Quilibet ergo

peccator qui peccando mor
taliter a deo qui e pax ma
tanqua ab iherusalem se
auertit. et ad iherico id e
ad culpabilem defectu se co
uertit et sic a bono incommu
tabili ad bonum commutabile
descendit. homine aut sic
lapso in latrones et spolia
to ac vulnerato et relicto
quid aliud restat nisi fla
gitare ut samaritanus ille
id est custos animarum ihe
sus iterum in sacramentis sic p
nos faciat. latrones fugiat et
spoliatos gra restituat. vul
nera ma luget sanitatem
in integrum abluat et sic
demum in celestem ihrm nos
ducat. Aliter p iheru
iherusalem status virtutum
designatur. et ideo per homi
descendentem ab iherusalem
in iherico significatur pec
cator descendens a statu iusti
cie in peccatum mortale qui in
cidens in latrones id e deo
nes. spoliatur per eos gra
tuitis. et vulneratur in naturali
bus. ac relinquitur semiuiuus
quia tollitur ab eo vita gratie
remanente vita naturae. Sacer
dos et leuita transeuntes sui
mali ministri ecclie. samarita
nus e confessor et predicator
motus ex caritate alligans
vulnera sanitati p sanie con
stricta infundens oleum miseri
cordie et iustitie vinum et i
ponit iumentum. quia
non solum mente prebet auxi
lium. sed etiam prout potest
corpore. quod est iue iumen
tum. et ducit in stabulum et

domum ecclie vbi datur pa
bulum verbi dei et sacramen
ta eucharistie. et altera die
postquam duxit in stabulum
protulit duos denarios
per quos designatur gra
ia presti et gloria in futuro
et dedit stabulario id est
dandos denuntiauit bono
curato faciendi debitum sui
ergo pecorem sibi subditum
et ei cura pecoris com
dauit. dicens. cura illius
habe debitum tuum expende
et quodcumque superadauerit
faciendo circa subditum alu
quod bonum ad quod non
teneris. reddam tibi id e
reddendum denuntio pme
tens ei vitam eternam
pro salario. Et interrogatus
legisperitus a dno quis
proximus fuerit
ei qui incidit in latrones
respondit. Qui fecit mi
sericordiam in illum. Vnde
turillus. Nec enim sacer
dos nec leuita factus
fuit proximus patientis
sed ille qui est misericors
inutilis est enim sacerdotii
dignitas. et legis sciencia
nisi per bona opa coniun
gatur. Vnde et beda sin
gulam manifesta e dni sen
tentia nullum nobis am
plius quam qui misericordiam
fecit proximo. Cur tu ihe
ropolomite non sacerdos
nec leuita ex eadem gente
vno in eadem vrbe natus
et nutritus. sed exotice gen
tis ascola. quia magis im

fertus e factus e proximus
Deinde dnus ex legisperiti
responsione et confessione
ostendit omnes homines in
misericordiam facientes esse
proximos et specialiter ipsum
dei filium concluserit dicens.
Vade scilicet de virtute in
virtute. et tu fac similiter
proximo. sicut samaritanus
fecit iudeo. ut scilicet omnes
homines etiam inimicos proximos
reputes. et ei misericordia
affectu. affatu et effectu
impendendo necessitates eius
sublevans ut te proximum diligere
sicut teipsum manifestes. Ubi
triplex sunt. Nam si dicat
ei que videt oppressum. no
dicas. vtique negligens est. sed
sive sit gentilis sive iudeus
et ope indigeat non caviller
Ius habet auxilium. quicquid
mala fuerit passus. hec cri
sostomus. Ex responsione quoque
legisperiti dnus concludit.
quod proximitas fratris non fit
proximus. sed opus misericor
die impensum. Ac si dicat
ei. Tu ergo me dilige. et i
me virtutum mandatum legis
implere studeas. quia sum deus
et sum ille tuus proximus. et
quicquid vales in proximi
necessitate sublevanda. vel
corporali vel spirituali. devoto
operare. ut manifestetur
proximus esse. Unde bernardus. Vtrumque teneo di
lectione dei et proximi. cui
te amo dne ihu. qui meus
proximus es qui homo es
et fecisti mecum misericordia
Ait bernardus. Et vtique

ergo dum conclusione legisperitus convincitur. quia proximum
deum et homines proximos non
dilexit. qui suspiciens carnem
nam per humanitatem factus
est nobis proximus. et tot
misericordie opera impendit
unde merito diligi debet. Ad
dei enim dilectionem in nobis excitandam nutriendam et augendam nichil ita valet sicut be
neficiorum eius frequens et di
ligens considerato. Magna
est igitur misericordia que ignotis et egenis nos proximos
facit. magna est misericor
dia per quam vita possidet
eterna. Ille quippe e proximis
tibi cui misericordiam impendisti
qui vero nulli misericordiam nul
lum proximum habet. In illo ergo mandato diliges proximum
sicut teipsum. dnus proximum in
telligit omnem hominem. hic
autem eum. qui implet legem
naturalem. ut qui facit alius
que sibi non vult fieri. vbi
Ambrosius. Ergo qui nemo
magis proximus qui qui vul
nera nostra curavit. diligamus
eum quasi dnm. diligamus et
eum quasi proximum. Nichil enim
tam proximum qui caput me
bris. Diligamus etiam eum qui
imitator est xpi. diligamus eum
qui in opere alterius corpo
ris unitate compatit. Neque enim
cognatio facit proximum sed mi
sericordia. quia misericordia
secundum naturam est. Nichil enim
tam secundum naturam qui iuvare
consortem naturae. Hec Am
brosius. Ad hoc quoque faciendum hortatur augustinus dicens.

nos

Nunc cum in hac vita id est in hac
via sumus tunc onera nostra
portemus ut ad eam vita q̃
fuerit omni onere puenire pos
simus. Dilectionis officium est
tunc onera mea portare
Nichil enim sic probat amicum
quemadmodum onerum amici
portatio Neque ulla res offi
cio suo istum laborem ad porta
da onera alios facit libenter
impendi nisi cogitemus quanta
pro nobis tulit dns. hinc ad
monet ap̃lus. hoc senti
te in vobis. quod et in xpo
ihu. huic cogitationi accedit
etiam illa. quia homines sumus
et quod egritudine sue die
sue corporis qua in homine
alio videmus. etia nos habe
potuimus aut possimus. hoc
ergo exhibeamus ei cuius infir
mitatem portare volumus.
quod ab illo velleimus nobis
exhiberi. si forte nos in eo
essemus. et ipse non esset. Ad
hoc pertinet. qd' ap̃lus ait. omni
bus omnia factus sum. ut omnes
lucri faceremus. Cogitando scili
cet in eo vitio se esse potius
se. Unde cupiebat alius labe
rare. Deinde etia illud co
gitandum mutuo ee homines
qui non possit habere aliqd
bonum. quod tu non habes
etiam si lateat in quo sine
dubio possit te esse superior
Unde ap̃lus Nichil per con
tentionem. neq; per inanem glo
riam. sed in humilitate mentis
alter alterum existimates supe
riorem sibi. Iste cogitationes
deprimentes mentis superbiam
et acuentes caritatem. faciunt
onera fratrum nostrum no
stra equo animo. sed etia
libentissime sustinere. hec
Augustinus. Unde et Greg.
Si quis sua incommoda que
ab aliis portantur conside
rat. ea que ab aliis sustinet
leuius portat. Et iterum
illa intima pacis visio ex
sanctorum ciuitatis congrega
tione constituitur. ihe ru
salem celestis ut ciuitas
edificatur. Tunc in hac
peregrinationis terra dei
flagellis punitur tribu
lationibus tunditur. cuius la
pides quotidie quadratur.
Tunc videlicet ciuitas. ha
bet hic in sanctorum moribus
magnum iam edificium suum
In edificio quippe lapis la
pidem portat. et qui por
tat alterum portatur ab
altero. Cur inquit in sancta
ecclia unusquisq; et por
tat alterum et portat ab
altero. Nam uiuissime se per
mi tolerant. ut per cos
edificium caritatis surgat
Denique autem pondus sub
ce fundamentum portat. qui
redemptor in. de quo ait
paulus. fundamentum aliud
nemo potest ponere preter
id quod positum est quod est
xpus ihesus. omni in ad
tolerat. sed in ipo malu
non fuit qd' tolerari debu
isset. hec Greg. Ex his ver
bis Greg. colligitur. q̃ qto
plura quis pro deo poterit
tanto erit ipi studime
to similis xpo ihu qui in

quior. et quanto pauciora
portauerit. tanto erit ab
eo fundamento remotior
Per igit omnia bene con
sidera. et proximorum infir
mitates ac defectus et o
nera non solum patienter
sed etiam libenter pro deo
porta et tolera Vnde am
selmus. Si unum bonum alterius
lauidet sanctis consentit
qui vero inuidet diabolus
Et quidem magis puto
salutione eius sperada
qui parum bonum facit et fac
tis aliorum fauet. quam qui
multa et inuidet Et item
Caritas que colligit et
vnificat omnia membra
ecclie. cum nos videmus de
alterius ruina gaudere
statim nos pridit de corpe.
forte igitur non debemus
dolemus de ruina proxi
morum quia psiis sumus
a corpe. Si enim ibi essemus
sine dubio doleremus. quia
tamdiu dolet membrum quam
diu in corpe contmetur.
Si autem abscisum fuerit
non dolere potest nec sen
tire Ex hmis ergo potest
homo ppendere se membrum
xpi Et sicut dicit de co
passione et congratulatione
ita intellige et de contatione
quia in corpe humano vnum
membrum communicat alteri
indigenti suum officium. et
cibum que recipit. ita in cor
pore xpi quod est ecclia
quilibet debet alteri con
care gracia diuinitus sibi da
tam. ac cibum et etiam temporalia
omnia a deo recepta Si
militer intellige de consideratione. ut sicut membra inter
se adunantur tanta amore
custodia contordia ut nulla
ratione inter se valeant dis
sentire occasione aliqua. ita
etiam sit inter nos Similiter
intellige de supportatione.
ut sicut vnum membrum suppor
tat alterum et sustinet lesionem
pro curatione sue protectione alterius. et si vnum le
ditur ab alio sine vltione
sustinet lesionem. sic debet
esse et in nobis. Ait anselmus
Domine ihu xpe custodi
nos destendentes de con
templatione ad actione. ne in
cidamus in lationes sensuum
appetitus. ne spoliemur gra
tuitis. ne vulneremur in na
turalibus. sacerdos et leuita
superior et inferior portio rati
onis non destendant. eadem
via consentiendo in peccatum. sed
potius astendant sui ipsi. Ea
mancipamus vero gra predes
tinationis cetus nos appro
piet. nobis vulnera pecto
liget. infundes oleum spem
veme et vinum timore iustitie
imponat in iuuentutem ordina
do rationem supra sensualitatem. ducat in stabulum in
consideratione proximorum. altera
die resurrectionis. det duos
denarios stolam anime et
corpis amen

De prima marie magdalene Capitulum Sexagesimum

Post hec ascendit
ihesus de galilea
in iudeam vbi
quidam de pha
riseis siluet sy
mon leprosus
volens se iusti
ficare et de ius
ticia iactare · rogauit dmm
ihm ut cum illo manducaret
Cuius tamen simulata ius
ticiam bemignus medicus no
luit audire · sed magis curare
voluit · et ingressus domu
phariseei discubuit · legitur
ante vbi manducasse cu
publicanis et peccatoribus ut
eos ad penitentiam puocaret
sicut qd in domo matthei cu
publicanis comedit · Item cu
iustis cu diligentibus ut eos
amorem et deuotione nutri
ret et augeret sicut dicitur
de martha et maria · Item cu
cognatis et pauperibus ut eos
inopiam suppleret · sicut de
nupcis habetur · vbi aquam
in vinum vertit · Item cum
phariseis superbientibus ut
eos superbiam repimeret et
pacia aligueret sicut in hoc
loco fecit · Alias etiam hui
uiter ut tum gratias actio
cum mutabatur retrpiebat
pro loco et tempe ex pau
pertatis amore quia pauper
erat · et de huius mundi sub
stancia parum habebat · No
tandum tales et tantus hos
pes est mutandus · et cu se
mutat libentius suspiciendus.
venunt eum omnia bona pates
cu illo audies ante hoc mag
dalena · que iam forte ipsum
predicante audierat · tacta
dolore cordis mtrmsceus
pro pctis suis · et de eis pe
ne et pfecte contrita · a
moris qz eius igne succen
sa · cum alabastro id e ple
vase vngenti prevnit ad lo
cu cōuiuij · Vt ein dicit
beda · Alabastri id e genus
marmoris candidi varius
coloribus ~~mtrmeti~~ mtrmeti
quod ad vasa vnguetaria
fabrare solent · eo qd optime
seruare mtorrupta dicit
Iste phariseus in euangelio
qui fuit simon leprosus dicit
eius lepra non sme rau
sa memorat · Vnde cuiq
Non simplicit autem lepre
simonis meminit euangelista
sed ut ostendat vnde fo
dens accesserit hec mulier
quia ein lepra videbatur
valde immuda esse pusio
et abhominabilis · Vidit
autem qd ihc curaueit illu
hominem · confidit qmlet
anime eius immuditiam
facile expurgabit · hec
Crisostomus · Et cu mulier
ad locu puenisset facie
inclinata · et dulcis ter
ram demissis ay quinas
transes · non quiesit do
nec ad ihm pueniret et
tue illico retro ad pedes
eius pstrata · quia se ante
ponere non audebat pre
pcco suo · reuerentia et
pauberis vultu super pe
des ipos cum guadio con
fidencia · quia iam mtrnse
et super omnia eu diligebat.
et in eius amore ardebat

cepit fortiter fletibus et sin
gultibus habundare ac la
crimis largiter deriuati
bus · pedes dni balneare et
lauare · Vnde patet magis
meriti contritionis ex qua
lacrimas penitentie · sanguine
cordis fundes tantu fle
uit · q̃ pedes prima iuuenis
lauari potuerunt Tande
a fletu cessans · capillis suis
pedes eius lotos extersit
et amore celestem osculabatur
eos sepe dulciter et
amanter · nec de hoc satia
ri potuit Et quia pter in
uetera squalidi et lassi erat
eos etiam vngento prosp
vngebat ad refrigerandu la
boris et mitigatione doloris
ex labore ueneris Et hec
quidem que dicta sunt age
bant exterius · que vero
reuolubat eius interiora
multo feruentiora erat q̃
solus deus inspiciebat · In
greg missens · Indignitate
autem sua ostendens sta
bat post tergu deiectis
lumbis · et effusa coma
pedes amplectens lacrimis
eos profundens rebus iste
am ostendebat veniam
implorans Nec greg In
eo ergo q̃ mulier retro
stat deuoto et humiliter
agnoscitur In eo vero q̃
lacrimis pedes rigat · vera
penitentia et cordis contri
tio demonstrat Si qm e
adem lacrimas capillis ter
gendo abstondit et delet
sese de illis non esse ondu

quy opa sua fecerunt ut ab hom
bus videantur In osculo pa
cem amorem et dilectionem
monstrabat · In vngueto ve
cordis intima blandimenta
et deuoti obsequij affectioes
significabat · Per alabastru
pectus et cordis secretaria ui
plenu fide et caritate possu
intelligere tale em alabastru
lenior vngentu conpuerunt
seruare Vbi greg Cbyrati
mihi de mare penitentia
flere magis libet q̃m aliq̃d
dicere Cinis em licet sal
ed pectus ille hmo petra
tiritis mulieris lacrime ade
emplu penitendi no emol
liant Cbuspdeant nam quid
fecit · et noluit moderari
quid facet Cup quinates in
gressa est · non iussa venit
inter epulas lacrimas optu
lit Dinte quo dolore ardet
que flere et inter epulas no
erubescit Sed qua tui pitu
dinis sue lacrimas apperdit · la
nandi ad fontem misericor
die cucurrit · conuiuantes no
erubuit Nam qua sometipsa
grauiter erubescebat intus
michi esse credidit quod re
secudaretur · forsit hec ggoid
quisque pedes dmini cor pis
sunt pauperes · qua sue infe
rior pars corpis mistici per
deiectione · et cruci affixi
per afflictione Diuet ergo
et prior · volens optinere
veniam in priti et vegin q̃d
pauperie est · q̃liam in fudio
debet secus pedes istos stare

per familiaritatis exhibitos
et amicitie acquisitione · la
crimis rigare · pedes dni con
passione capillis exterge
fundatorem tamptatis et re
fouere per temporalia que
per capillos designat con
tritione et misericorde reuelati
onem · osculu dare per affa
bilitatem et blanda allocuti
onem fraternitatisq; amo
rem · Vnguento vngere per
misericordi hilaritatem et cor
dis benigni dulcedine ac co
solationis suauitate · Aliter
hic sdm Aug. · Non possu
diuites dicere competenter
pater noster · nisi se fratres
pauperes confitentes · Sed
heu multi fatuit dnis contra
ria et ergo tu pharisee nec
gratiam merentur · nec gloriam
inde greg. · Nos q. nos illa
mulier exprimit s. toto cor
de ad dnm post peccata rede
amus · s. eius penitentie lac
tus imitam · Quid aut vngue
to nisi bonus odor oportet
exprimitur · Ut igitur recta
opera agamus quibus omni
bus bone odore ecclie te
spergamus · quid aliud in dni
corpe nisi vnguentu fun
dimus · Contra pedes dni sce
timus cum in pedis positi
eius timentes venerabam
Sed s. ad veram penitentia
post peccatum conuertimur · iam
retro sequi pedes stamus
Quid eius vestigia sequi
mur quem impugnabamus
lacrimis mulier pedes

rigat · quod nos quoq; agimus
si quibuslibet vltimis me
bris dni per compassionis
affectu inhiamus · Ca
pillis pedes dni tergimus
qn sanctis eius quibus
ex caritate compatimur
etiam ex hys que nobis
superfluit impertimur · osculat
latur muliet pedes quos
tergit quod nos quoq; a
gimus si studiose diligimus
quos ex caritate contemp
lec greg. · Per hanc ergo
mulierem peccatrice ad dni
pedes accedente · significat
quelibet persona vere de pec
catis penitet et conuerta
ad quod requirit q. sicut
deus offendit per culpam
ita et placatur per pnam
Secdm illud apli Sicut
exhibuistis membra vra
seruire immundicie et iniq
tati ad iniquitatem · ita ex
hibete nunc seruire iustitie
in sanctificatione · et sic fe
cit mulier hec penitet. dn
greg. · Liquet plus q. illuc
actibus prius intentabat
quentu sibi pro odore su
tarum adtribuit Quod
ergo sibi tu pater exhibu
erat hoc iam deo laudabi
liter offerebat Oculis ter
rena concupierat · sed hos
iam per penitentia conte
rens flebat Capillos ad
compositionem vultus ex
hibuerat · sed iam capillis
lacrimis tergebat · Ore
superba dixerat sed pedes
dnm osculans hoc in

redemptor. Sui vestigia
figebat. Quot ergo in se
habuit delectamenta. tot
in se mouerunt holocausta
Cum ergo ad numerum
virtutum numerum commu
ut totum seruiret deo. pe
nitentia. quotiens ex se dele
contempserat in culpa
hec gregorius. Consimile
nduit hieronimus. de beata
paula dicens. Cumque a no
bis crebrius moneretur. ut
parcet oculis et cos cna
tenue seruaret lectioni
aiebat. Iu panda e furi
es quam contra dei pre
cepta pur pur ipso et ce
nissa et stibio depingor.
Affugendus est cosortes qd
multis vacant delitiis. Con
gius risus. perpetuo compe
sandus e fletu. mollicie
luxuriosa et serica pro
fissima asperitate tunicis
sunt commutanda. Cruce vi
no et stolo placitu mue dpo
desidero placere. hec hie
ronimus ergo habemus quomo
faciendi sit prima in quo
ex quis peccat. in eadem
per contrariu penitentia
ligat. Verbi gratia. Peccasti
nimis potando. penite
ciam age a potu abstinendo
Tu nimis comedisti ul
prosequa a cibum et come
de vilioribus. Et sic de aliis
sic modo. Consipice igit
bene hanc mulierem et eius
devotione et super ihsum mo
dose meditare. quia facti
hoc solempne fiunt valde

Consipice etia dnm ihm qui
sempre eam susteptit. et qui
patienter sustinet quotiens
facit. Cessat et quiescit a co
medendo. donec hesitatio co
placatur. cessant et conuiue
et omnes super hac nouitate
mirantur. Ad phariseus
qui eu invitauerat non tame
mirauerat quod melius fu
isset fallacie vestus ac de sal
sa et putatiua iustitia velatus
superbus. nullaq compassione
patiue motus et sic fragi
litatis oblitus de hoc murmu
rans aut intra se contra
suu hospitem murmurando
dicens hic si esset ypheta vera
stres occulta. sciret utique q
in persona et qualis in vita e
mulier. que tangit eu et per
consequens non permitet se
tangi ab ea quia peccatrix
est. et ideo vnguentu eius de
beret vitare. Ecce iam sequitur
de egritudine que potius ait
commendanda. quia languoris
sui remedium quesierat. apud
tantu medicu que cita ap
hendit de sibuetoe de qua
ipse actoes erant referende
qui ipse quasi de elationis vul
nere exorbitabat et ignorabat. Et ideo medicu pro sibuetoe requirebat
Nestis phariseo stulte nestis.
nisi per te mutauit a lepra
quo modo non credis esse ypham
et ypheta quidem e. et oppre
sit. quia peccatrix e inter
que tum tangit. ad hoc enim
ipse venit. ad hoc ipse de celis
descendit. Non enim venit
vocare iustos. sed peccatores

ad penitentiam. Hoc ipse testat
eius verba sunt hic. Non hoc
vt erat peccatrix quam p pec
catis factus est hominis sunt
sedm gregorium. Necesse fuit
est. ut tum peccatrix quosdam
conspiciens. nosmetipsos prius
in illorum calamitate deplea
quia fortasse in similibus
aut lapsi sumus aut labi pos
sumus si lapsi non sumus per
istum phariseum qui vbi
notauit de ignorantia. et
mulierem de immunditia sua
infitatur vbi uita de sal
sa iustitia presumens. et
alios contemnens. et sedm
Crisostomum. Vera iustitia
compassionem habet falsa
vero indignationem. Poteri
quod iste phariseus dicitur
de pietatis obiurgatione in
modicis respectiue et mulier
commendatur de maioribus
valde. Inde dns ihesus no
verba phariseri audiens sed
cogitationes inspiciens. respo
dit cogitationem eius ad con
futationem illius. per hoc
enim qd respondit ad eius co
gitationem que soli deo e
nota. ostendit se plus qm
ypheta. et dum ypheta
et proposuit ei parabolam de
duobus debitoribus et con
uenientius concludit tali
ed ex responsione ipsius.
Cum enim de sua sententia
phariseus conuenit quasi
freneticus fune portat ei
quo iudicetur. Isti duo debito
res erant maria que erat
deo debitrix quingentos
denarios et phariseus
qui quinquaginta debebat
quia minus se peccasse re
debat. et ideo maria plu
diligere debebat quia ma
iorem veniam sperare
rat. et quia plus diligebat
ideo maiora obsequia vbi
prebebat. Exemplo igit
debitoris et senetatoris
conuicit phariseum qui per
mulier esset gratia dum
amoris iustificandi sibi
venit. que plura gra
ta deo optulit in hoc fo
qm superbus phariseus
in cibiuando quia amor
in humanis plerique caupat
ex domus precedentibus et
per consequens maior a
mor ex domus maioribus
Inde dns enumerans bo
na peccatricis et mala
falsi iusti redarguit plu
rimum ex defectu triplici
scilicet pietatis. quia non
bedit aqua pedibus suis
qui tamen erant fessi et
dolentes ex labore itine
ris. ac lutosi seu puluen
zati. eo qd incedebat sine
calciamentis. Inde titus
Quas dicit. facilius est
vsus aquarum. non e fac
ilis lacrimarum effusio tu
promptis non est vsus
hoc estudit non prompta
lauantis lacrimis pedes me
os. lauit lacrimis phas

Secundo redarguit eum
ex defectu caritatis qui no
dedit osculum quod est
signum amicitie et dilectionis
Certe ex defectu hilari
tatis que designatur no
mine olei quo non unxit
caput eius Tria enim pre
dicta faciebant eum homines
suis hospitibus · quia pri
mo dabant osculum in sig
num securitatis · deinde la
uabant pedes propter labo
rem itineris postea ungue
bat caput unguentis re
frigeratiuis contra estu
alioris Et predicta tria
scilicet caritas pietas et
hylaritas requiruntur in
hospitalitate vera et gra
tuita ex qua ad obsequium
magis tenebatur pharisei
quam mulier superuenens
ab extra · Inde considera
quod preferitur hic deuo
to obsequium largitiom
cibi et potus · quos credi
bile est pharisei in domo
sua domino prebuisse · tenu
potest enim argumentum
quia cum recipitur quis hos
pitio magis meretur
si a benigne ministrare
quam ipsum cibum et potum
exhibere · Et eruditio lau
dat dominus mulierem de triplici
conuersione perfectione
defectibus pharisei oppos
ita quae clare patet in ista

Ex factis ergo mulieris apparet
quod diuinum multum dilexit et ideo
veniam reportauit iustificata
fuit propter quod et ex pluris
multis sibi dimissis magis
in amore eius exarsit · Vn
volens dominus monstrare quod ora
in dilectione consummantur dicit
primum propter quod dico tibi
remittuntur ei peccata multa
quia dilexit multum · caritas
enim operit multitudinem
peccatorum Et tu plurimum dili
ge · ut tibi plurimum remit
tatur · Inde Crisostomus Nam
qui vehementer se magis esse
viuit malus · ruit quis et tanto
vehementius insistent costi
ad quot debita se obligauit
ruit Cui autem minus dimittitur
minus diligit ut scilicet tu
pharisee · Sed non superbias
si in paucioribus teneris ·
quia tu quoque vera es
nullus enim potest per semet
ipsum a debito peccati liberari
nisi diuina gratia vera
consequatur · igitur ut ait
Crisostomus · opus est nobis
ferrenti anima · quia nihil
impedit hominem fieri magis
mi · Nullus ergo constitu
tus in peccatis desperet
neque virtuosus dormiat
Nec hic confidat · sepe enim
meretrix precedit eum nec
ille diffidat · possibile namque
est eum etiam primos su
perare · Ver Crisostomus · Inde

et greg. Quid fratres mei ce
dilectionem credimus nisi igne
et quid culpam nisi rubigi
nem. Unde nunc dicit. Remi
tuntur ei peccata multa quia dilexit
multum. Intendit plane peccati
rubiginem. quia ardet vali
de per amoris ignem. Et si
durus est valde quod rogatur. habundat tamen amori
ignis. quo etiam dura consu
mantur. Tanto nacque ampliu
peccati rubigo consumitur. quan
to pectoris cor magno cari
tatis igne concrematur.
Ubi et Augustinus. Hic multa
commisit. et multorum debitor
factus est. illo gubernante
deo pauca commisit. Cui de
putat ille quod dimisit huic
et iste deputet quod non con
misit. Nullum est enim peccatum
quod facit homo quod non
posset facere et alter homo. si
deest rector. a quo factus e
homo. Unde et bernardus. Ne
non videat quasi stat in multa
peccata cecidi. sed et in multa
alia cecidissem. nisi omnipo
tens me servasset. Fateor et
fatebor. nisi quia dns adiu
vit me. paulominus habitasset
in inferno anima mea. Ni
deluret cecidisset in omne pec
catum anima mea. Christus
feneator iste deus significat
qui pro culpa penam et
pro donis gratiarum meritum
bonorum operum exigit. Debi
tores dicit pius maria et pha
risaeus quantum ad propositum
vel publicus generalis et indan
vel peccatis notorius et oc
cultus vel clericalis et lai
cus. et sic duo debitores
sunt dicti publicani vel duo sa
tus peccatorum. primus debebat quin
gentos denarios quia pla
cebant. sed quinquagin
ta quia inimicus. Sed non
habent unde reddant. quia
nullus predictorum potest
absolvi spiritus virtutum absque
gratia. et ideo donat u
triusque. id est donum gratui
tum dat per quod eis de
bitum dimittit. non enim
sine dono dei gratuito
fit culpae remissio. Divus
ante christi ad mulierem
remittuntur tibi peccata si
licet non solum quantum
ad reatum et culpam sed etiam
quantum ad reatus penam
et hoc fit ex vehementi
amore. Peccatum preterit. o
felix maria cui tot datum
munera. nam primo dat
ei peccatorum remissio ut hic
dicitur. sed o sit spiritualis
familiaris dno sui in se
quenti capto subditur
tertio sit ei domini resu
rectionis quia apparuit
prius infra de resurrectione
dominica narrantur. Et ac
cumbentes simul cum dno
dicebant intra se in cor
de suo. Cuius est hic qui
etiam peccata dimittit. hoc
dicebant quia humanitas
exterius apparebat. qua

non pt peccata dimittere tm
videbant Sed dns cogita
tiones eorum puniendes
dixit ad mulierem. Fides
tua id est a deo tibi missa
te salua fecit. quia
ista fides caritate forma
ta fuit. et ideo habentem
dignum vita eterna
fecit Secdm greg. fides
iam saluam fecit qd hoc
quod petunt posse a tripe
non dubitabant Sed
eum iam ab illo ante peccat
a quo salutem querebat
Vade in pace id est in quie
te et cessatione a vitiis
non disordinando a gratia
tua actoris In pace ite
pcipitur ut in veritate
tenere pseuet et ab eo
in via scandali vltrius
non declinet Unde theo
philus postqm aut ei per
cata dimisit non sistit in
remissione peccti. sed adi
cit operatione bonorum. Unde
subditur Vade in pace id
est in iustitia Nam iustitia
est pax hominis ad deum
sicut peccatum est inimici
tia inter deum et homines
Quasi dicit Operare
omnia. que ad pace dei te
ducunt hec Theop. Pr hoc
ergo qd dicitur Vade in pa
ce notatur qd ipa iuit sol
licite per bona opera. et
qd ipa pacem habuit in
conscientia. Q. verbum detrahi
le et suaue qm libenter id mag
dalena audiuit et qm iocunde
recessit et pfecte ad deum con
uersa deinceps honeste et
sancte vixit ac dno Ihesu
et matri eius pseuerantes
adhesit Et bene aut in pace
post remissionem peccatorum
quia iustificatus est pax cum
conscientia non remordet
sed non est pax impius et
existentibus in peccatis hic
habes aperte. qd caritas refor
mat pacem inter deum et pcto
rem Unde et beatus petrus
dicit qd caritas operit multi
tudinem peccatorum. sine qua
pfecto impossibile est placere
deo. cum qua sine dubio
placet quicudq. et ideo iam
debemus principe deo referre
Unde Ambrosius Cum ni
chil est quod deo digne re
ferre possimus. quid enim re
feramus pro suscepte carnis
iniuria. quid pro verberibus
quid pro cruce. obitu. sepul
tura. Ve mihi si non dilexe
ro Andeo dicere. non reddidit
petrus. et ideo plus dilexit
Non reddidit paulus Reddi
dit quidem in morte pro mor
te. sed alia non reddidit. qs
multum debebat Reddamus
licet cruce pro cruce finem
pro fimere. nuqnid reddi
mus. quia ego ipse et qd ipsum
et in ipso habemus omnia.

Reddamus ergo amorem pro de
uito caritatem pro muliere
gratiam pro sanguine pro
plus enim diligit cui donat
amplius. hec ambrosius.
Nemo ergo desperet nemo
de dei misericordia diffidat
Clemens est dius qui eos qui
de commissis tam facile mi
seretur. Vide quid confessio
et lacrime possint vide quid
fides et dilectio operetur.
Haruo temporis spatio unsti
gmata e mulier et ab omni
peccto mudata. que vnus peccatis
plena et tanta peccatrix
fuerat. ut eam phariseus vi
dere dedignaretur. hanc igit
inimitas peccatrix mulier deple
at. ut eius lacrimas quasi de
absterget Nam ut aut bern
hardus. felices lacrime quas
benigna manus conditor
absterget et beati oculi qui
~~fletibus elugerunt~~ in talibus
liquefiet fletibus elugerunt
qui eleuari in superbia. qm de
sublime videre. qui anxietate
petulantie familiari. Vnde
et Crisostomus Sicut aute
vbi vehemes imber prouenit
sit serenitas sic lacrimis effu
sis apparet tranquillitas et
perit caligo reatus Et sicut
per aqua et spm purgam
ur per lacrimas et confessio
nem demo mudamur.
Vbi et Anselmus Iam mul
ti de domu phariseo. recu
bentem ibi dm tucd accede.
accede cu beingnissima peccatrix

beatissima

ad pedes eius lauacra
crimis. terge capillis. demul
ce oculis. fouc unguentis
Nonne iam sacro liquoris
illius odore perfunderet Ci
tibi adhuc sudis negat pe
des. mista ora. et grandes
lacrimis oculos accolle tu
isque suspiris. mentura
bibliis que gemitibus exto
que quod petis. luctare cu
do sicut Iacob. ut spe se gau
deat superad. Indebitu
tibi dicit qui auertat ocu
los qui aures claudit qui
desiderates pedes abscon
dat. tu medullam mista
optime. importune cla
ma usque quo clamabo
et non exaudies. Redde
mihi ihesu bone letitia
salutare tuu. quia tibi
dicit cor ~~tuu~~ meu. que
sui faciem tuam. faciem tua
requiram. Nec Anchises
Nullus ergo pitor debet
de clementia dei desperare
quia presto est cuctis de
uota relabare et peni
tes ad regnum celorum re
uocare. Istud deus per ma
nassem regem israel olim
prefigurauit. quem ipse pe
nitentia ad gratiam reuo
cauit. Manasses infinitis
peccis deum offenderat.
psalmum qui eum de peccis
suis redarguit. cum pen
ligneam per medium des
cidit fecit. et tot ipse
ipm arguentes cruciauit

quot plateas ihe rusalem
sanguine ppheta pm pnia
lut. Iudeam ab hostibus
est captus et in exilium de
ductus carceri deputatus
ubi cepit penite ex cor
de stelera sua deflere et
cum lacrimis orauit dnm
dicens Peccauimus dne sup
numerum arene maris et
iam non sum dignus vi
dere celi altitudinem ppt
iniquitatem meam multi
tudinem misericordie tue domine
primam eius arreptauit
nam de captiuitate eum
liberauit. et in regnum suum
in ihe rusalem reuocauit
per hunc prior designat
qui ppheta dm ipm ar
guentes crucifixerat. qui pre
dicatores et doctores hu
iusmodi recusat Et quidem
talis peccauerat in peccato
mortali. tamdiu e in
captiuitate diaboli Si autem
ex corde egerit penitentiam
deus patris est iustus eum
ad gratiam hoc idem
pfigurat fuit in rege di
lud. qui adulterium et ho
micidium perpetrauit Cui
redarguitur a nathan pro
phetam dicit statim nathan
respondit. dns transtulit
peccatum tuum id est dimisit
Ubi qm magna est pietas
dni et qm ineffabilis qui
mittit penitentem despicit
cum sitis conditionis Non
ergo ppter immanitate pec
cato nostrorum desperemus

quia diuitias testes diuine mi
sericordie habemus Rex vltra
petis seruitium quia magna
dignitate amittit miseri
homines seruiendo peccatis
quidam amando carnis vo
luptates et concupiscentias
quidam aspirando ad honores
et expectationes quidam
primari studio querentes
mundi facultates et diuitias
Et quia pauci sunt hodie
qui istis nephandis tinarum
non sequantur. certe miseri
merito dicuntur. quia illis
rebus que eis deberent ser
uire et obsequi seruiunt
et obsequuntur tales peccu
dubius se viles ostendunt.
non nobiles non dnos sed
potius gartiones et seruos
Exemplum habemus de dia
gene de quo legitur qm cu
quadam vice ratione sue
eminentis sciencie et sapi
entie imperator eum visita
ret. philosophus ei assur
gere noluit quod videns
imperator iracundia motus
retrocessit. venerunt que seri
ui eius et dixerunt ad eum
Domine quare sic agere
voluisti. non modicum te im
perator honorabat quia te
pauperem tantus ac talis
visitabat tu vero eroucerso
ipm inhonorasti quia ei assur
gere noluisti Et dubius re
spondit Non decet dignitate
meam. ut seruo seruum mei
reuerentiam faciam Cernit

iste seruo meo scilicet mundo
qui mihi seruit et eo factus
est ut mihi seruiat igitur
non deuit me signum alicu
reuerentie sibi exhibere sic
ne dominabatur iste mundo
et impabat bene nature sue
dignitatem et prosperia obse
uabat iii. Oratio ne

Iesu bone spes penitentium
qui marie peccatrici ad
tuos pedes flenti et eos
lacrimis riganti capillis
tergenti labris osculanti pie
tatis signum apetiens pro
veniam tribuisti ne despici
as ihu misericordis me pro
tem ad clemencie tue pesti
gia pouolutu riganti lacri
mis mirime compunctionis
osculante labris devote ora
tionis. et fac me audire vo
cem tua pietate et clemencia
suauitate et misericordia ple
nam quam audire meruit
et ipsa ut dimittant mihi
peccata mea multa per tua
bram et ipsius merita Amen

De misterio marthe et ono
marie Capitulu. lvj.m. ne

Et post hec quada
vice intrauit ihc
in quoddam ca
stellum scilicet be
thanium que in
terpratur domus obedientie
per quod signatur est quod liben
ter intrat dns domum co
scientie vbi ei obeditur de
vote Et venit ad domum
marthe et marie ad illam
em domum frequenter diuer
tebat et seruie ipsi pacem
ibi habuerunt amicitia et
deuotione Sed marthe
domus hic appellatur
cum dicitur et mulier
quedam martha nomine
excepit ittu in domu sua
quia maior natu erat
et curam domus habe
bat Et ille sororis toto
affectu ihm diligentes re
uerenter et alacriter eu
suspeerunt de tanti hospi
taliuentu gaudentes et
martha quidem se con
tinuit ad refectionem
dmo. et discipulis suis p
curanda parauit et i mi
nisterio laborauit ut eis
cohuenienter pruderet ma
ria vero ad pedes domi
ni se posuit ut diligenta
assiduitate solicitudo eiga
additione ostenderet et
multam reuerentia qua
ad dmm habebat sta sta
bat et satagebat ut pasci
dmm cibo vtriq corpalis
hec sedebat et audiebat
ut pasceretur a dno cibo spi
ritualis Quanto quanto
melior est ana corpore
tanto dilcior est cibus
spiualis in mente q corpo
ralis in ventre sic autem
dicit Augs quato hum
lius sedebat. tato sumplius
sedebat capiebat. cofluit
em aqua ad humilitatem
conuallis. denatat de tumi
cibus collis Et cu dns
more suo volens stare
oriopis verba vite loquer

~~De misterio marthe et eee maie lvi.m.~~